

AKIN TULEVAISUUSASIAKIRJA

CRUX

2 |

HUHTIKUU 2011

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI R.Y.

Mihin menet
KIRKKO?

■ Kiikarissa kirkon tulevaisuus

■ Papeista on johtajiksi

■ Vastuukanttorina Jyväskylässä

HENKILÖKOHTAINEN PALKANOSA ASETTAA HAASTEITA SEURAKUNNILLE

MIKAEL HELENELUND
AKIN PUHEENJOHTAJA
mikael.helenelund@evl.fi

Helmikuussa sovittiin vuoden 2011 palkankorotuksista. Yleiskorotuspainotteiseen sopimukseen sisältyy vuosisidonnaisen palkanosan määrävien prosenttien muutokseen käytettävä järjestelyerä, jolla neljän palvelusvuoden jälkeen maksettava ensimmäinen vuosisidonnainen palkanlisä siirretään alkupalkkoihin. Kaikkien työntekijöiden vuosisidonnaisesta palkanosasta siirretään vastaava prosentti peruspalkkoihin, ja siten vuosisidonnaisen palkan prosentuaalinen osuus kokonaispalkasta laskee. Yleiskorotuksineen toukokuussa toteutuva muutos korottaa palkkoja 1,4 % ja alle neljä vuotta palvelleille korotus on 4,4 %.

Tehtäväkohtaisten palkkojen nostaminen vuosisidonnaista palkanosaa aikaistamalla tukee rekrytointia. Samanlainen toimenpide toteutettiin jo vuonna 2003, kun poistettiin kahden palvelusvuoden jälkeen maksettava ensimmäinen kokemuslisä. AKIn kannalta ei ole mikään suuri ongelma, että nämä palkkaratkaisut suosivat nuoria työntekijöitä, sillä pappien ja kanttorien ikärakenne myötäilee kohtalaisen hyvin kirkon koko henkilöstön ikärakennetta.

Palvelusvuosien lukumäärän palkkauksellinen merkitys on kaikilla aloilla vähenemässä. Vuonna 2007 kirkon uuteen palkkausjärjestelmään siirryttäessä vähennettiin vuosisidonnaisen palkanosan määrää peruspalkasta yhdellä prosentilla, kun rinnalle saatiin uutena palkkaelementtinä työsuorituksen arviointiin perustuva harkinnanvarainen palkanosa. Vielä kolmen ja puolen vuoden jälkeen kyseisen palkanosan käyttöönotto on seurakunnissa pahasti kesken. Käyttöönoton esteenä ei tietenkään ole vuosisidonnainen palkanosa vaan työsuorituksen arviointiin liittyvät ongelmat ja asenteet, osittain myös vaikeutunut taloustilanne.

Palkkaratkaisusta sovittaessa sopijaosapuolet päättivät tutkia tarvetta ja mahdollisuutta kehittää henkilökohtaista palkanosaa niin, että vuosisidonnainen ja harkinnanvarainen palkanosa muodostaisivat nykyistä tasapainoisemman kokonaisuuden. Vuosisidonnainen palkanosa on nyt sovitun uudistuksen jälkeenkin selvästi harkinnanvaraista palkanosaa suurempi, sillä kolmentoista palvelusvuoden jälkeen se on 15 % peruspalkasta, kun harkinnanvarainen palkanosa enimmillään voi olla 10 % vaatavuusryhmän vähimmäispalkasta.

Palkanosien tasapainoinen kokonaisuus ei synny vain sillä, että niiden enimmäismääräksi sovitaan sama prosentuaalinen osuus peruspalkasta. On ensin varmistettava, että harkinnanvarainen palkanosa on käytössä kaikissa seurakunnissa ja että siihen varatut määrärahat ovat seurakunnissa niin suuret, että ne takaavat palkanosan kannustavuuden. Vain näin palkanosalla voi olla palkkakehitystä aidosti edistävä vaikutus. Ja silti on vaikea nähdä, miten harkinnanvaraisella palkanosalla voitaisiin taata vastaava palkkakehitys kuin mihin on päästy kaikille maksettavan vuosisidonnaisen palkanosan avulla. Siksi molempia palkanosia tarvitaan.

Jos jatketaan vuosisidonnaisen palkanosan purkamista, työntekijöiden urakehitystä on eri tavoin tuettava myönteisen palkkakehityksen turvaamiseksi. Vuosisidonnaista palkanosaa supistettaessa nousee myös entistä tärkeämmäksi, ettei tehtäväkohtaisia palkkoja virkoja täytettäessä määritetä paikallisesti liian alhaisiksi. Kit-
saalla palkkapolitiikalla seurakunnat voivat mitätöidä parhainkin rekrytointitoimet. ■

24

CRUX

2 | HUHTIKUU 2011

TEEMA

Kiikarissa kirkon tulevaisuus. Terhi Jormakka poimii trendejä Kirkko 2020 - kirkon tulevaisuus-asiakirjasta.....16

TULEVAISUUDEN SEURAKUNTARAKENNE
Irtautuvatko seurakunnat kuntarakenteesta, kysyy Jaakko Ripatti22

AKIN TULEVAISUUSASIAKIRJA
ohjaa ja suuntaa AKI-yhteisön toimintaa24

PAPEISTA ON JOHTAJIKSI
Johtamiskysymyksiin on kirkossa jo kauan kiinnitetty huomiota. Kirkollisen johtamisen uusin tulokas ovat väliportaan johtajat tai lähiesimiehet26

VASTUUKANTTORI
Mitä tekee vastuukanttori30

MILLOIN NAISET JOHTAJIKSI34

ARTIKKELIT

PALKKASITKO KESÄTYÖLÄISEN SEURAKUNTAAN?
Tunnethan kesätyötä koskevat lait ja sopimukset36

PYHÄ JA PYHIINVAELLUS
Panu Pihkala vie pohtimaan pyhää ja pyhiinvaellusta.....38

MITEN TUKEA LASTA, KUN LÄHEINEN ON KUOLLUT
Lapsi saattaa edelleen jäädä surunsa kanssa yksin44

KOHTI TULEVAA

MERJA LAAKSAMO PÄÄTOIMITTAJA

Tulevaisuutta on vaikea ennustaa, mutta aika ajoin on hyvä tähyillä tulevaisuuteen hiukan pitemmällä aikavälillä. Toimintaympäristön muutokset vaativat päivittämään suunnitelmia ja miettimään uusia vaihtoehtoja. Seurakuntien työntekijät ovat saaneet viime vuosina tottua jatkuihin muutoksiin, joista seurakuntarakenteeseen liittyvät lienevät suurimpia.

Tässä Cruxissa tarkastellaan, miltä näyttää kirkon tulevaisuus, mihin suuntaan kirkko on menossa. Millainen on tulevaisuuden seurakuntarakenne, millaisia tulevaisuuden seurakunnat? Ei unohdeta sitäkään, mihin suuntaan ammattiliiton tulisi tulevaisuudessa kehittää toimintaansa.

Kirkon ensimmäinen laaja tulevaisuusselonteke Kirkko 2020 valmistui syksyllä 2010. Selonteko pyrkii ennakoimaan heikkoja signaaleja ja tulevien muutosten mahdollisuuksia. Terhi Jormakka esittelee selonteosta esille nousevia tulevaisuuden näkymiä.

AKIn valtuusto hyväksyi viime syksynä tulevaisuusasiakirjan seuraavaksi nelivuotiskaudeksi. Siinä tarkastellaan toimintaympäristön muutoksia ja linjataan AKIn ja perusliittojen toimintaa vuoteen 2014 asti. Esko Jossas kirjoittaa AKIn tulevaisuusasiakirjan teemoista.

Tulevaisuuden seurakuntarakenteen mahdollisuuksia pohtii Jaakko Ripatti.

Seurakuntarakenteeseen liittyy oleellisesti myös johtajuus. Isommissa kokonaisuuksissa tarvitaan kirkkoherran lisäksi väliportaan johtajia. Tässä Cruxissa pääsemme tutustumaan siihen, miten Jyväskylän lähes 100 000 asukkaan seurakunnassa on järjestetty musiikkityön koordinointi. Aiheesta kirjoittaa Heikki Tynkkynen, joka toimii Jyväskylässä kokoseurakunnallisena koordinaattorina ja jumalanpalveluselämän ja musiikkityön kehittäjänä.

Esko Jossas puolestaan kirjoittaa papin asemasta väliportaan johtajana. Joissakin seurakunnissa on pohdittu, voiko seurakunta nimetä tuomiokapitulin määräyksellä virassa olevaa pappia vaikkapa aluetyön johtajaksi.

Tässä lehdessä on Tekstin ääressä -osiossa Suvi-Päivi Kosken rinnakkaiselitys toukokuun viimeiselle sunnuntaille, jota voidaan viettää Suvivirren sunnuntaina. ■

JULKAISIJA

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.
Rautatietäistenkatu 6, 00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 150 2466
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Marita Hakala, seurakuntapastori
Olli-Pekka Laakkonen, kanttori
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Markku Orsila, seurakuntapastori
Panu Pihkala, seurakuntapastori
Ilkka Rahtila, kappalainen
Hanna Remes, kanttori
Jenni Urponen, kanttori

CRUX

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUS JA ULKOASU

MCI Press Oy
Mikonkatu 18 B, 00100 Helsinki

ILMOITUSHINNAT

Koko		
2/1 s.	380 mm x 255 mm	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 020,- euroa
1/2 s.	166 mm x 118 mm 79 mm x 245 mm	560,- euroa
1/4 s.	79 mm x 118 mm	330,- euroa
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200,- euroa
takisivu	190 mm x 230 mm	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAikka

Scanweb Oy

AJANKOHTAISTA

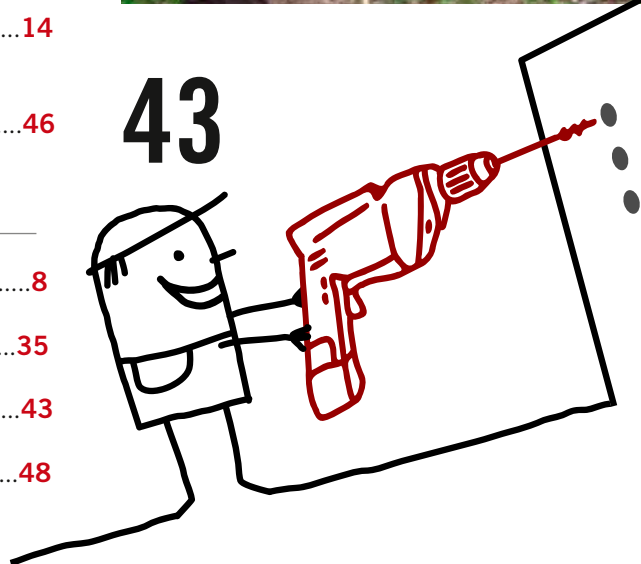
PALKANKOROTUKSET VOIMAAN TOUKOKUUN ALUSTA	7
AKIN JÄSENTAPAAMINEN KIRKKOPÄIVILLÄ	7
JOS TYÖTTÖMYYS YLLÄTTÄÄ	12

KIRJOITUSSARJAT

LUOTTAMUSMIEHELTÄ	
Puhetta työstä	14
TYÖPÄIVÄ	
Seurakunnan lapsityössä	46

VAKIOT

KORPPIS	8
OPISKELIJAVINKKELI	35
SATTUMUKSIA	43
TEKSTIN ÄÄRESSÄ	48

HERROJEN HUAVEITA

JUKKA HUTTUNEN

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA

jukka.huttunen@akiliitot.fi

Kaksi tuoretta asiaa kirjoitukseni taustaksi: toinen on juuri neuvoteltu kirkon palkkaratkaisu, toinen on dosentti **Markku Salomaan** mielipidekirjoitus Helsingin Sanomissa, jossa ammattiyhdistysliike lähes samaistettiin harvainvaltaan. Tuntuu siltä, että haaveet ovat molemmista kaukana.

Palkkaratkaisun kohdalla kukaan ei kai voi hurraata huutaa. Mistään tasokorotuksista ei ole kyse, sellaisia ei sopimuksen sisällä voitu tavoitellakaan. Kysehän oli joko palkkaratkaisusta tai kokonaan uudesta virkaehtosopimuksesta. Tässä tilanteessa tyytyminen muun julkisen sektorin tasoiseen, kieltämättä vaatimattomaan palkkojen korotukseen oli perusteltua. Suurta innostusta ei palkansaajien puolella herättänyt kokemusosan kaventaminen. Periaatteessa se on linjassa palkkausjärjestelmän idean kanssa, mutta olisimme mielusti ensin odottaneet harkinnanvaraisen palkanosan laajempaa käyttöön ottoa seurakunnissa. Hyvää ratkaisussa oli tietenkin lähtöpalkkojen parantaminen, joka toivon mukaan vaikuttaa positiivisesti kirkon työhön rekrytointiin.

Markku Salomaan kirjoitus tuntui eräänlaiselta ”päivystävän dosentin” koepallolta, joka taidettiin heittää ainakin henkisesti jostakin työantajapalatsista. Dosentti Salomaa niputti asiat kaikki tyynni yksinkertaisesti yhteen, ja lopputuloksena oli kauhistuttava ay-johtajien harvainvalta, oligarkia, jota verrattiin jopa Gaddafin yksinvaltaan! Jos dosentin mielestä jossakin SAK-laisessa liitossa on ongelmia demokratian tilassa, voidaanko puhua koko ammattiyhdistysliikkeen harvainvallasta. Jos liittojen vaalien äänestysaktiivisuus jää alhaiseksi, voidaanko yksinkertaisesti todeta, että sekin on seuraus liittojen johtajien valtapyrkimyksistä. Minusta kirjoitus oli köykäinen sohausu, jonka todellinen tarkoitus taisi au-

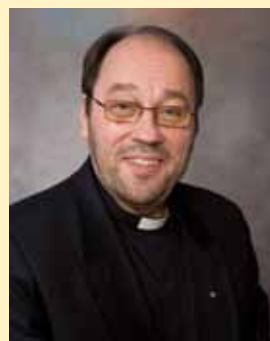
tua lopusta käsin: ammattiliitot lailla kuriin, työttömyyskassojen tehtävät Kellalle ja jäsenmaksujen verovähennys poistettakoon. Tarkoitus kaikella tuolla on kaventaa työntekijöiden asemaa. Se siitä demokratian lisäämisestä.

Mutta sitten niihin ”herrojen huaveisiin”. Nehän ovat nykysuomeksi visioi-

ta. AKIn tulevaisuusasiakirjassa on määritelty Pappisliiton toiminta-ajatukseksi se, että liitto on papiston ammattillisuutta, kollegiaalisuutta, kehittymistä, papiston edun valvomista ja myönteistä pappiskuvaa edistävä aktiivinen toimija. Visionamme on, että vuoden 2014 lopussa liitto on erilaisia pappeja kokoava kollegiaalinen yhteisö, joka toimii aktiivisesti pappenteen liittyvissä kysymyksissä, tuntee jäsentensä kysymykset muuttuvassa toimintaympäristössä, pitää tiiviisti yhteyttä jäseniinsä ja toimii vuorovaikutuksessa heidän kanssaan. Liitto on säilyttänyt työelämäjäsentensä määrän vähintään ennal- laan, noin 90 % papistosta on liiton jäseniä. Visio päättyy tavoitteeseen, että liitto on avoin muutokselle.

Tuollaisia haaveita näemme liittomme toiminnasta ja tilasta. Mitä Sinä ajattelet? Toistan itseäni, kun totean, että jäsenten äänen tulee kuulua liitossa. Kaikilla tavoin ja kaikkien kanavien kautta. Varmin – ja myös ainoa – vastalääke harvainvaltaan on jäsenen aktiivisuus. Siis pidä huolta liitostasi antamalla äänesi kuulua. Vaaleihin on aikaa, mutta jokainen valtuutettu liiton toimija on Sinua varten. Kerro heille haaveistasi, toiveistasi ja ongelmistasi papin työssä.

Olen viimeisiä kuukausia Pappisliiton puheenjohtajana. Syksyllä valitaan uusi puheenjohtaja. Ole siinäkin aktiivinen. Jos tarvitset keskustelukumppania asiassa, ota yhteys vaalivaliokunnan jäseniin. ■

PALKANKOROTUKSET VOIMAAN toukokuun alusta

Yleiskorotus kaikille on 1,1 % peruspalkasta. Lisäksi toteutetaan vuosisidonnaista palkanosaa koskeva järjestely, joka tuo korotuksia eri tavalla siitä riippuen, onko vuosisidonnaista osaa vielä tulossa vai onko kaikki jo saavutettu. Yleiskorotus mukaan luettuna korotukset vaihtelevat välillä 1,7–4,4 % siten, että vähemmän kokemusvuosia omaavien korotus on suurempi. – Kenenkään palkkaus ei uudistuksessa alene.

Korotusten myötä vuosisidonnaisen palkanosan enimmäismäärä alenee 15 %:iin ja ensimmäinen korotusajankohta siirtyy neljästä kuuteen vuoteen.

Palkkausjärjestelmän kehittämisen jatkuu työryhmässä. Tarkoituksena on tarkastella erityisesti henkilökohtaista palkanosaa (vuosisidonnaista ja harkinnanvaraista). Yhdessä pyritään siihen, että harkinnanvarainen palkanosa on käytössä kaikis-

sa seurakunnissa viimeistään v. 2013 alkavalla sopimuskaudella.

Kirkkoherrojen palkkaus

Kirkkoherrojen korotus koostuu kahdesta elementistä. Yleiskorotus kaikille on 1,6 % ja järjestelyvara 0,4 %. Jälkimmäinen erä käytetään keskitetysti neuvotellen yksittäisten virkojen korotuksiin. Niistä neuvotellaan kevään aikana.

Opiskelijat

Nuorten kausityöntekijöiden ja opiskelijoiden työehtosopimuksessa mainittuja palkkoja korotetaan 2 %.

Lisätietoa kotisivuilla
www.akiliitot.fi.

AKIn jäsentapaaminen Kirkkopäivillä

Toukokuun puolivälissä järjestettävillä Lahden kirkkopäivillä on ohjelmassa AKIn jäsentapaaminen. Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton jäsenet ovat tervetulleita AKI-iltaan **lauantaina 14.5. klo 19.30–21**. Kohtaamispaikkana on ravintola Taiwaanranta, Rautatienkatu 13.

Tule tapaamaan kollegoita ja nauttimaan hyvästä ruuasta ja musiikista. Tavattavissa on myös liittojen johtoa. **Ilmoittaudu tapahtumaan 30.4. mennessä** tuija.kukkonen@akiliitot.fi tai 09 1502 446.

Kenestä Vuoden pappi 2011?

Olisiko joku työtovereistasi Vuoden pappi 2011? Onko joku tehnyt jotakin urauurtavaa? Tai hoitanut erityisen hyvin ja esimerkiksi tavallista perustyötään?

Vuoden pappia voivat ehdottaa liiton alaosastot, opiskelijajärjestöt sekä hallituksen ja valtuuston jäsenet. Yksittäisellä jäsenellä on hyvä mahdollisuus saada äänensä kuuluviin edustajiensa kautta. Hallituksen ja valtuuston jäsenet sekä alaosastojen yhdyshenkilöt löytyvät kotisivuilta www.akiliitot.fi.

Vuoden pappi -ehdotukset perusteluineen lähetetään 31.5. mennessä osoitteella toimisto@akiliitot.fi. Vuoden pappi 2011 julkistetaan AKIn syysvaltuuston kokouksen yhteydessä 21.11.

Vuoden pappi on ensimmäisen kerran valittu vuonna 1995, joten valinta tehdään tänä vuonna 17. kerran.

Kanttorien neuvottelukokoukset **KESÄLLÄ 2011**

"Kanttorin tehtävät ja tehtävien vaativuus
– liiton uusi ohjeistus"

Liiton jäsenistön kesän 2011 neuvottelukokoukset pidetään 4.8. Lahdessa ja 5.8. Kokkolassa. Nyt liitto on mukana myös Pori Organ Festivaalilla 14.6. Aiheena on "Kanttorin tehtävät ja tehtävien vaativuus – liiton uusi ohjeistus".

Pori Organ Festivalilla

Kanttoritapaaminen Porin seurakuntakeskuksen ravintolalassissa 14.6. klo 18.

Lahden urkuviikolla

Liiton jäsenkokous Ristinkirkossa torstaina 4.8. klo 13.30.

Lohtajan

kirkkomusiikkijuhlilla

Kanttoripäivä Kokkolan seurakuntakeskuksessa perjantaina 5.8. klo 12 (Huom! paikka ja ajankohta muuttuneet aikaisemmasta.)

Kokoukset aloitetaan liiton tarjoamalla kahveilla ja puheenjohtajan ajankohtaiskatsauksella. Alustusten jälkeen käydään yleiskeskustelua.

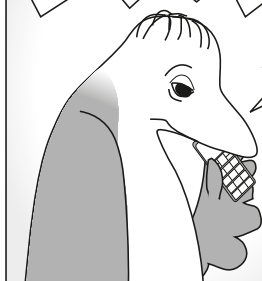
Kokouksiin ovat tervetulleita kaikki Suomen Kanttori-urkuriunionin jäsenet, myös opiskelija- ja eläkeläisjäsenet!

kirkkomusiikkijuhlat.lohtaja.fi,
www.lahtiorgan.fi, www.poriorgan.fi

KORPPIS

Soitit automaattiseen sielunhoitopuhelimeen. Jos ongelmasi on yksinäisyys, paina ykköstä. Jos haluat puhua parisuhdeongelmista, paina kakkosta. Jos sinulla on vaikeuksia tehdä päätöksiä, paina kolmosta tai nelosta. Jos sinusta tuntuu, että sinua seurataan...

KLIK

Tämä nykyajan tekniikka on joskus niin masentavaa!

ML

Egyptin opintomatka PERUTTU

Pappisliiton
opintomatka
Egyptiin syksyllä 2011
on peruttu Lähi-idän
levottomuuksien
takia.

Kansanedustaja- ehdokka AKIN JÄSENIÄ

Kevään eduskuntavaaleissa on ehdokkaina
eri vaalipiireissä ja puolueissa AKIn
perusliittojen jäseniä. Perinteiseen tapaan
Crux julkaisee ehdokkaiden nimet.
Tiedot on koottu puolueiden sivuilta.

Helsinki

- Lehtinen, Sanna (Kesk.)

Uusimaa

- Kanala, Kari (Vihr.)

Varsinais-Suomi

- Auvinen, Ville (KD)
- Kantola, Ilkka (SDP)
- Kiertokari, Vesa (KD)
- Lehikoinen, Jouni (Kesk.)
- Äärelä, Torsti (Peruss.)

Häme

- Pokki, Timo (KD)

Kymi

- Perälä, Matti (Vihr.)

Etelä-Savo

- Loikkanen, Toivo (Kesk.)

Pohjois-Savo

- Kivelä, Kimmo (Peruss.)

Pohjois-Karjala

- Rautavuori, Armi (SDP)

Keski-Suomi

- Ilvesmäki, Mika (KD, sit.)

Oulu

- Ainali, Veli (KD)
- Elonheimo, Pekka (Vihr.)
- Nivala, Eija (Kesk.)
- Nikulainen, Kari (SDP)

Lappi

- Arponen, Sari (Vihr.)

Kirkon musiikkijuhlien KOTISIVUT AVATTU

Kirkon musiikkijuhlia vietetään 25.–27.5.2012 Jyväskylässä. Juhlilla on nyt omat kotisivut, www.kirkonmusiikkijuhlat.fi. Sivulla on jo paljon tietoa konserteista ja muista tapahtumista sekä kuorojen ohjelmistoista.

Tarkempia tietoja juhlien ohjelmasta, hinnoista jne. julkaistaan sivustolla toukokuussa 2011. Ilmoittautuminen alkaa lokakuun alussa 2011.

Sivujen päivityksestä vastaa Suomen Kirkkomusiikki-
liiton toiminnanjohtaja
Hanna Remes.

Kirkon musiikkijuhlat ovat myös Facebookissa. Sieltä ne löytyvät parhaiten kirjoittamalla hakukenttään Kirkon musiikkijuhlat.

Vuosiloma

En ehdi pitää viimevuotisia lomiani ennen toukokuun alkua. Menetätkö ne?

Edelliseltä lomanmääräytymisvuodelta (1.4.2009 – 31.3.2010) kertynyttä lomaa voi uusien vuosilomasäädösten perusteella pitää vielä tämän vuoden syyskuun loppuun saakka. Periaatteessa näiden lomien sijoittelu olisi pitänyt ratkaista jo viime vuoden huhtikuun 15. päivään mennessä vuosilomasuunnitelmassa, jonka kirkkoherra vahvistaa viranhaltijoiden loma-toiveet kuultuaan. Jos lomaa ei kuitenkaan pystytä pitämään syyskuunkaan loppuun mennessä, osan lomasta voi säästää (tehdä säästövapaasopimuksen työnantajan kanssa), mutta vuosilomajärjestyksen vahvistamisen jälkeen säästettävässä lomapäiviä tulee vähemmän kuin jos sopimus olisi tehty ennen lomajärjestyksen vahvistamista.

Vuosiloma ja osa-aikatyö

Siirryin kokopäivätyöstä osa-aikatyöhön ja kuulin yllätyksekseni, että kokoaikatyössä kertyneistä vuosilomapäivistä saan pitää lomana vain puolet. Miten tämä on mahdollista?

Osa-aikatyössä (50 %) puolet lomapäivistä on sijoitettava työjaksolle ja puolet poissaolojaksolle. Sama menettely koskee osa-aikaeläkettä. Lomapäivät kannattaa pitää ennen osa-aikaeläkkeelle jäämistä.

Osa-aikatyöstä (50 %) kertyy lomaa samalla tavalla kuin kokoaikatyöstäkin. Jos osa-aikatyön jälkeen siirtyy kokoaikatyöhön, saa osa-aikatyössä kertyneet lomapäivät pitää koko-aikaisesti.

Osa-aikatyössä olevan vuosilomapalkka

Vuosiloman ajalta maksetaan lomapalkkana se palkka, jonka työntekijä saisi sillä hetkellä työssä ollessaan. Jos työaika pienenee osa-aikatyöhön (esim. osa-aikaeläke) siirtymisen vuoksi, vuosiloman ajalta maksetaan uuden osa-aikatyön pienempi palkka, vaikka vuosiloma olisi ansaittu kokoaikatyötä tekemällä. Sama pätee myös päiväväliaisissa tilanteissa: jos osa-aikatyö muuttuu kokoaikaiseksi, vuosiloman ajalta maksetaan täysi palkka, vaikka vuosiloma olisi ansaittu osa-aikatyössä.

Lähetä oma kysymyksesi
os. edunvalvonta@akiliitot.fi.

Pappi, oletko kokenut HENGELLISEN KRIISIN ja siitä selviytymisen?

Teen pro gradu -tutkielmaa Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa käytännöllisen teologian osastolle. Tutkin pappien kokemuksia hengellisestä kriisistä, josta he ovat selvinneet. Aihetta ei ole aikaisemmin tutkittu.

Kirjoita hengellisestä kriisistäsi vapaamuotoisesti 2–6 sivun mittainen teksti. Kerro, miten vaikean vaiheen koit ja mitä se sinulle merkitsi. Miten kriisi sai alkunsa? Millaisia muutoksia näet hengellisessä elämässäsi tapahtuneen verrattuna kriisiä aiempaan elämään? Pohdi myös, miten käsityksesi toivosta ja Jumalasta on prosessin aikana muuttunut. Entä mikä kantoi sinua vaikean ajan yli tai miten kriisi vaikutti hengellisen elämäsi hoitamiseen? Kuvaile tekstissä hetkeä tai tapahtumaa, joka muodostui kriisissä käännekohtaksi parempaan.

Lähetäthän kirjoituksesi 24.4.2011 mennessä joko sähköpostitse tai alla näkyvään osoitteeseen. Voit kirjoittaa nimettömänä tai omalla nimelläsi. Kaikki tekstit käsitellään luottamuksellisesti; missään vaiheessa kirjoittajan ja kirjoituksen yhteyttä ei tuoda julki. Liitä mukaan tieto iästäsi, sukupuolestasi, pappisvihkimyksen ajankohdasta (vuosi), hengellisestä taustastasi, hiippakunnista, joissa olet työskennellyt ja mahdolliset yhteystietosi.

Lämmin kiitos osallistumisestasi!

Satu Helo/Auli Vähäkangas
Käytännöllisen teologian osasto
PL 33, 00014 Helsingin yliopisto
satu.helo880@gmail.com

MAAILMAN RAUHANSUNNUNTAITA vietetään 22.5.2011

Kirkkojen kansainvälinen vuosikymmen väkivaltaa vastaan, Decade to Overcome Violence (2001–2010), huipentuu Kansainväliseen ekumeeniseen rauhankokoontumiseen (International Ecumenical Peace Convocation) 17.–25.5.2011 Jamaikalla. Kokoontumisen teema on Kunnia Jumalalle ja maassa rauha. Kokoukseen odotetaan tuhatta osanottajaa kirkoista ja järjestöistä kaikkialta maailmasta.

Kansainvälisten ekumeenisten koko-

usten tapaan sunnuntai vietetään paikallisten seurakuntien kanssa. Kirkkojen maailmanneuvosto kannustaa kirkkoja ja kristittyjä kaikkialla maailmassa liittymään tähän rauhankokoontumisen sunnuntaihin. Näin toukokuun 22. päivästä tulisi Maailman rauhansunnuntai (World Sunday of Peace) jamaikalaisien isäntien esimerkin mukaan.

Rauhansunnuntaita varten on laadittu jumalanpalvelusaineistoa sekä meditaatio efesolaiskirjeen 2. luvusta Kristus on

meidän rauhamme (Ef. 2:14). Lisäksi Karibian alueen kristityt ovat kirjoittaneet rauhanrukouksen, joka on käännetty useille kielille, myös suomeksi.

Suomen ekumeenisen neuvoston hallitus suosittelee rauhansunnuntain viettämistä kaikissa maamme kristillisissä seurakunnissa.

Suomenkielistä rauhanrukousaineistoa sekä linkki Maailman rauhansunnuntain aineistoon löytyy osoitteesta <http://sakasti.evl.fi/rauhanrukous2011>.

Jos työttömyys yllättää...

EERO T. ANTILA

JOHTAJA, ERITYISKOULUTETTujen
TYÖTTÖMYYSKASSA ERKO

Työttömäksi jäädessäsi ilmoittaudu välittömästi työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon. Ilmoita TE-toimistossa kassasi nimi, Erityiskoulutettujen työttömyyskassa Erko (106). Hae ansiopäivärahaa kassalta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun haluat päivärahaa maksettavaksi. Hakemuslomakkeen saat työvoimatoimistosta tai kassan kotisivuilta www.erko.fi.

Milloin voit saada päivärahaa: työssäolo- ja jäsenyysehto

Mikäli olet ensimmäistä kertaa päivärahan hakijana tai mikäli olet saanut päivärahaa ennen vuotta 1997, on sinun täytettävä alkuehto. Alkuehdon piirissä olevilta vaaditaan 34 viikon työskentely jäsenyysaikana, jos olet ollut viikonkin työssä vuonna 2010 työttömyyttä edeltävän 28 kuukauden aikana. Aikaisemmin työttömäksi jääneillä alkuehto on 43 viikkoa ja jäsenyysehto 10 kuukautta.

Mikäli olet saanut päivärahaa 1.1.1997 jälkeen, olet paluuehdon piirissä. Paluuehdon piirissä olevat saavat työssäoloehdon täyteen 34 viikon työskentelyllä. Tarkastelujakso on 28 kuukautta.

Sekä alku- että paluuehdoissa työviikoiksi lasketaan viikot, joina työskentelyä kertyy vähintään 18 tuntia ja palkka on työehtosopimuksen mukainen, tai jos sovellettavaa työehtosopimusta ei ole, palkka on kokoaikatyössä vähintään 1 071 euroa kuukaudesta. Työaikajärjestelyiltään poikkeavilla aloilla voidaan poiketa viikoittaisesta työaikaedellytyksestä (opetustyö, periodityö).

Päivärahahakemus

Lähetä ensimmäinen päivärahahakemus kassalle aikaisintaan kahden viikon (10 arkipäivää) työttömyyden jälkeen. Jatkohakemuksilla päivärahaa haetaan kuukauden tai neljän kalenteriviikon jaksoissa jälkikäteen. Täytä hakemus huolellisesti, muista liitteet kopioina. Työssäolo tulee selvittää jokaiselta päivältä hakemuksen ohjeiden mukaisesti. Jokainen hakemus vanhenee erikseen.

Ansiopäivärahan taso vuonna 2011

Päivärahan suuruus lasketaan vakiintuneesta palkkatulosta, josta on lomarahan ja lomakorvauksen osuus ensin poistettu. Palkkasummasta vähennetään 3,67 prosenttia, joka vastaa palkansaajan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja. Päiväpalkka saadaan jakamalla kuukausipalkka luvulla 21,5. Päivärahaa maksetaan viideltä päivältä viikossa.

Ansiopäiväraha muodostuu 25,74 euron suuruisesta perusosasta ja pal-

”Työttömäksi jäädessäsi ilmoittaudu välittömästi työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon.”

kan mukaan määräytyvästä ansio-osasta, korotetusta ansio-osasta tai muutosturvan ansio-osasta. Päivärahan perusteena käytetään työttömyyttä edeltävien 43/34 työssäoloehdon täyttävän viikon ennakonpidätyksen alaista palkkatuloa.

Ansio-osa on 45 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Kun palkka ylittää 2 702,70 euroa, ylittävältä osalta ansio-osa on 20 prosenttia. Vastaavat prosenttimäärät korotetussa ansio-osassa ovat 57,5/35 ja muutosturvan ansio-osassa 65/37,5.

20 ensimmäiseltä työttömyyspäivältä maksetaan korotettua ansio-osaa, jos henkilöllä on kolme vuotta työhistoriaa. Korotettua päivärahaa maksetaan työllistämistä edistävien palvelujen ajalta ns. aktiivitoimiin osallistuville 25 vuotta täyttäneille enintään 200 päivältä ja pitkän työuran päätyt-

tyä 100 päivältä henkilöille, jotka on irtisanottu tuotannollisista ja/tai taloudellisista syistä ja joilla on työssäoloaikaa vähintään 20 vuotta ja kassajäsenyyttä vähintään 5 vuotta.

Muutosturvan ansio-osaan on oikeus tuotannollisista ja taloudellisista syistä irtisanotuilla, joilla on vähintään kolmen vuoden työhistoria ja oikeus TE-toimistossa laadittuun työllistymissuunnitelmaan. Sama oikeus on myös henkilöillä, joiden määräaikainen työsuhde saman työnantajan palveluksessa on kestänyt vähintään 36 kuukautta 42 kuukauden sisällä tai useampien työnantajien palveluksessa 5 vuotta viimeisen 7 vuoden sisällä. Jälkimmäisissä tapauksissa ei edellytetä tuotannollisia ja/tai taloudellisia syitä. Myös pitkään lomautetuilla voi olla oikeus muutosturvaan. Työllistymisohjelman laatimista tulee pyytää 30 päivän sisällä työsuhteen päättymisestä.

Työllistymistä edistävät palvelut, joiden ajalta maksetaan korotettua ansio-osaa tai muutosturvan ansio-osaa sekä ylläpitokorvausta, ovat työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus, omaehtoinen opiskelu, kuntouttava työtoiminta, työelämävalmennus ja työkokeilu. Aktiivipäivärahaa tai muutosturvan ansio-osaa maksetaan enintään 200 päivältä.

Työnhaku pidettävä voimassa

Työnhaku on pidettävä voimassa TE-toimiston määräämällä tavalla koko työttömyyden ajan. Muista hoi-

Ansiopäivärahaa haetaan kassalta kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun päivärahaa halutaan maksettavaksi. Hakemuslomakkeen saat työvoimatoimistosta tai kassan kotisivuilta.

taa jäsenmaksusi myös työttömänä ollessasi.

Vuorottelukorvaus

Vuorotteluvapaalle voi jäädä koko-aikatyössä oleva henkilö tai henkilö, jonka työaika on yli 75 % kokoaikaisen työntekijän työajasta. Vuorotteluvapaalle jäävällä henkilöllä tulee olla työhistoriaa vähintään 10 vuotta. Työhistoriasta neljännes voi olla työntekoon rinnastettavaa aikaa, eli aikaa, jolloin henkilöllä on ollut oikeus äitiys-, isyys-, vanhempain-, hoito- tai erityishoitorahaan. Myös varusmies- tai siviilipalvelusaika rinnastetaan työntekoon. Työsuhteen samaan työnantajaan on pitänyt jatkua vähintään 13 kuukautta ennen vuorotteluvapaan alkamista. Vuorotteluvapaa on pidettävä 24 kuukauden sisällä sen aloittamisesta. Kassan jäsenelle vuorottelukorvaus on 70 % ansiopäivärahasta ilman lapsikorotuksia. Korvaus on 80 %, jos vuorottelijalla on 25 vuotta työhistoriaa ennen vuorotteluvapaan alkamista. ■

Lisätietoja: Työvoimahallinto
www.mol.fi, Työttömyyskassojen yhteisjärjestö TYJ www.tyj.fi

Erityiskoulutettujen työttömyyskassa Erko

Asemamiehenkatu 2,
00520 Helsinki
Käyntiosoite: Kelloilta 5 B, 6 krs
Puh. 09 7206 4343,
Faksi 09 272 1212
Kotisivut: www.erko.fi
Puhelinaika: ma-to klo 12–15
S-posti:
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi

Puhetta työstä

VIRPI KOIVISTO

KAPPALAINEN,
PÄÄLUOTTAMUSMIES (JUKO)
HYVINKÄÄN SEURAKUNTA
virpi.koivisto@evl.fi

Kirkosta ei puhetta puutu, mutta puhutaanko tarpeeksi siitä, mikä on oleellista. Työstä itsestään puhuminen on aina oleellista. Uudistunut palkkausjärjestelmä on tuonut mukanaan ja pakottanut ottamaan käyttöön suunniteltuja ja yhdessä sovittuja työstä puhumisen tapoja. Keskustelujen sisältönä

ei siis ole vain työstä maksettava palkka, vaan toinen yhtä oleellinen kokonaisuus: oman työn sisältö. Mitä tehdään, miksi tehdään ja miten tehdään.

Työn keskeisistä sisällöistä on kysymys, kun esimies ja työntekijä tapaa tehtävänkuvauksen äärellä. Tuolle keskustelulle on syytä varata tietty aikansa. Tehtävänkuvauksen läpikäymiseen voidaan suhtautua välttämättömänä pahana tai rakentavamin mahdollisuutena pohtia oman työn kysymyksiä. Virkaehtosopimus puhuu ns. ET-keskustelusta, joka käydään säännöllisesti. Kun työn peruspilarit todetaan aika ajoin yhdessä, työ tulee toisella tavoin näkyväksi paitsi esimiehelle myös työntekijälle itselleen. Tehtävänkuvaus ei siis ole esillä vain uutta työntekijää palkattaessa, vaan se käydään läpi ja saatetaan ajan tasalle vuosittain. Työstä maksettavasta palkasta keskustellaan juuri tehtävänkuvauksen äärellä.

Mitä kuuluu ja missä mennään

Lähes jokainen alakoululainenkin on jo tottunut tietyn väliajoin käytävään kehityskeskusteluun. Työelämässä tuohon termiin on alettu liittää myös kielteisiä mielikuvia, varmaankin siksi, että käydyn keskustelun sisältö ei aina ole ollut paras mahdollinen. Kirkon työssä kehityskeskustelut ovat yleistyneet sitä mukaa kuin on osallistuttu johtamiskoulutuksiin ja sovellettu siellä opittua.

Kehityskeskustelujen käymistä varten on olemassa lukuisia ohjeita ja oppaita. Tärkeää on kuitenkin seurakuntakohtaisesti sopia keskustelun puitteet ja sitoutua niihin yhteisesti. Vähimmäistavoitteena voidaan pitää sitä, että molemmiin puolin tiedetään, mitä kuuluu ja missä mennään, ei vain luulla, että tiedetään. Jokaisella työntekijällä tulee aika ajoin olla tilaisuus siihen, että esimies on varannut aikaa erikseen juuri tätä työntekijää ja hänen työnsä kysymyksiä varten. Eri seurakunnissa on päädytty erilaisiin ratkaisuihin, mutta monet pitävät tärkeänä, että kehityskeskustelun sisältö on erillään palkkaan liittyvästä keskustelusta.

Tavoitteet esiin

Seurakunnan yhteinen strategia ja työlle asetetut tavoitteet tulevat esiin molemmissa edellä mainituissa keskusteluissa. Mitä työn tekemisellä tavoitellaan, onko kysymys lakisääteisistä tavoitteista, seurakunnan asettamista tavoitteista vai tiimin tai yksittäisen työntekijän työlle asettamista tavoitteista. Onko tavoitteet kirjattu, missä ja miten ne on sovittu. Erityisellä tavalla tavoitteet nousevat puheeksi, jos seurakunnassa on sopimuksen edellyttämällä tavalla päätetty ottaa käyttöön palkan harkinnanvarainen osa. Harkinnanvarainen palkanosa koostuu keskeisesti tavoitteiden asettamisesta ja niiden saavuttamisesta. Esiin nousee monia kysymyk-

KUVA: KARI FRIMAN

”Onko tavoitteet kirjattu,
missä ja miten ne on sovittu?”

siä, kuten kysymys siitä, missä määrin tavoitteet voivat olla samana pysyviä ja missä määrin ne ovat uusia ja vaihtuvia. Joka tapauksessa tavoitteiden tulisi olla konkreettisia, selkeästi muotoiltuja ja realistisia. Liian yleisluontoisista taivaanrantaa maalailevista tavoitteista lienee jokainen jo saanut tarpeekseen, palkan määräytymisen yhteydessä sellaiset ovat suoraan käyttökelvottomia.

Mahdollisuuksia puhua työstä

Erikokoisten seurakuntien olosuhteet ovat omaleimaisia, ja aikaa pi-

täisi riittää myös itse työn tekemiseen eikä vain siitä puhumiseen. Erilaisten keskustelujen käyminen, keskustelutaitojen oppiminen ja keskustelujen aikatauluttaminen merkitsee käytännön tasolla paljon työtä ja vaatii ajankäytön suunnittelua. Se merkitsee esimiesten koulutautumista keskustelujen käymiseen ja työn johtamiseen niiden avulla. Monissa seurakunnissa on nähty hyödylliseksi aikatauluttaa eri keskusteluille ns. vuosikello, jolloin työstä puhuminen parhaimmillaan

niveltyy toimintasuunnitelman ja toimintakertomusten kokoamisen yhteyteen järkevällä ja toisiaan palvelevalla tavalla.

Tehtäväneuvotuskeskustelu, kehityskeskustelu ja harkinnanvaraiseen palkansaamiseen liittyvät keskustelut voivat olla uuden palkkausjärjestelmän elementtejä, jotka parhaimmillaan ja oikein sovellettuina hyödyttävät sekä itse työn sisältöä että työn tekijää. Ne ovat mahdollisuuksia puhua työstä ja nuo mahdollisuudet kannattaa käyttää viisaasti. ■

Kiikarissa **KIRKON TULEVAISUUS**

Viime marraskuussa kirkolliskokous sai käsiteltäväkseen kirkkomme historian ensimmäisen tulevaisuusselonteon, KIRKKO 2020. Selonteossa kuvataan kirkon toimintaympäristön pitkän aikavälin muutoksia ja niiden kirkolle asettamia haasteita.

TERHI JORMAKKA
STRATEGIATYÖN
PROJEKTISIHTTEERI,
KIRKON TUTKIMUSKESKUS

Kirkkoon kuuluu tulevaisuuden vaihtoehtoja ja niiden seurauksia pohtiva keskustelu. Kirkolliskokouksessa keskustelu alkoi lähetekeskustelun muodossa.

Selonteko lähetettiin yleisvaliokunnan toiseen jaostoon jatkotyöskentelyä varten. Sieltä se aikanaan palaa täysistuntoon.

Mahtuuko kirkon tulevaisuuteen muutakin kuin uhkakuvia ja puolustus-taistelua? Tässä kirjoituksessa esitellään lyhyesti muutamia selontekokiikarista hahmottuvia tulevaisuuden näkymiä.

Yksi kirkko – erilaisia toimintaympäristöjä

Tulevaisuusselonteossa toimintaympäristön muutosta pyritään kuvaamaan yleisen tietämyksen valossa, todennäköisiä kehityspolkuja tunnistuen. Tulevien haasteiden peruskartoitus nojautuu asiantuntijakuulemisten lisäksi eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan, valtioneuvoston ennakkointiverkoston ja eräiden muiden tahojen tuottamaan niin

sanottuun kansalliseen näkemykseen yhteiskunnallisen muutoksen suunnasta ja voimasta.

Selonteko lähtee liikkeelle siitä, että eri seurakunnat toimivat varsin erilaisissa toimintaympäristöissä – nyt ja tulevaisuudessa. Viime vuosina seurakuntien alueellinen erilaistuminen on ollut voimakasta. Suuren asutuskeskuksen seurakunnan profili on aivan toisenlainen kuin pienen maaseutualueen seurakunnan. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla monet selonteossa esiin nostetut muutostuulet puhaltavat jo nyt hyvin voimakkaina.

Samaan aikaan, kun kirkolliskokouksen valiokunta työskentelee selonteon kanssa, eri puolilla Suomea seurakuntien työntekijät ja uudet luottamushenkilöt ovat pohtineet paikallista tulevaisuutta selonteon pohjalta. Tulevaisuusselonteko korostaa, että kirkon kannalta merkittävimmät strategiset ratkaisut tehdään siellä, missä pohditaan perustoiminnan järjestämistä.

Merkitykset ohenevat

Yhteiskunnat ovat aina tarvinneet yhteisöllisyyttä. Yhteiskunta, joka perustuu ainoastaan yksilöiden keskinäiselle kilpailulle, ei voi menestyä pitkällä tähtäimellä. Yhteiskunnassamme yhteisöllisyys nähdään usein keinona ratkaista erilaisia ongelmia.

Samaan aikaan on muistettava, että on myös poissulkevaa ja tuhoavaa yhteisöllisyyttä.

Yhteisöllisyyden muodot ovat 2000-luvulla muuttuneet voimakkaasti. Moderni ihminen vierastaa perinteisiä instituutioita. Arkisessa elämässä on nähtävissä yhteisöllisten sitoutumisten heikentyminen. Kirkon yhtenä merkittävänä tehtävänä on tukea yhteisöllisyyttä ja lähiyhteisöjen vahvistamista.

Tulevaisuudessakin ihminen etsii elämänsä kokonaisuutta ja kokonaisvaltaista merkitystä. Juuri merkityksen kaipuuseen kirkolla on annettavaa. Kirkon tehtävä on ylläpitää toivon näköaloja maailmassa. Kirkko voi myös toimia vastavoimana kilpailuajattelulle, joka piirittää ihmistä monesta suunnasta.

**”Tulevaisuudessa
kirkon jäsenten
keskuudessa
tapahtuu
todennäköisesti
nykyistä enemmän
aaltoliikettä.”**

Merkityksen kaipuu ei kuitenkaan rajoitu ainoastaan yksityisen ihmisen tarpeeksi. Elämme kulttuurissa, jossa merkitykset ohenevat, jopa katoavat. Kirkolla on tulevaisuudessakin tärkeä tehtävä yhteisten merkitysten luojana, määrittelijänä ja ylläpitäjänä.

Maailma pienenee

Tulevaisuudessa maailmanlaaja keskinäinen riippuvuus syvenee. Suuria kysymyksiä vuoteen 2020 katsellessa ovat ruoantuotannon mahdollistaminen, vesihuollon ja raaka-aineiden turvaaminen, energiantuotanto sekä tautien ja ilmaston säätely. Maailman yhteisiin huolen aiheisiin kuuluvat myös pandemiat ja terroriteot, yhteiskunnalliset levottomuudet sekä rikollisuuden kasvu.

Tämän kuvan edessä kirkon, sen seurakuntien ja jäsenten tulee arkisissa käytännön ratkaisuisaan toimia eettisesti ja kantaa ekologista vastuuta. Kirkossa tulee muistaa sen olemukseen kuuluva missionaarisuus ja yhteiskunnallinen vastuu entistä selvemmin. Lähetystyöhön sisältyy edelleen voimakkaasti hengellinen ja yhteiskunnallinen vapauttamisen aspekti.

Maailma pienenee osin myös koen kokoiseksi. Tietoyhteiskunnan kehittyminen muokkaa tällä hetkellä eniten maailmaa. Kehityksen arvelaan jatkuvan ja nopeutuvan 2010-luvulla. Vuonna 2020 suuri osa yhteiskunnan palveluista on siirtynyt verkkoon. Kyky hyödyntää uutta teknologiaa määrittää vahvasti eri toimijoiden, myös kirkon, vaikutusvaltaa tulevaisuuden yhteiskunnassa.

Väestön rakenne muuttuu

Vuosi 2042 merkitsee ennakkointilaskelmien mukaan maaillemme taitekohtaa: silloin Suomen väkiluku

ylittää kuuden miljoonan rajan. Kansainvälisesti tarkasteltuna väestömme ikääntyy erityisen nopeasti. Arvioiden mukaan lähes joka toisessa kunnassa yli puolet asukkaista on eläkeläisiä vuonna 2025.

Tulevaisuuden kirkossa jäsenistöstä yhä suurempi osa on siis eläkeläisiä. Kirkon on entistä tarkemmin pohdittava, miten se pystyy huomioimaan tasapainoisesti kaikkien väestöryhmien tarpeet. Miten kirkko kohdentaa resurssejaan eri ikäryhmille, kun poliittinen paine on kohti ikääntyvien palveluja, mutta tulevaisuus edellyttäisi lasten ja nuorten tukemista?

Samaan aikaan väestö kansainvälistyy. Tuoreiden arvioiden mukaan pääkaupunkiseudulla joka neljäs asukas on vuonna 2025 maahanmuuttajataustainen. Maahanmuutto rikastaa Suomen perinteisesti homogeenista kulttuuria. Erilaisten kulttuurien ymmärtäminen on yhteiskuntamme toimivuuden edellytys.

Vähemmistöjen aseman puolustamisen rinnalla myös enemmistön oikeuksia on vaalittava positiivisen uskonnonvapauden hengessä. Eri uskontojen yhteiset puheenvuorot ovat merkittäviä. Tulevaisuudessa kasvatuksen ja laadukkaan uskonnonopetuksen merkitys tulee korostumaan.

Uudenlaista uskonnollisuutta

Tietoisuus uskontojen pysyvistä vaikutuksista yhteiskunnassa yhdistettynä syvenevään epäluuloon auktoriteetteja kohtaan on synnyttänyt tilanteen, jossa uskonnolliset ilmiöt ja instituutiot tulevat entistä herkemmin kriittisen keskustelun kohteiksi.

Parhaillaan on käynnissä henkinen murros, jossa uskontojen arvoa ja merkitystä punnitaan uudelleen. Näkyvimpänä osoituksena tästä ovat ter-

rori-iskujen herättämä huoli ääriuskonnollisuudesta, julkisista uskonnollisista symboleista käydyt kiistat sekä uusateistien toiminnallaan herättämä keskustelu. Suomessa keskustelua on ollut virittämässä kiihtynyt kirkosta eroaminen sekä kirkon sisäiset kiistakysymykset.

Traditionaalisessa yhteiskunnassa uskonto lievitti epävarmuutta tarjoamalla ehdottomia käyttäytymisnormeja. Nykyään – ja tulevaisuudessa – uskonnon tulisi kyetä tarjoamaan elämän tarkoitusta ympäristössä, jossa elinolosuhteet ovat kohtuullisen turvatut. Uskonolta kaivataan vähenevässä määrin lähipiirin ja kansakunnan turvallisuutta tarjoavia elämänohjeita. Huomio siirtyy yhtäältä oman elämän merkityksellisyyteen ja toisaalta koko ihmiskuntaa ja luomakuntaa koskeviin kysymyksiin.

Jäsenkehityksessä huolestuttavia piirteitä

Kirkon jäsenkehityksen ennakoiminen on vaikeaa. Kymmenen vuotta sitten vain harva olisi pystynyt näkemään 2000-luvun tulevan kehityksen. Viime syyskuussa tuskin kukaan pystyi arvaamaan loka-marraskuussa tapahtuvaa jäsenkehitystä.

Laskennalliset menetelmät ovat kirkon jäsenmäärän arvioinnin kohdalla mutkikkaita ja useiden yhtäaikaisten tekijöiden vaikutuksen hallinta on hankalaa. Jatkamalla nykyistä kehityskulkua tulevaisuuteen voidaan luoda jonkinlaisia karkeita arvioita.

Ennakointilaskelmia tarkasteltaessa on pidettävä mielessä muun muas-

sa väestön kehityksen, syntyneiden ja kuolleiden määrän lisäksi ainakin kastettujen osuus syntyneistä, maahanmuutto, ulkomaalaisten osuus ja arvio siitä, kuinka suuresta osasta tulee kirkon jäseniä, eri ikäluokkien kuuluminen kirkkoon, rippikoulun aseman vakaus tai murtuminen, asenneilmasto ja viitekehykseen sidotun sosiaalisen normin vaikutus kirkon jäsenyyteen.

Selonteko esittelee kolme mahdollista jäsenkehityksen kulkua. Tällä hetkellä kehitys näyttäisi myötäilevän laskelmaa, jossa vuonna 2020 päädytään noin 66

prosentin jäsenosuuteen koko väestöstä tarkasteltaessa.

Tulevaisuudessa kirkon jäsenten keskuudessa tapahtuu todennäköisesti nykyistä enemmän aaltoliikettä: kirkkoon liitytään ja siitä erotaan aiempaa herkemmin. Jäsenmäärän negatiivinen kehitys herättää kysymyksen, mitkä ovat ne perustehtävät, jotka kaikissa olosuhteissa hoidetaan. Kirkon ensisijainen tehtävä ei kuitenkaan ole olla huolissaan jäsentensä määrästä. Kirkon elämän perusta on toisaalla. Silti kirkon tulee kantaa huolta jokaisesta yksittäisestä seurakuntalaisesta ja hänen hengellisistä tarpeistaan.

”Kirkon on pohdittava, miten se pystyy huomioimaan tasapainoisesti kaikkien väestöryhmien tarpeet.”

Kirkon talous tiukkenee

Monet talouden asiantuntijat arvelevat, että kansainvälinen ja kansallinen talous pääsee taantumien jäljiltä kasvu-uralle 2010-luvun alkuvuosina. Kirkon talouden osalta tilanne on toinen. Taantumien jäljet näkyvät kirkon talouden tilassa vielä vuosia. Edesämme siintää sopeutumisen ja selviytymistäistelu.

Taloukasvua rajoittavista tekijöistä huomattavimmat ovat jäsenkehitys ja

väestön nopea ikääntyminen. Veropohja kapenee ja eläkekustannukset nousevat. Maantieteellisesti talouden paineet kohdistuvat kaikkiin seurakuntiin, sillä eläköityminen kohdistuu erityisesti maaseutuun, jäsenkato puolestaan kaupunkeihin.

Seurakunnan työntekijöiden nopea eläköityminen ja seurakuntien yhdistymiset tarjoavat mahdollisuuden tarkastella seurakunnan henkilöstörakenteen tarkoituksenmukaisuutta. Henkilöstösuunnittelun tulisi olla osa kaikkea strategista työskentelyä. Jokaisen auki tulevan tehtävän kohdalla sen täyttämistä on pohdittava tarkasti.

Samaan aikaan uusien työntekijöiden rekrytointiin on kiinnitettävä erityistä

huomiota.

Ammattitaitoisesta työstä voimasta käytävä kilpailu kiihtyy.

Moniammatillisuuden ja moniosaamisen vaatimus tulee entistä voimakkaammaksi.

Selonteko toivoo, että tulevaisuuden kirkko näyttäytyisi jähkkyiden sijasta joustavana ja nopealiikkeisenä. Tulevaisuuden kirkossa organisaatorajat eivät saa olla järkevän toiminnan ja palvelun este. Yhä useammin kiinnittyminen kirkkoon tapahtuu valmiissa sosiaalisessa yhteisössä. Väljät hallinnolliset rajat antavat tilaa monenlai-

selle liittymiselle ja liikkumiselle. Monin tavoin muuttuneissa olosuhteissa ihmisiltä ei voida edellyttää sopeutumista vanhanaikaisiin, byrokraattisiin rakenteisiin.

Maallikkovastuu kirkon voimavarana

Kirkon olemuksen ytimessä on kautta sen historian ollut jäsenten yhteys ja osallisuus. Yhteys Jumalaan luo yhteyden kirkon jäsenten välille. Samalla yhteys on kutsu jakaa omasta toisten kanssa ja velvoite lähimmäisen rakastamiseen. Maallikkovastuu ja vapaaehtoistoiminta ovat siten erottamaton osa kirkkona olemista ja elämistä.

Vapaaehtoistyö on kirkon tulevaisuuden kannalta merkittävä ja vastausta vaativa kysymys. Jo nyt vallitsevassa tilanteessa kirkko ei enää pysty laajentamaan ja kehittämään seurakuntatyötä palkkaamalla lisää työntekijöitä. Tämä tosiasia yhdessä kirkon olemuksesta nousevien syiden kanssa johtaa siihen, että kirkko ei voi sivuuttaa jäsentensä asiantuntemusta ja työpanosta.

Selonteko painottaa, että tulevaisuudessa vapaaehtoistoiminta on innostava ja keskeinen osa kirkon elämää. Kirkon vapaaehtoistoimintaan osallistuminen on kannanotto syvempien elämänskysymysten puolesta, merkki seurakuntalaisen identiteetistä ja kiinnittymisestä johonkin ”pelkkää auttamista” suurempaan tai syvempään. Se on astumista sanoitta-

mattoman pyhän piiriin, yhteisen vastuun kantamista.

Kolmen kuvan kokonaisuus

Tulevaisuuden haasteiden tulkintaan ja tarvittavien toimenpiteiden valintaan vaikuttaa käsitys toivottavista painotuksista seurakuntien elämässä. Selonteon lopussa esitellään kolme kuvaa seurakuntien tulevaisuudesta. Kuvien nimiksi on annettu: 1) oleminen riittää, 2) osallisuus on asiakkuutta ja 3) kirkolla on vahva profiili. Esitetyt tulevaisuuden kuvat ovat luonteeltaan hyvin erilaisia. Ne ovat piirteiltään kärjistettyjä mahdollisia maailmoja. Todellisuudessa erilaiset painotukset muodostavat lukuisia profililtaan erilaisia seurakuntia.

Selonteko korostaa, että mikään esitetyistä kuvista ei itsessään pysty tarjoamaan riittävän hyvää mallia kirkkona elämiseen. Joitakin toivottavia piirteitä voidaan kuitenkin tunnistaa. Kirkon elämässä merkittävää on ”olemisen” ensisijaisuus ja sellainen jäsenlähtöisyys, joka perustuu jäsenen aikuisuuden tunnistamiseen. Tärkeää on myös kristityn identiteetin korostaminen ja selkeys, joka nousee parhaiten esiin vahvan profiilin kuvassa.

Selonteko päättyy heikkojen signaalien kautta valoisiin näkymiin.

Kiikaroidessa kirkon tulevaisuuteen hahmottuu paljon muutakin kuin uhkakuvia ja puolustustaistelua! Kirkolla on mahdollisuus vaikuttaa moniin ajankohtaisiin kysymyksiin. Tulevaisuuden kirkossa tarvitaan entistä enemmän valppautta ja tietoisia ratkaisuja. Muutosten keskellä on välttämätöntä kysyä, mihin suuntaan ja millä vauhdil-

la kirkko on menossa, mutta ennen kaikkea sitä, mihin haluamme edetä. ■

Selonteko on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa sakasti.evl.fi/kirkko2020. Painetun, 80-sivuisen selonteon voi myös tilata hintaan 2 euroa/kpl Kirkkohallituksen julkaisumyynnistä.

Irtautuvatko seurakunnat KUNTARAKENTEESTA?

JAAKKO RIPATTI

TT, LAHTI

Millainen on tulevaisuuden seurakuntarakenne? Syntykö paikallisseurakuntamallin rinnalle henkilöseurakuntia?

Luterilainen kirkolliskokous antoi keväällä 2010 kirkkohallitukselle selvitettäväksi, miten alueellisen seurakuntajaon periaatteesta voitaisiin poiketa silloin, kun ihmiset muuttavat seurakuntayhtymän sisällä seurakunnasta toiseen. Kirkkohallituksen piti myös pohtia mahdollisuutta perustaa kuntarajoista riippumattomia seurakuntia ja seurakuntayhtymiä.

Seurakuntien irrottaminen kuntarajoista sen sijaan vaatii aikaa ja pohdintaa. Seurakuntarakenne on linkittynyt kiinteästi kuntarakenteeseen, ei ainoastaan historiallisista syistä, vaan

myös verotusteknisten, väestökirjantpitoon sekä hautausoimilakiin liittyvien syiden vuoksi. Riippumattomuus kuntarajoista aiheuttaisi verohallinnossa mittavan ja kalliin uudistustyön. Väestöntietojärjestelmää voisi kirkkoonkin ylläpitää kokonaisuudessaan.

Avoimia kysymyksiä

Kuntarakenteiden nopea muutos tahti on monessa tapauksessa saattanut seurakuntien jäsenet tosiasioiden eteen ilman niiden omaa halua. Vaikka joissakin kuntaliitoksissa vanhat paikallisirakenteet on kyetty säilyttämään, monet historialliset seurakunnat ovat pyyhkiytyneet kartalta. Tämä on luonut tarpeen selvittää, millaisia lakimuutoksia kirkon pitäisi tehdä voidakseen perustaa itsenäisesti kuntarajoista riippumattomia aluepohjaisia seurakuntia ja seurakuntayhtymiä.

Oma kysymyksensä on, voidaanko kirkkoon luoda uudentyyppisiä paikallisseurakuntamallin rinnalle tar-

koitettuja henkilöseurakuntia, jotka eivät määräytyisi vakinaisen asuinpaikan mukaisesti. Ne saisivat lähönsä pikemminkin seurakuntaelämän sisällöistä.

Tähän mennessä on jo ehditty epäillä, että henkilöseurakuntamallissa kirkon jäseniä ryhdyttäisiin – luterilaisen opin vastaisesti – erottelemaan uskon laadun tai moraalisen kyvykkyyden perusteella. Olisikin tarkoin harkittava, millaisista lähtökohdista ja kenen aloitteesta henkilöseurakunnat perustettaisiin. Keskeistä olisi myös selvittää, mikä olisi niiden suhde paikallisseurakuntiin.

Mikä hinta muutoksesta olisi maksettava? Voisivatko uudenlaiset kirkolliset yhteisöt kuten tuomasyhteisöt, erilaiset jumalanpalvelusyhteisöt ja yhdistykset, jotka hyväksyvät kirkon järjestysmuodon ja kirkolliskokouksen tekemät päätökset, muodostaa itsenäisiä, kirkkoherrajohtoisia henkilöseurakuntia nivellettyinä kirkon perinteiseen yhteisö- ja hallintoraken-

"Seurakuntien irrottaminen kuntarajoista vaatii aikaa ja pohdintaa."

teeseen? Tässäkään mallissa ei saisi olla sijaa kirkkolain säännöksistä irtautuneille yhteisöille.

Henkilöseurakunta – ei uutuus kirkossa

Henkilöseurakunnat eivät olisi uutuus kirkossa. Yli 70 vuotta sitten tehdyssä Moskovan rauhansopimuksessa evakuoitiin noin 400 000 kirkon jäsentä Karjalasta Kanta-Suomen alueelle. Karjalan vanhat alueensa menettäneet seurakunnat saivat toimia eri puolilla maata siirtoseurakuntien verkostona siten, että joidenkin siirtoseurakuntien jäsenet saattoivat asua jopa 20–30 eri kunnan alueella Mikkelin piispan alaisuudessa. Varsin perusteellisen keskustelun jälkeen vuoden 1941 kirkolliskokous laati kirkkolain uudet pykälät väliaikaisesti toimivaa henkilöseurakuntarakennetta varten. Säännökset voidaan tarvittaessa kaivaa naftaliinista ja jatkaa niiden kehittelyä.

Hiippakunnan kokoinen seurakuntayhtymä

Kiinnostavan seurakuntarakennetarkaisun on äskettäin (Kotimaa 20.1.2011) laatinut Tampereen hiippakuntadekaani **Ari Hukari**, jonka mielestä kirkkoon pitäisi muodostaa yhdeksän hallinnollista yksikköä eli nykyiset hiippakunnat. Niissä olisi sama kirkollisveroprosentti ja yksi työnantaja. Hiippakunta hallinnoisi koko yksikkönsä henkilöstöä, taloutta, kiinteistöjä ja omaisuutta. Kysymyksessä olisi sovellutus hiippakunnan kokoisesta seurakuntayhtymästä piispan johtamana. Tässä perusyksikössä olisi

seurakuntia ja kirkkoherroja mielekkäitä ja tarkoituksenmukaisia pieniä toiminnallisia yksiköitä varten.

Seurakunnat voisivat organisoitua kuntarajoista riippumatta läheisyysperiaatteen pohjalla, ja työntekijät voisivat siirtyä tehtävästä toiseen tarpeen mukaan työnantajaa vaihtamatta. Mallissa piispaus eli kirkon johtaminen vahvistuisi ja johtamisjärjestelmä voitaisiin myös porrastaa käyttäen apuna alueellisia päätoimisia roasteja. Tukitoiminnot keskitettäisiin tai ulkoistettaisiin, osa niistä hoidettaisiin vapaaehtoisvoimin ja resursseja ohjattaisiin monimuotoisissa seurakunnissa tapahtuvaan perustyöhön.

Tässä mallissa hiippakuntaan mahtuisi alueellisia paikallisseurakuntia sekä yhdistysmuotoisia henkilöseurakuntia, jotka sitoutuisivat yhdistyssääntönsä tarkoituksellisesti noudattamaan kirkon järjestysmuotoa ja kirkolliskokouksen tekemiä päätöksiä. Malli saattaisi tarjota uudenlaista väljyyttä vallitsevalle uskonnolliselle etsinnälle, joka nyt valuu kirkon ulkopuolelle. Aikaa myöten hiippakuntien kokoa voisi pienentää ja lukumäärää lisätä. Eväät seurakuntarakennemuutoksesta tutkivan ja selvittävän komitean asettamiselle ovat siis jo osittain pöydällä.

Kristikunnassa on yleisesti vallitsevana hiippakuntaperiaate. Sen mu-

kaan kirkkolainsäädäntö rakentuu piispan johtaman hiippakunnan pohjalta. Suomessa ikivanhaa hiippakuntaperinnettä ei ole koskaan kumottu. Piispat toimivat kirkkolain mukaan edelleen seurakuntien ja pappien ylimpinä kaitsijoina. Uudistus toisi piispaalle lisää johtamisvälineitä. Hiippakuntarakenteeseen perustuvat kirkot ovat selvinneet parhaiten ajan monenlaisten uskonnollisten ja yhteiskunnallisten haasteiden keskellä. ■

AKIn tulevaisuusasiakirja 2011–2014

Jäsenen tukena

MUUTOKSESSA

Tulevaisuutta ei voi hallita, mutta siihen voi valmistautua, ainakin kannattaa yrittää. AKI:ssa tämä valmistautuminen on jo perinteisesti ollut sitä, että laaditaan ja hyväksytään tulevaisuusasiakirja. Viimeksi tällainen oli esillä valtuuston syyskokouksessa, jolloin vahvistettiin yleiset toimintalinjat kaudelle 2011–2014.

ESKO JOSSAS
AKIN TOIMINNANJOHTAJA

Kanttorit ja papit ovat perinteisesti liittyneet liittoihin hyvin ja myös pysyneet niissä. Tätä olemassa olevaa tilannetta halutaan vahvistaa vuorovaikutteisella viestinnällä, tehokkaalla edunvalvonnalla ja hyvällä jäsenpalvelulla.

Jäsenkunnan koostumus on voimakkaasti muuttumassa. Kun eläkkeelle siirtyminen lisääntyy, tilalle tulee paljon nuorta joukkoa, jonka odotukset saattavat olla erilaisia siihen nähden, miten liitto perinteisesti on toiminut. Tunnettua ja moneen kertaan kirjattua on naisten osuuden voimakas kasvu AKI-ammattikunnissa. Myös johtajien määrä lisääntyy. Kun lähiesimieskäytäntö laajenee keski-suuriinkin seurakuntiin, esimiestyön ja johtamisen vaikeisiin kysymyksiin joudutaan jäsenpalvelussa kiinnittämään enemmän huomiota.

Kirkkoherroista puolestaan yhä suurempi osa tulee olemaan suurten seurakuntien ja mitä moninaisimmilla tavoin järjestyneiden yksiköiden johtajia.

Suuren luokan muutos

Jäsenten työympäristön muuttuminen on tietysti jouduttu ottamaan huomioon aivan erityisellä tavalla. Asiakirja vahvistettiin syksyllä

2010, jolloin kirkosta eroaminen oli huipussaan ja sen vaikutuksia seurakuntien talouteen ja toimintaan jouduttiin pohtimaan eri tahoilla ja tavoilla.

Suuntaviivoissa on hahmoteltu sitä keskeistä ja samalla vaikeaa kysymystä, miten AKI parhaiten voisi tukea jäseniään tämän ilmeisesti jatkuvan muuttumisen ja veivaamisen keskellä.

Seurakuntaliitoksia AKI ei näe viisaaksi lähteä vastustamaan, varsinkin kun osittain ollaan pakkotilanteen edessä. Myöskään ei ehdottomasti oteta kantaa, pitäisikö mennä suuriin

”Rakennemuutosta ei tule tehdä vain talouden ja hallinnon näkökulmasta.”

seurakuntiin vai toimisiko yhtymämalli edelleen, ehkä molempi parempi. AKI kuitenkin korostaa, että rakennemuutosta ei tule tehdä vain talouden ja hallinnon näkökulmasta. Henkilöstö on otettava huomioon jo suunnitteluvaiheessa. Muutoksen toteuduttua on kiinnitettävä huomiota siihen, millaisia ovat vaikutukset toimintaan ja työmäärään.

Millaisia muutokset käytännössä ovatkin, näyttää selvältä, että taloudellisesti kuljemme kohti ahtaampia aikoja. Tällä on oma vaikutuksensa henkilöstöön ja siihen, mitä ammat-

tilioltalta odotetaan ja miten liitto haasteisiin vastaa.

Usein kuulee sanottavan, että kirkon pelastaa henkilöstön ikärakenne ja voimakas luonnollinen poistuma eli eläköityminen. Henkilöstön keski-ikä on korkea, se on fakta. Ja erityisesti tämä pätee perinteisiin toiminnallisiin ammatteihin.

Jos tuijotetaan vain luonnolliseen poistumaan, on uhkana henkilöstörakenteen vääristyminen entisestään. Päätökset talouden vaatimissa sopeutuksissa ja henkilöstöratkaisuissa tehdään paikallisesti, seurakuntalaisten valitsemassa luottamuselimissä. Näihin asioihin vaikuttaminen on sekin ennen muuta paikallista toimintaa, jossa AKI pyrkii olemaan omiensa tukena, haastamatta silti riitää kenenkään muunkaan kanssa. Tulevaisuus on joka tapauksessa kaikille yhteinen. ■

*AKIn tulevaisuusasiakirja on kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa www.akiliitot.fi
->AKIn tulevaisuusasiakirja.*

Kyllä papeista on JOHTAJIKSI

ESKO JOSSAS

AKIN TOIMINNANJOHTAJA

Johtamiskysymyksiin on kirkossa jo kauan kiinnitetty huomiota ja siihen on hyvät syyt. Suuret muutokset pakottavat ottamaan esille myös johtamisen monista eri näkökulmista. Toisaalta on tullut esille se, että johtamisessa on puutteita ja siis paljon kehitettävää.

Erityisesti kirkkoherran virka on koko ajan melkoisessa pyörytyksessä. Vaalitavasta jaksetaan keskustella vuosikymmenestä toiseen.

Oikeutetusti myös kysytään, vaikuttaako valitsemistapa jotenkin kirkkoherran asemaan ja johtamisedellytyksiin.

Kirkkoherran tehtävä on aina ollut laaja-alainen ja vaativa, niin kuin koko yhteisön johtajilla aina. Viime vuosina on kuitenkin tullut paljon uutta, josta ennen ei tarvinnut niin välittää.

Yhteiskunnassa ja talouselämässä keskustellaan kaiken aikaa johtamisen haasteista ja etsitään hyvän johtajan ominaisuuksia. Tämä heijastuu väistämättä myös seurakunnan johtajiin. Sanotaan, että johtamisessa 80 % on ihmissuhdetyötä. Kirkossa on vähintään sama tilanne.

Seurakuntien rakennemuutoksesta on pakko ottaa vastuuta. Sekään asia ei jää vain valmistelu- ja päätöksentekovaiheeseen. Uuden yksikön toiminnallinen kulttuuri on luotava ja ajettava sisään kirkkoherran johdolla. Paikallistettu palkkausjärjestelmä etsii sekin vielä muotojaan ja vaatii selkeää esimies- ja työnantajavastuun todentamista.

Valtaa?

Parhaillaan istuu kirkkohallituksen asettama työryhmä pohtimassa seurakunnan johtamisen selkeyttämistä. Tarkemmin lienevät kyseessä johta-

vien viranhaltijoiden ja hallintoelinten valta- ja vastuusuhteet niin seurakunnissa kuin yhtymissä. Työryhmä ei ilmeisesti kuitenkaan keskity vain rutkui-viin toimivaltakysymyksiin. Ainakin täysistunnon esittelytekstin mukaan tärkeimpänä näkökulmana on johtajuuden (leadership) selkeyttäminen.

Palkatkin mukana

Toiminnan ja vallan lisäksi pöydällä ovat parhaillaan myös kirkkoherrojen palkat. Sopijaosapuolten

työryhmä pohtii kirkkoherrojen ja talousjohdon palkkausjärjestelmän uudistamista. Keskeisinä kysymyksinä ovat muun muassa virkojen vaativuustekijät, se mihin johtavan viranhaltijan palkkauksen tulisi perustua.

Kysellään, voidaanko suoriutumista johtamistehtävässä jollain lailla arvioida ja ottaa yhtenä tekijänä huomioon myös palkkauksessa.

Palkoista puhuttaessa tulevat esille myös palkkasuhteet. Mikä on

”oikea” palkkaero erilaisissa kirkkoherran tehtävissä ja miten kirkkoherran palkka suhtautuu kirkon muihin palkkoihin? Helposti katse ohjautuu myös siihen, miten kirkko maksaa omille johtajilleen verrattu-

na yhteiskunnan muihin johtaviin tehtäviin. AKIn tavoitteena luonnollisesti on palkkatason nostaminen; vain siten saadaan virkakunnan parhaimmisto hakeutumaan johtaviin tehtäviin.

Palkkaukseen liittyy myös AKIn oma toiminta kirkkoherrojen palkkauksen kehittämisessä. Tähän mennessä on kartoitettu kirkkoherrojen odotuksia ja toiveita palkkauksen kehittämisessä, selvitysmiehenä liiton entinen puheenjohtaja **Juha Kauppinen**. Jatkossa on tarkoituksena selvittää tarkemmin erityyppisten kirkkoherran tehtävien sisältöä ja vaativuutta. Tällaisen selvitystyön tavoitteena on löytää ne perusteet,

mihin kirkkoherran palkkauksen tulisi nojautua. Nykyisiä väkilukuperusteita ja perinnettä ei voida kokonaan siirtää romukoppaan, mutta nykyaikana vaaditaan muitakin perusteita.

Lähiesimiehet – kirkkohistoriallinen uutuus

Kirkollisen johtamisen uusin tulos ovat väliportaan johtajat tai lähiesimiehet. Yksikkökoon kasvessa ja palkka-asioden osittainen siirtyminen paikallisiksi melkein edellyttävät sitä, että kirkkoherrojen alaisuuteen tulee uusia lähiesimiehiä. Tietysti tämä asia ja siihen liittyvät kehityskeskustelut ynnä muut on paikoin otettu käyttöön jo paljon aikaisemmin, mutta uudistettuun palkkausjärjestelmään sisältyvä, työsuorituksen arviointiin perustuva palkanosa ja sen hallittu käyttöönotto lisäävät painetta.

Kautta vuosikymmenten monet papit ovat kantaneet alue-, työmuoto- tai tiimivastuuta ilman, että asiasta on tehty mitään numeroa tai ilman että se on vaikuttanut esim. palkkaukseen. Kun lähiesimiehen tehtävää ja vastuuta nyt terävöitetään, asianousee ikään kuin kokonaisuutena pöydälle. Tässä mielessä myös tuomio-

kapitulit ovat joutuneet ottamaan kantaa näihin kysymyksiin.

Alue vai työmuoto?

Seurakuntatyö on organisoitu alueittain, työmuodoittain tai sekamallilla, pahimmissa tapauksissa ei mitenkään. Lähiesimieskäytännön luominen nostaa esille ongelman, mikä olisi paras tapa järjestää asiat.

Lapuan hiippakuntadekaanilla **Juha Muilulla** on asiasta selvät sävelet. Hänen mielestään kirkossa on päästävä yli tiukoista työalarajoista, koska toimintaympäristö on muuttunut niin oleellisesti. Tarvitaan hyvin johdettua ja yhteistä moniammatillista osaamista.

Muilu haluaa muistuttaa, että seurakunnan johtaminen on aina perustunut aluevastuuseen, kirkkoherra on seurakunnan eli tietyn alueen johtaja. Samaa mallia soisi noudatettavan nytkin. Suuri seurakunta voidaan jakaa alueisiin, jota aluekappalainen tai vastaava johtaa. Liitoksien kautta syntyneet seurakunnat hahmottuvat luontevasti alueperiaatteella. Alueellisen ykkösjohtajan alla voi sitten olla vielä tarpeellinen määrä lähiesimiehiä.

Tampereen dekaani **Ari Hukari** puhuu asiasta vähän varovaisemmin. Sekä alue- että työmuotomallilla on puolensa. Alueella toimiva monialatiimi oppii toisiltaan ja pystyy luomaan omaleimaisen toimintakulttuurin.

Hukari on kuitenkin kokenut, että työntekijät kaipaavat usein oman alansa ohjausta ja erityisasiantuntemuksen syventämistä. Tärkeintä olisi, että jokin periaate valittaisiin. Pahimpia ovat

”Kirkollisen johtamisen uusin tulokas ovat väliportaan johtajat tai lähiesimiehet.”

sekamallit, joissa on alue- ja työalapohjaista johtamista, ja näistä muodostettu matriisi sekoittaa kaikki johtamissuhteet.

Tehtävä kaipaa selkiyttämistä

Tähän asti lähiesimiehen tehtävät on määritelty erittäin kirjavasti. Se näkyy myös nimikkeestä, kun puhutaan johtavista viranhaltijoista ja vastavista ja vetäjistä, joilla ei näytä olevan johtajan tehtävässään sen paremmin valtuutusta kuin vastuutakaan.

Hukarin mukaan lähiesimiehen tehtävänä on työn suunnittelu ja johtaminen, työnjaosta sopiminen, kehitys- ja arviointikeskustelujen käyminen, työsuhteiden hoito ja ennen muuta tiimin valmentaminen. Näitä tehtäviä ei voi menestyksellä hoitaa ilman esimiestaitoja ja seurakunnan antamaa selkeää valtuutusta.

Muilo korostaa lähiesimiestehtävien merkitystä myös siinä, että lähiesimiehet käytännössä synkronoivat seurakuntatyön yhdeksi kokonaisuudeksi.

Kenestä lähiesimies?

Keskustelussa kysellään usein myös sitä, kuka tai ennemminkin minkä ammattialan edustaja voi olla lähiesimies. Hiippakuntadekaanit ovat tästä yhtä mieltä. Tärkeintä ei ole jumiutua

koulutustaustaan tai ammattialaan. Lähiesimiestehtävän vastaanottavalla täytyy olla motivaatio johtamiseen ja taitoja siihen. Ilman johtamiskoulutusta hommasta ei tule mitään. Kyse on joka tapauksessa asiantuntijoiden johtamisesta. Siksi tulee olla tietämystä alueesta tai työalasta ja valmiutta kehittämistyöhön.

Pappi?

Pappi on perinteisesti koko seurakunnan johtaja ja käytännössä myös silloin, kun on kyse kappelin, alue-seurakunnan tai piirin johtamisesta. Työmuotojohtamisessa asia on vähän kinkkisempi. Sekä Tampereen että Lapuan hiippakunnassa on ollut tapauksia, joissa on katsottu, että lainsäädäntö estää nimeämästä pappia työalan johtoon. Säädöksiä on kuitenkin tulkittu joustavasti ja erilaisin tehtäväkuvauksin ja työnjakokirjoin asia on voitu hoitaa seurakuntaan parhaiten soveltuvalla tavalla. Tuleva palvelussuhdelainsäädännön uudistus toivottavasti poistaa säädöset. – Mikään ei kuitenkaan muuta sitä, että myös papilta vaaditaan esimiestehtävään oma motivaatio ja tehtävän edellyttämät ominaisuudet ja taidot. ■

Vastuukanttorina Jyväskylän seurakunnassa

HEIKKI TYNKKYNE
VASTUUKANTTORI,
JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

Heikki Tynkkynen on Jyväskylän seurakunnan vastuukanttori. Hänen tehtäviinsä kuuluu muun muassa toimia kokoseurakunnallisena koordinaattorina ja jumalanpalveluselämän ja musiikkityön kehittäjänä.

Kun vuoden 2009 alussa toteutui Jyväskylän seudulla kuntaliitos, Korpilahti, Jyväskylän maalaiskunta ja Jyväskylän kaupunki yhdistyivät. Korpilahden, Jyväskylän maalaiskunnan ja Jyväskylän kau-

pungin seurakunnista muodostettiin yksi Jyväskylän seurakunta.

Seurakunta koostuu yhdeksästä alue-seurakunnasta, yhteisen seurakuntapalvelun ja Taulumäen kirkon toimintayksiköistä. Jäseniä seurakunnassa on vuoden 2010 lopussa 97 000, työntekijöitä 300, joista pappeja 45 ja kantoreita 18. Seurakunnassa on 15 kirkkoa. Viime vuonna kastettiin noin 1 200 lasta, vihittiin 380 paria ja haudattiin 870 vainajaa. Rippikoulun kävi noin 1 200 nuorta.

Vastuukanttorin työnkuva

Jyväskylän seurakuntaan perustettiin vastuukanttorin virka, joka kuuluu Taulumäen kirkon toimintayksikköön.

Vastuukanttori johtaa Taulumäen kirkon ja kokoseurakunnallista musiikkitoimintaa (kanttorikokoukset, konserttitoiminta, musiikkikasvatus, tiedotus).

Vastuukanttori osallistuu toiminnallisten johtavien viranhaltijoiden kokouksiin, joissa käsitellään koko seurakuntaa koskevia linjakysymyksiä.

Hallinnollisiin tehtäviin kuuluu musiikkityötä koskevat valmistelut (esim. viransijaiset ja kesäkanttorit) sekä seurakunnan soittimien huollosta ja kokoseurakunnallisen musiikkityön taloudesta vastaaminen.

Vastuukanttori toimii kokoseurakunnallisena koordinaattorina ja jumalanpalveluselämän ja musiikkityön kehittäjänä. Vastuukanttori on C- kanttorin esimies.

Kanttorien asema seurakunnan organisaatiossa

Kanttorit ovat alue-seurakuntien työntekijöitä ja kuuluvat aluekapalaisen johtamaan työyhteisöön lukuun ottamatta C-kanttoria. Kaksi

"Suuri seurakunta
tarjoaa hyvät edellytykset
kanttoreiden yhteistyölle.
Yhteistyön onnistuminen
edellyttää toistensa tun-
temista ja luottamuksen
syntymistä", sanoo
Heikki Tynkkynen.

KUVA: PEKKA RÖTKÖNEN

"Tärkein positiivinen asia on kanttoreiden yhteistyö."

alueseurakuntaa muodostaa yhteistointa-alueen, jossa tasataan työvoiman tarvetta. Lisäksi papit ja kanttorit osallistuvat kokoseurakunnallisiin toimituksiin ja tehtäviin. Tällainen kolmitasoinen organisaatorakenne on työvoiman kannalta tehokas, mutta lisää selvästi työn vaativuutta.

Suuri seurakunta tarjoaa hyvät edellytykset kanttoreiden yhteistyölle. Yhteistyön onnistuminen edellyttää toistensa tuntemista ja luottamuksen syntymistä. Tarvitaan yhteistä tekemistä. Tällaisia ovat olleet kokoseurakunnalliset messut, konsertit, koulutukset ja opintomatkat.

Kasuaalitoimitukset

Ensimmäisiä sovittavia asioita uudessa seurakunnassa oli pappien ja kanttoreiden toimituskäytänteistä sopiminen. Entisten seurakuntien tavat poikkesivat suuresti toisistaan. Jouduimme käymään arvokeskustelua siitä, mikä merkitys kirkollisilla toimituksilla on seurakuntalaisille ja jopa seurakunnan jäsenenä pysymiselle.

Päädymme alueseurakuntalähtöiseen toimintamalliin, eli alueseurakunnan papit ja kanttorit hoitavat ensisijaisesti oman alueensa kasuaalitoimitukset. Kahden vuoden kokemuksella voi todeta, että myös suuressa

seurakunnassa on mahdollista palvel-la seurakuntalaisia niin, että kanttori on "tuttu" oman alueen kanttori ja hän tulee myös muistohetkiin mukaan.

Kanttorit rippikoulussa

Toinen merkittävä kehittämishanke on ollut kanttorien osallistuminen rippikouluihin. Yleinen käsitys oli, että kanttori ei voi olla kuin osittain rippikoululeireillä mukana, koska häntä tarvitaan viikonloppuisin toimituksiin.

Tavoitteeksi asetimme sen, että kaikki kanttorit hoitavat joka vuosi yhden rippikoulun olemalla vastuutyöntekijänä leirillä. Kehitimme pääleirikeskukseen leirikanttorijärjestelmän, mikä tarkoittaa sitä, että leirillä oleva kanttori hoitaa vastuutyöntekijänä omaa leiriään ja käy samalla pitämässä tunteja rinnakkaisleirillä.

Tämän vuoden 40 leiristä 25:llä on kanttori vastuutyöntekijänä. Tämä järjestely tuo myös selvää säästöä seurakunnalle, koska kesäharjoittelijoita tarvitaan vähemmän. Kanttoreiden palautteen mukaan asenteet ovat muuttuneet myönteisemmiksi rippikouluopetusta kohtaa.

Virsikasvatus kouluissa

Jyväskylän kaupunkiseurakunnal-

la oli aikanaan uskonnonopetuksen opetussuunnitelma ala- ja yläkouluja varten. Se oli suunniteltu yhteistyössä seurakunnan työntekijöiden ja koulujen rehtoreiden kanssa. Kaikille luokka-asteille oli omat painopisteensä. Tätä yhteistyötä halusimme ilman muuta jatkaa, ja nyt se aloitettiin koko uuden seurakunnan alueella.

Kanttoreiden vastuulla ovat erityisesti 2- ja 3-luokkalaiset. Toisen luokan oppilaille seurakunta lahjoittaa virsikirjat, jotka kanttorit käyvät vierailunsa yhteydessä jakamassa. Kolmannen luokan oppilaille järjestetään vuosittain virsilaulutapahtuma seurakunnan pääkirjossa Taulumäellä. Laulettavista virsistä sovitaan opettajien kanssa jo syksyllä.

Yhteistyöstä on erittäin hyviä kokemuksia ja parasta aikaa uskonnon opetussuunnitelmaa päivitetään vastaamaan nykyistä tilannetta.

Arviointia

Kun on saanut seurata suuren seurakunnan organisaation kehittymistä aitiopaikalta, on muodostunut jonkinlainen käsitys toiminnan hyvistä ja huonoista puolista.

Tärkein positiivinen asia on kant-

toreiden yhteistyö. Kanttorikunnasta löytyy hyvin monenlaista erityisosaamista ja yhteisesiintymisistä jokainen saa uusia ideoita myös omaan työhönsä.

Ongelmista päällimmäiseksi nousee kysymys seurakunnan koosta ja sen vaikutuksesta työntekijöiden työhön. Jos vertaan esimerkiksi kanttoreiden töiden ja lomien suunnitteluprosessia Jyväskylän maaseurakuntaan, missä oli noin 30 000 henkeä ja 5 kanttoria istui yhden pöydän ääressä, nykyinen malli on huomattavasti suuri-
töisempi ja vaikeampi. Tärkein syy on ehdottomasti seurakunnan suuruus. Kun kanttoreita on kaikkiaan 18, se tarkoittaa sitä, että joka viikko tulee suunnitelmiin muutoksia, ja näin ollen vastuukanttorin työstä kuluu kohtuuttomasti aikaa sijaisten järjestämisiin ja listojen päivittämiseen.

Ajatus itsenäisistä alueseurakunnista ei toteudu ainakaan kanttoreiden kohdalla, koska työvoimaa täytyy tasata toisen alueseurakunnan kanssa ja lisäksi kaikille tulee myös kokoseurakunnallisia tehtäviä. Tämä työn vaativuuden lisääntyminen näkyy myös työntekijöiden uupumisina. ■

Milloin naiset johtajiksi?

ESKO JOSSAS

AKIN TOIMINNANJOHTAJA

Naisten johtajuuden edistäminen on osa AKIn toimintaa ja tavoitteita. Asia on vahvistettu jo vuosia sitten hyväksytyssä tasa-arvosuunnitelmassa.

Papeista on naisia yli 40 prosenttia, eli ammatikunta on muuttunut miesvaltaisesta alasta ns. tasa-alaksi, ja naisten osuus kasvaa koko ajan. Kevään 2011 tilanteessa (valitut mukaan lukien) naispuolisia kirkkoher-

roja on viitisenkymmentä. Tosin naisia on jo eläkkeelläkin kirkkoherran virasta.

Mistä epäsuhta johtuu, naisista vai kirkosta?

Molemmista, sanoo Naisteologien puheenjohtaja, rovasti **Soili Juntumaa**. Nuorilla naisilla on esteenä usein perhe ja lapset, jotka asetetaan työn edelle. Samassa ikävaiheessa miehet jo tekevät uraa. Naisilla hallinnollinen ja johtamiskoulutus tulee ajan-kohtaiseksi vasta keski-ikässä.

Juntumaan mukaan kirkko edelleen suosii miesjohtajia. Naisen on oltava huippupätevä ajaakseen miehen ohi kirkkoherranvaalissa. Johtajan paikkoja jaettaessa myös naisten on katsottava peiliin. Ovatko naiset huonompia delegoimaan ja jakamaan vastuuta,

ovatko naiset taisteluasemastaan käsin tottuneet selviytymään mieluummin yksin ja olemaan aina paras yksilösuorittaja?

Kirkkoherroina pienissä seurakunnissa

Naiset toimivat kirkkoherroina etupäässä pienissä seurakunnissa. Juntumaa, itsekin ennen seurakuntaliitosta pienen seurakunnan kirkkoherra, selittää tämän naisten halulla toimia läheisyyden mahdollistavassa ympäristössä. Etäinen hallinnollinen johtaja ei ole naisten tavoitteleva tehtävä.

Mitä sitten jää uupumaan, kun naisten osuus johtajina on niin vähäinen? Juntumaa arvelee, että naisilla on keskimäärin enemmän tunneälyä kuin miehillä ja tutkitusti taitoa yhdistää ja hahmottaa asioita. Kirkon tehtävän ytimessä operoidaan ihmismielellä ja tunteilla, joita nainen ymmärtää ja osaa sanoittaa. Johtamiseen naiset voisivat tuoda lisää maanläheisyyttä ja olla helposti lähestyttäviä ”äitiäihmoja”.

Naisia siis tarvitaan kirkollisina johtajina enemmän, mutta konkreettisten toimenpiteiden löytäminen on vaikeaa kirkolle ja ammattiliitolle. Juntumaa katsoo, että koko yhteiskunnassa olisi mentävä siihen, että miehet ottaisivat perheestä yhtä suuren vastuun kuin naiset. Kirkossa esiintyy edelleen häirintää, naisten tulisi vihdoinkin saada työrauha. Viimeiset terveiset menevät piispoille: selkeä kanta ja yhteinen linja tasa-arvon puolesta – myös käytännössä! ■

KUTSUMATTOMUUDESTA

HEIDI RAHKONEN

TEOLOGIAN KANDIDAATTI,
ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

Pohjois-Karjalan paikallisuutisiin haastateltiin nuorta Luther-säätiöön kuuluvaa miestä. Virkakäsityksensä vuoksi hän ei voi työllistyä oman kutsumuksensa mukaiseen työhön. Joka kymmenes opintonsa aloittava teologi on hänen kanssaan samoilla linjoilla. Samaan aikaan uusimman jäsentutkimuksen mukaan nuorista papeista yhä harvempi kokee työnsä olevan kutsumusammatti. Ammattivalintaa perustellaan muilla syillä. Yhä useampi teologian opiskelija ei edes ensisijaisesti tähtää kirkon töihin. Onko sittenkin niin, että monet ovat valitut, mutta harvat kutsutut, kun on teologeista kyse?

Muistan yhä ne papinalut, jotka fukseina olivat niin varmoja visiostaan ja kutsumuksestaan pappisvirkaan. Nyt suuri osa heistä on vaihtanut alaa, muuttanut pois, pitänyt epämääräisen määrän välivuosia tai jäänyt jumiin aineopintotasolle ilman sen kummempaa suuntaa. Alussa ollut kutsumus on kadonnut jonnekin akateemisen tieteen, onnettomien kesätyökokemusten tai oman kuihtuneen hengellisyyden varjoon. Todellisuus ei vastannutkaan kuvitelmia. Kutsumus muuttuu kutsumattomuudeksi.

**”Nuorista papeista
yhä harvempi
kokee työnsä olevan
kutsumusammatti.”**

deksi. Toisaalta tiedän useammankin, joka aloittaessaan on sanonut, ettei koskaan aio papiksi, mutta nyt viettää tyytyväistä seurakuntapapin elämää. Ehkä se on kutsumusta, ehkä käytännön pakko. Teologin papeilla ei ole helppoa saada muualta töitä – jos on enää kirkostakaan.

Kun aloitin opinnot, meille luvattiin, että valmistuessamme meidät suoraan kiskotaan yliopiston tenttisaleista seurakuntiin töihin. Kun oma valmistuminen lähestyy, huomaan, että meitä on huijattu. Hiippakunnat ovat tukossa vihkimystä jonottavista, ja samaan aikaan pappien työttömyys näyttää lisääntyvän. Oma epävarma sisäinen kutsumuseni tuntuu jäävän vaille ulkoista kutsua.

Tulevaisuudessa siintää epäsäännöllinen työaika, leiriputket, pätkätyöt. Ammatinvalinnassani ei tunnu olevan mitään järkeä. Kutsumuskin tuntuu vieraalta, sillä elämän valinnat pitäisi perustella järjellä. Viidessä vuodessa en kuitenkaan ole keksinyt järkevää vastausta siihen, miksi haluan papiksi – tai haluanko. Olen aina ihaillut niitä opiskelukavereitani, joilla on ollut jokin peruste opiskella teologiaa. Heillä on päämäärä ja tavoite. Minulla on vain tunne. Tunne siitä, että minusta ei ole tutkijaksi, vielä vähemmän opettajaksi. Minä olen kotonani kappelin rauhassa. Juuri siksi tämän epävarmuuden keskellä minua lohduttavat opiskelutoverini sanat: Ehkä sekin on eräänlaista kutsumusta, ettei osaa muuta kuin jeesustella. ■

Palkkasitko kesätyöläisen SEURAKUNTAAN

– Tunnethan kesätyötä koskevat lait ja sopimukset?

ANNAMARI JOKINEN

AKIN APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Moniin seurakuntiin otetaan kesälomasijaisiksi kesäteologeja ja kesäkanttoreita.

Liittoon tulevien yhteydenottojen perusteella kesätyöhön palkataan hyvin kirjavin käytännöin. Kaikkia palvelussuhteita seurakunnissa sitovat kuitenkin virka- ja työehtosopimuksen määräykset ja monet työelämän lait. Työnantajalla ja esimiehillä on suuri vastuu kesätyöläisten työn ja työsuhteen yksityiskohtien asianmukaisessa järjestämisessä. Vastuu ulottuu myös siihen, ovatko seurakunnat opiskelu- ja työuraansa harkitsevien nuorten mielestä kiinnostavia työpaikkoja.

Työsuhde on työmarkkinoilla yleisin palvelussuhteen solmimisen malli. Myös seurakuntien kesätyöntekijöistä valtaosa on työsuhteisia. Teologian ja kirkkomusiikin opiskelijoita otetaan kuitenkin usein määräaikaiseen virkasuhteeseen. Kanttorien sijaisuuksia järjestetään myös ns. keikka- eli toimituspalkkioilla, mutta tällöin

”Toimituspalkkioilla keikkaileva jää vaille palvelussuhteisiin liittyvää sosiaaliturvaa ja muita etuja.”

ei synny palvelussuhdetta eikä siihen liittyviä oikeuksia tai velvollisuuksia.

Työsuhdetta koskevat määräykset ovat työsopimuslaissa, työaikalaisissa ja vuosilomalaisissa ja niiden pohjalta kirkon yleisessä virka ja työehtosopimuksessa (KirVESTES). Työsuhteen otettavan kanssa on solmittava kirjallinen työsopimus, josta käyvät ilmi mm. pääasialliset työtehtävät, työaika, työsuhteen kesto sekä pääasiallinen työpaikka. Nuorten kausityöntekijöiden ja opiskelijoiden palkkauksesta on erillinen työehtosopimus. Sen mukaan palkkaus on sitä korkeampi, mitä pitemmällä opinnot ovat. Työsuhteessa olevat ovat aina työaikalain piirissä, joten heille on maksettava sopimuksen mukaiset lisäkorvaukset, ns. työaika korvaukset mahdollisesta yli-, ilta- ja pyhätyöstä. Työpaikan määrittely vaikuttaa mahdollisiin päivärahoihin ja matkakustannusten korvauksiin.

Virkasuhteiset sijoitellaan vaativuusryhmiin

Virkasuhdetta koskevat määräykset ovat kirkkolaissa ja kirkkojärjestyksessä sekä kirkon yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa ja virkasäännössä. Jos kesätyöntekijä otetaan määräaikaiseen virkasuhteeseen teologisiin tai kirkkomusiikin tehtäviin, nykyisen tulkinnan mukaan hän on ns. työajaton, kuten vakinaisessa papin tai kanttorin virassa olevatkin. Tällöin työaikaa ei ole määriteltä eikä työaika korvauksia tarvitse maksaa. Vapaa päiviä on kaksi kalenteriviikossa kuten vakinaisillakin viranhaltijoilla. Määräyksestä kohdella työntekijöitä tasa-arvoisesti seuraa, että myös kesätyöntekijän pitäisi halutessaan joskus saada vapaa viikonloppu.

Määräaikaisen viranhaltijan palkkaukseen ei voida soveltaa työehtosopimusta nuorten kausityöntekijöiden ja opiskelijoiden palkkauksesta, koska työehtosopimukset eivät koske vir-

kasuhteita. Virkasuhteeseen otetun kesätyöntekijän palkkaus määräytyy kirkon yleisen palkkausjärjestelmän mukaisesti. Tehtävästä on laadittava tehtävänkuvaukset, jonka mukaan tehtävä sijoitellaan vaatavuusryhmien asteikolle ja sille vahvistetaan euromääräinen palkka.

Asiallista ja epäselvyyksiä ehkäisevää on tehdä myös virkasuhteesta kesätyöstä asiakirja, josta käyvät työ-sopimuksen tapaan ilmi palvelussuhteen keskeiset ehdot.

Toimituspalkkioista ei kerry sosiaaliturvaa

Varsinkin kirkkomusiikin opiskelijat työskentelevät usein toimituspalkkioilla. On hyvä huomata, että toimituspalkkioilla ”keikkaleiva” jää vaille palvelussuhteisiin liittyvää sosiaaliturvaa ja muita etuja. Keikkalaisella ei ole oikeutta palkallisiin vapaapäiviin, palkalliseen sairaus- tai vuosilomaan, eikä hänelle kerry eläkettä. Myös työt-

tömyysturvan kartuttaminen voi olla ongelmallista. Toimituspalkkioita on lähtökohtaisesti ajateltu maksettavan niille, joilla on jo jokin muu päätoimi ja sen mukaiset edut.

Toimituspalkkioiden suuruudesta ja määrästä on olemassa työmarkkinaosapuolten laatima toimituspalkkiosuositus sopimus. Se ei ole sitova, vaan tulee voimaan vasta seurakunnan päätöksen jälkeen. Toimituspalkkioista voidaan päättää toisinkin seurakunnan tilanteen mukaan. Jos esimerkiksi saatavilla on vain yksi keikkalainen ja toimituksia tulee yhdelle päivälle monia, seurakunta voi päättää maksaa suosituksen kattorajaa enemmän.

Kesätyöläisissä kirkon työn tulevaisuus

Kesätyöntekijöiden palkkaamisesta on hyötyä seurakunnalle ja koko kirkolle myös pitkällä tähtäimellä. Hyvin kohdeltu kesätyöntekijä tulee valmistuttuaan mielellään seurakun-

taan työhön, kun seurakunta tarvitsee uusia työntekijöitä eläkkeelle tai muualle siirtyneiden työntekijöiden tilalle. Kirkko yhdessä ministeriöiden ja työmarkkinaosapuolten kanssa suosittaa seurakunnille tällaisten työssäoppimispaikkojen tarjoamista nuorille myös heikentyvässä taloudellisessa tilanteessa. ■

Työnantajaosapuolta edustaa kirkossa Kirkon työmarkkinalaitos. Jos seurakunnassa on epäselvyyttä työnantaja-asemaan liittyvistä vastuista ja velvoitteista, ohjeita on ensisijaisesti pyydettävä työmarkkinalaitoksen lakimiehiltä ja asian tuntijoilta. Epävirallisemmissä tilanteissa myös liitto voi tuki auttaa.

Pyhä ja PYHIINVAELLUS

PANU PIHKALA
SEURAKUNTAPASTORI,
KIRKKONUMMEN
SUOMALAINEN SEURAKUNTA

Rajattu pyhä auttaa meitä suuntautumaan kohti rajaamatonta, rajatonta Pyhää. Pyhiinvaellus vie pohtimaan pyhän luonnetta liittyen myös kirkon painopiste-alueeseen 2010–2012.

Pyyhiinvaelluksessa rajataan tietty matka ja aika. Moderni pyhiinvaeltaja ei ehkä useinkaan ajattele matkalle lähtiessään, että hän pyhittää aikaa ja matkaa rajauksen kautta. Mutta useimmat pyhiinvaeltajat kertovat matkansa päätyttyä, että he ovat kokeneet pyhää. Hyvinä esimerkkinä toimii kenties kuuluisimman pyhiinvaelluksen, Santiagon tien, päätöskysely. Suuri enemmistö ilmoittaa matkansa syyksi – tai oikeastaan seuraukseksi! – uskonnollisuuden kokemuksen. Vaikka liikkeelle olisi lähdetty uteliaisuudesta, kokemuksen halusta ja liikuntaa arvostaen, näihin elementteihin yhdistyy matkalla pyhän kohtaaminen.

Rajaus on uskonnollisuudessa keskeinen piirre. Eivätkö hartaushetket ole rajattuja aikoja? Eikö alttari ole rajattu pyhän kohtaamista auttava paikka?

Rajaaminen palvelee rajausten ulkopuolista aikaa. Edes luostareissa ei vietetä kaiken aikaa hartaushetkiä: tiettyinä aikoina ne rytmittävät päivää, ilmaisevat koko päivän yhteyden pyhään rajausten kautta. Pyhiinvaellus on myös rajaus, joka palvelee rajauksen ulkopuolista aikaa. Pyhiinvaelluksella on tarkoitus itsessään, mutta ennen kaikkea koko kokonaisuudessa. Arjesta irrottaudutaan, jotta palveltaisiin arkea.

Pyhiinvaellus pelkistää olennaiseen

Pyhiinvaeltaja rajaa tietyn ajan ja matkan vaellukseen. Tämä aika ja matka osoittavat, mikä on lo-

**"Pyhiinvaelluksen
yksi keskeinen piirre
on itseä suurempaan
liittyminen."**

pulta olennaista. Pyhiinvaeltaja luopuu paitsi tavallisen arjen vastuista, myös helpotuksista. Hän pelkistää kantamuksensa olennaisimpaan, viimeistään matkan aikana ja kanta-pään (sekä olkapään) kautta.

Kun riisuuntuu ylimääräisestä, paljastuu aidoin. Tämä ilmenee sekä elämän perusasioiden suhteen että ihmisen perusolemuksen suhteen. Miltä leipä maistuu pitkän kulkemisen jälkeen? Sangen erilaiselta kuin kotona, etenkin jos ruoka-astiat ovat siellä

kovin täydet. Raikas vesi osoittaa arvonsa ja perusmerkityksensä. Toisten apu tarvittaessa, riittävä lepo, terveys, puhtaus – perusasioiden valtava arvo kirkastuu.

Riisuuntuessaan turhista tavaroista ja sellaisista tavoista, jotka eivät ole välttämättömiä, ihminen pääsee ja joutuu kosketuksiin aidoimman itsensä kanssa. Monet pyhiinvaeltajat kertovat, kuinka mieltä syvältä painaneet asiat nousevat matkan edetessä pintaan. Ihminen huomaa, mitä hän on piilottanut arjen kiireiden tai kulutus-tottumusten alle. Sekä vaikeat asiat että kaikista tärkeimmät hyvät asiat nousevat pintaan. (Hyvänä esimerkkinä tästä toimi Ylen Löytöretki-televisiosarja Santiagon tien kulkijoista.)

Pyhiinvaeltaja matkaa olennaiseen itsessään, koko elämässään.

Pyhiinvaellus on kokonaisvaltaista kulkemista

Pyhiinvaellus vie ihmisen tietyn aitouden äärelle. Vaeltaja kohtaa aidon itsensä ja ihmisen aidon tilanteen: luonnon osana olemisen.

Pyhiinvaellus vie ikiaikaiseen elämäntapaan: fyysiseen rasitukseen ja luonnonvoimien välittömään kohtaamiseen. Tämän merkitys korostuu nykyaikana, jolloin toimistotyöt ja kaupunkiasunnot vie-räannuttavat ihmisiä luonnonelementeistä. Fyysinen rasitus, joka muinaisille pyhiinvaeltajille saattoi olla kohtalokasta, on moderneille vaeltajille keino saavuttaa kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Pyhiinvaellus muistuttaa täten ruumiin ja sielun yhteenkuuluvuudesta. Pyhän kokemisessa ihminen on kokonaisvaltaisessa puhuttelussa. Kenties erityisesti protestanteille, joiden uskonto on keskittynyt kuullun ja luetun Sanan keskeiseen merkitykseen, tämä käytännöllinen tekeminen muodostuu olennaisen vaikuttavaksi. Vanhaan kristilliseen perinteeseen kuuluu usko siitä, että Jumalan Sana vaikuttaa maailmassa lukuisin tavoin.

Pyhiinvaellus vie elämän rytmiin

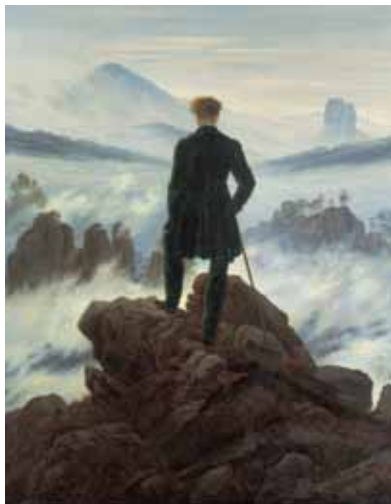
Rytmi on eräänlainen raja: säännöllinen jaottelu kokonaisuuden sisällä. Rytmin voi nähdä (ja kuulla!) hyvin keskeisenä elämää kuvaavana terminä. Luonnonelementeillä on tietyt rytmensä, sekä fyysiset että ajalliset. Ihminenkin perustuu rytmeille, sydäimestä ja hengityksestä alkaen.

Biologisesti ihminen on kasvanut ikaikaaisesti osana luonnon rytmejä: vuodenaikoja, päivänajoja. Pyhiinvaellus vie näiden kohtaamiseen ja yleensäkin rytmikkääseen elämään. Useimmille kulkijoille muodostuu tietty rytmi. Elämään tulee säännöllinen jaottelu: ei irrottava, vaan jäsentävä. Musiikin rytmin kaltainen; luonnon rytmien kaltainen.

Nouseminen aamulla tiettyyn aikaan; tietyt aamurutiinit; kulkeminen; ruokatauot, mahdollisesti rukoukshetket; saapuminen päivän kulkemisen jälkeen majapaikkaan, tietyt majoitusrutiinit ja iltarutiinit; unen kutsu. Moni pyhiinvaeltaja korostaa rytmin kokonaisvaltaista hyvää tuottavaa merkitystä ja pyrkii seurauksena myös jäsentämään arkielämäänsä rytmikkäästi. Sama rytmin tuoma hyvinvointi huomataan yleisesti seurakunnallisessa toiminnassa: hiljaisuuden retriiteissä, rippileireillä, lasten kerhoissa tai leireillä jne.

Ihminen on ammoisista ajoista saakka elänyt rytmiä todeksi myös laulamalla, musisoimalla. Perusrhythmin hal-

ki kulkee melodia, sävelten tietty (rajattu!) matka. Kenties yksi länsimaiden suuria heikkouksia on, että kotona ja töissä laulaminen on vähentynyt lyhyessä ajassa lähes olemattomiin.

C. D. Friedrich Vaeltaja sumumeren yllä

Uskontoon liittyy olennaisesti musiikki, myös pyhiinvaelluksiin. Jalkojen tasaisesta kulkurytmistä muodostuu itsestään perusrytmi, johon mieli ja usein myös suu alkavat muodostaa melodiaa. Pyhiinvaeltaja liittyy lauluun. Ruumis ja mieli erällä tavalla nähtynä rukoilevat kulkiessaan, hengittäessään.

Pyhiinvaellus on yksilöllistä mutta yhteisöllistä

Pyhiinvaelluksen uuden suosion syitä on nähty siinä, että se vastaa modernin uskonnollisuuden tiettyjä peruspiirteitä. Nykyaikana korostuvat pitkäjänteisen sitoutumisen sijaan hetkellinen osallistuminen ja yhteisöjen sijaan yksilöllisyys.

Onko pyhiinvaeltaja yksilöllisyyden perikuva? Oman tiensä kulkija, itsensä etsijä, auktoriteeteista riippumaton vaeltaja? Yhtäältä kyllä, mutta samaan aikaan ei.

Pyhiinvaelluksen yksi keskeinen piirre on nimittäin itseä suurempaan

liittymiseen. Tähän vaikuttaa luonnon yhtenä osana kulkeminen, joka vaelluksella kirkastuu, mutta myös ihmis-yhteisöön liittymiseen; ja lopulta koko luomakunnan kattavan Kirkon yhteyteen liittymiseen.

Pyhiinvaeltaja liittyy sukupolvien ketjuun. Matka vie hänet käsittelemään olennaisimpia asioita: myös väistämättä sijoittamaan itsensä häntä ennen ja hänen jälkeensä kulkevien vaeltajaketjuun. Pyhiinvaeltaja vaikuttaa siitä, että hän kulkee ikivanhaa tietä, samaa, jota hänen esi-isänsä ovat kulkenet.

Pyhiinvaeltaja ymmärtää sisimmässään, että hän ei itse ole luonut tietä, jota hän kulkee. Kulkiessaan hän liittyy suureen yhteisöön, jonka yhteenliittäjä on pohjimmiltaan Ihmistä Suurempi. Kristillinen pyhiinvaellus sisältää aina jonkinlaisen yhteyden uskon perintöön, oli tämä yhteys sitten ilmiselvästi tai sisäisesti läsnä. Joku vaeltaa rukoukshetkien ja raamatunluvun rytmittämänä, osallistuu jumalanpalveluksiin tai vain vaikuttuu esimerkiksi Santiagon tien ikivanhasta kristillisestä historiasta, joka elää tiessä ja kaikessa sen ympärillä. Jollekulle toiselle yksinäinen vaellus Lapin tuntureilla saa pyhiinvaelluksen merkityksen: hän kantaa sisimmässään kaikkea kristillistä kasvatusta ja vaikutusta, kävelee niiden merkitystä elämäänsä ja palaa muuttuneena ihmisenä.

Yksilö on raja, mutta vain jäsenyys kokonaisuudesta.

Elämän pyhiinvaellus

Raja on symboli; symboli on raja. Symboli kantaa itsessään sitä todellisuutta, johon se viittaa. Symbolin kautta osallistutaan Merkitykseen.

Pyhiinvaellus on symboli elämästä ja samaan aikaan tuon elämän osa, toteuttaja. Historiassa ja monen uskonnon parissa nykyäänkin pyhiinvaellus on ollut ennen kaikkea muutosmatka. Siirtymä elämänvaiheesta toiseen: tiet-

ty raja, jonka jälkeen on erilaista kuin sitä ennen.

Nykyäänkin pyhiinvaelluksen määrittäjänä voisi käyttää sen muutosvoimaa. Jos mikään ei muutu vaelluksella, on sitä vaikea kutsua pyhiinvaellukseksi. Pyhiinvaeltaja on tietyllä tavalla eri henkilö palatessaan kotiin. Se, mikä tuo muutos on ja tulee olemaan, selkenee ehkä vasta vuosien myötä, eikä aina tarkasti tiedostettuna sittenkään.

Protestanttisessa kristinuskossa pyhiinvaelluksen suuri voima on kenties juuri sen yhteydessä koko elämän pyhiinvaellukseen. Pyhiinvaellus muuttaa, muistuttaa arvostamaan elämän pyhää luonnetta. Pyhiinvaelluksen päämäärä on entistä enemmän arjessa, vaikka perinteinen muutosmatkakkin siihen tähtäsi.

Lopulta pyhiinvaellus on vaellusta kuolevaisuudessa ja rajallisuudessa. Rajattu jakso muistuttaa kaiken rajallisuudesta. Kuten päivällä on alkunsa ja loppunsa, on myös vaelluksella ja koko maanpäällisellä vaelluksella. Elämä on toivioiretki. Lähteminen ja perillepääsy ovat äärimmäisen syviä vertauskuvia ja samalla symbolisuudessaan jo osia perimmäisestä lähtemisestä ja perillepääsystä.

Ei ole sattumaa, että pyhiinvaeltajien vanhaa tunnuslaulua, virsi 30; Maa on niin kaunis, lauletaan hautajaisissa tai jouluna, joka on suurempi kuolevaisuuden juhla kuin usein ajatellaan.

Voisiko itseä suurempaan liittymisen ilmaista syvemmin? Sukupolvien ketjun, rajallisuuden, rytmin, elämän pyhiinvaelluksen?

Pyhiinvaeltaja on yksilö. Hän etsii itseään, mutta löytää hänet yhteydestä kaikkeen – lopulta Jumalaan. Hän etsii Pyhää – ja löytää itsensä osallisena pyhydestä. Rajattu ja rajallinen ovat yhdessä, yhteydessä – yhteisössä. ■

Kirjoittaja on pastori, tutkija ja pyhiinvaeltaja, joka opastaa Pyhät polut -vaelluksia.

Panu Pihkala

Jälkikirjoitus: Pyhä-painopiste ja pyhiinvaellus

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon vuosien 2010–2012 painopiste, Pyhä, johtaa pohtimaan erityisen ja yleisen pyhän suhdetta. Professori **Risto Saarinen** on suositellut kirkolle ennen kaikkea ”täsmäpyhän” pohtimista ”yleispyhän” sijaan (Kotimaa Suola, 2010).

Tässä kirjoituksessa esitetty pyhiinvaelluksen näkeminen rajauksena, joka palvelee rajatonta, on mielestäni hedelmällinen lähtökohta pyhydestä puhumiselle laajemminkin. Kristinuskoon sisältyy sekä ajatus kaiken pyhydestä (vrt. esim. Lutherin ubikviteettioppi eli Jumalan läsnäolo kaikessa) että erityisten pyhän kohtaamisen paikkojen ja hetkien korostus.

Jeesus jatkoi ja kehitti edelleen juutalaisuuden hartausperinnettä, aikojen pyhittämistä. Kristinuskossa sakramenttien ja jumalanpalveluksen korostaminen piirtää esiin erityisen pyhän merkitystä. Yleisen ja erityisen ilmoituksen käsitteiden pohtiminen on nähdäkseni erittäin ajankohtaista

– eikä vähiten uhkaavan ympäristökriisin vuoksi. Kyse on maallisen ja taivaallisen yhteenliittymisestä: ikivanhasta teologisesta kysymyksestä Rajattoman läsnäolosta rajallisessa (finitum capax infiniti!).

Tällä on yhteytensä myös Raamatun tulkintaan, johon nykypäivän uskonnollisten kiistakysymysten juuret johtavat. Pohjimmiltaan on oikeastaan kyse Jumalan Sanan tulkinnasta. Juutalaisuus ja kristinuskko ovat historiallisesti aina lähteneet siitä, että Jumala ilmoittaa itsensä muuallakin kuin pyhissä kirjoituksissa, vaikka niillä onkin aivan erityinen asema. Jumalan Sana, ”viesti”, joka on samaan aikaan olemuksellinen ja viestinnällinen (kommunikoiwa!), kytkeytyy aineelliseen maailmaan – tai oikeastaan maailmaan, joka on samaan aikaan aineellinen ja hengellinen, erotamatta. Kristinuskko on kokonaisvaltaista uskoa. Pyhiinvaellus todistaa kokonaisvaltaisesta elämän pyhiinvaelluksesta, joka on Pyhässä Kolminaisuudessa kulkemista.

Rakentamissattumia

PITKÄÄN YPÄJÄLLÄ olleena olen joutunut seuraamaan läheisten kirkolisten toimitilojen rakentamista ja korjaamista. Aikanaan 1984 rakennettiin seurakuntakotia kirkon ja pappilan välille. Jatkuvasti käväisin töitä katsomassa, koska kuljin muutenkin ohi kirkkoon ja kauppaan. Erään kerran kiitolinja toi jotakin tavaraa, ja kuljettaja oli yksin raahamassa sitä rakennuksen vierelle. Totesin ohi mennessäni: ”Taitaapa olla raskas kolli.” Kuljettaja lieene ollut päivästä hyvin väsynyt, kun huudatti minulle: ”Käy kiinni, saatana, äläkä suutas soit!” Tullessani takaisin kirkosta jotakin sinne vietyäni näin, kun kuormuri oli lähdössä. Minut nähtyään kuski kiersi autoa ja minä perässä. Halusin vain toivottaa hyvää matkaa. Kuski teki monta kierrosta auton ympäri ja minä perässä, kunnes

vaivihkaa syöksyi rattiin ja kaasutti pois. Rakennusmiehillä oli hauskaa. Joku nimittäin oli kertonut henkilölisyyteni tavarantoimittajalle.

HAUTAUSMAAN VANHAA KIVI-AITAA remonteerattiin. Oli heinäkuinen päivä, ja valmistelin jotakin kirjoitusta mennäkseni sitten parturiin. Jotakin mielenkiintoista löytyi vanhasta kiviaidasta ja minut kutsuttiin paikalle. Siihen sitten kerääntyi muutakin väkeä esineitä tutkimaan, taisi joukossa olla vanha kolikko. Valtava sadekuurokin tuli niskaamme. Vasta iltapäivällä muistin unohtaneeni parturiajan. Siellä oli odotettu ja otettu sitten seuraava asiakas tilalle, koska ”pappi on nyt kerta kaikkiaan myöhässä”. Lopulta sitä ei tullut ollenkaan. Muutaman viikon kiersi kirkonkylässä huhu dementian vaivaamasta papista.

TANSANIALAISIA VIERAITA kävi rakentamisen aikaan myös seurakuntakodilla, joka oli jo viittä vaille valmis. Muutama tumma naisihminen käveli sisälle minun jäädessäni vielä ulos. Maalari oli tuijottanut naisia pitkään eikä ollut uskoa silmiään. Hän oli mennyt toiselle puolelle taloa ja sanonut kaverilleen, että hänen silmissään on vikaa: tule katsomaan, näetkö sen, mitä minä näen. Nopeasti minut kutsuttiin sisälle ihmeellisen näyn vuoksi. Kyllä rakentajista taisi tulla lähetyksen ystäviä.

AIKANAAN REMONTIN YHTEYDESSÄ saatiin Ypäjän kirkkoon elävä tähtitaivas, lasikuituinen tuhansien pikkulamppujen taivas. Ihmettä moni halusi tulla katsomaan ja ihas-telemaan. Kehujia riitti. Erään kerran pidettiin kirkon esittely salin täyteiselle välle, koska sinä päivänä oli maakunnallinen juhla. Ihmiset kiittelivät tähtitaivasta. Kunnes sitten puolikuuro hyvin turkulaisittain puhuva vanhempi rouva puhkesi sanomaan: ”Meil on pojal ihan samanlainen saunas.” Siihen loppui minun kirkon esittelyni lyhyeen. ■

RISTO AHTI
KIRKKOHERRA, YPÄJÄ

Sattumuksia voi lähettää sähköpostilla os. merja.laaksamo@akiliitot.fi. Sattumuksista ei makseta kirjoituspalkkiota.

ASIAANTUNTEVA OPAS

läheisille ja ammattilaisille

Lapsen ja nuoren tukeminen läheisen kuoltua

SUSANNA UITTOMÄKI

JÄRJESTÖSIHTEERI,

KÄPY - LAPSIKUOLEMAPERHEET RY

KÄPY - Lapsikuolemaperheet ry on julkaissut oppaan ”Miten tukea lasta, kun läheinen on kuollut? Opas läheisille sekä lasten ja nuorten parissa työskenteleville.”

Oppaassa kerrotaan lapsen surun erityispiirteistä sekä siitä, miten läheiset ja koulun tai päivähoidon työntekijät voivat tukea las-

ta. Menetyksen jälkeen lapsi saattaa jännittää kouluun tai hoitopaikkaan palaamista ja myös lasten parissa työskentelevät aikuiset kaipaavat välineitä lapsen kohtaamiseen ja tukemiseen. Opas sisältää runsaasti lasten ja nuorten kirjavinkkejä sekä listan sureville perheille tukea tarjoavista järjestöistä yhteystietoineen.

Yksi lapsi kahdestakymmenestä menettää ennen täysi-ikäisyyttä vanhempansa kuoleman kautta. Suomessa kuolee vuosittain myös noin 600 lasta, joista monella on sisaruksia. Perheenjäsenen kuolema on lapselle aina kriisi, johon hän tarvitsee tukea. Usein lapsen suru jää aikuisten surun varjoon, kun koko perhe on kriisissä. Menetys voi aiheuttaa lapselle surun lisäksi monia muitakin tunteita, kuten vihaa tai syyllisyyttä, joita lapsi ei ilmaise samalla tavalla kuin aikuiset. Lapsi saattaa suojella läheisiään peittämällä omat tunteensa, ja tämän vuoksi aikuiset eivät aina huomaa menetyksen vaivaavan lapsen mieltä.

Yhteiskunnallisella tasolla ei edelleenkaan ole toimintamallia, jolla taattaisiin tuki surevalle lapselle ja perheelle tässä raskaassa elämänvaiheessa. Nykyään sukuyhteisönkin tukea on usein saatavilla vähemmän kuin aikaisemmin. Usein perheen on jaksettava hakea tukea itse. Lasten ja nuorten parissa työskentelevät ammattilaiset ovat lapselle tärkeitä kodin ulkopuolisia aikuisia,

joiden kanssa he viettävät ison osan päivästänsä. Heidän asennoitumisensa ja kykynsä kohdata ja tukea surevaa lasta onkin tärkeää.

Lapsen suru näkyy erilailta kuin aikuisen

Vaikka lapsen suruun on viime vuosikymmenten aikana alettu kiinnittää enemmän huomiota, lapsi saattaa edelleen jäädä surunsa kanssa yksin. Lapselle ei aina kerrota kuolemaan liittyvistä asioista, koska ajatellaan, että hän ei vielä ymmärrä. Voidaan myös ajatella, että lasta on hyvä suojella ahdistavilta ja vaikeilta asioilta. Lapsella on kuitenkin tarve selvittää itselleen, mitä on tapahtunut. Epätietoisuus ja siitä usein aiheutuvat pelottavat kuvitelmat hämmentävät ja ahdistavat lasta enemmän kuin totuus.

Lapset reagoivat läheisen kuolemaan usein voimakkaammin ja pitempään kuin aikuiset tietävät. Lapsella on rajallisemmin selviytymiskeinoja ja työkaluja surun käsitteilyyn kuin aikuisilla. Lapsi ilmaisee suruaan hänelle ominaisin tavoin eikä osaa välttämättä sanoittaa tunteitaan, kokemuksiaan ja ajatuksiaan. Lapsen on vaikea kestää surua, ja hän yrittää välttää sen aiheuttamaa kipua. Tämä ei tarkoita, ettei lapsi surisi. Käsittelemätön suru nousee usein pintaan entistä voimakkaampana uusien menetysten ja elämänkriisien kohdalla, joten surun käsitteleminen

**"Lapsella
tulee olla
lupa surra."**

on tärkeää heti menetyksen tapahduttua sekä pitkänkin ajan kuluttua tapahtuneesta.

Lapsi kohtaa menetyksen hänelle ominaisin keinoin: leikkimällä, piirtämällä, maalaamalla, tarinoiden ja satuhahmojen sekä musiikin ja liikunnan kautta. Aikuisen on tärkeää hyväksyä lapsen erilaiset tavat käsitellä kuolemaa. Oppaassa on esimerkkejä toiminnallisista menetelmistä, joiden avulla menetystä ja sen aiheuttamia tunteita voi käsitellä lapsen kanssa.

Oppaassa kerrotaan myös lasten vertaistukiryhmätöinnistä. Vertaistukiryhmiä on järjestetty Suomessa noin kymmenen vuoden ajan, mutta toiminta ei ole vielä valtakunnallisesti vakiintunutta. Ryhmissä käsitellään läheisen kuolemaa ja menetyksen aiheuttamia tunteita

toiminnallisten menetelmien avulla. Saman kokeneiden vertaistuen kautta lapsi saa tärkeän kokemuksen, ettei ole ainut läheisensä menettänyt. Vertaistuen kautta lapsi oppii myös tunnistamaan voimavarojaan ja selviytymiskeinojaan.

Jokainen sureva ja hänen surunsa on ainutlaatuinen, eikä ole yhtä oikeaa tapaa toimia surevan lapsen auttamiseksi. Tärkeää on asenne. Oppaan tarkoituksena on kannustaa lapsen läheisiä sekä lasten ja nuorten parissa työskenteleviä kohtaamaan sureva lapsi rohkeasti. Lapsen on hyvä oppia, että suru on luonnollinen reaktio menetykseen ja osa normaalia elämää. Lapsella tulee olla "lupa" surra ja hänelle kannattaa viestittää, että tunteensa saa näyttää eikä niiden kanssa tarvitse selvitä yksin. ■

Uittomäki Susanna, Mynttinen Sirpa ja Laimio Anne. *Miten tukea lasta, kun läheinen on kuollut? Opas läheisille sekä lasten ja nuorten parissa työskenteleville.*

KÄPY - Lapsikuolemaperheet ry, Tampere 2011.

Opasta voi tilata painettuna hintaan 2 €/kpl + postituskulut: KÄPY- Lapsikuolemaperheet ry, toimisto@kapy.fi, puh. 045 652 4395
Suomen nuoret lesket ry, toimisto@nuoretlesket.fi, puh. 044 751 3179
Opas on myös ladattavissa yhdistysten internetsivuilta: www.kapy.fi > tietoa uudesta kirjallisesta materiaalista
www.nuoretlesket.fi/yhdistys > lapsen ja nuoren surusta

Sari vammaisperheiden uimakerhossa. Kuvassa myös Sarin mies Jyri ja tytär Kaisla 10 v. Kuvan on ottanut Pyy 8 v.

Seurakunnan lapsityössä

SARI HAKURI

SEURAKUNTAPASTORI,
MALMIN SEURAKUNTA,
PIHLAJAMÄEN SEURAKUNTAPIIRI

Sari Hakuri on seurakuntapastori, jonka työala on lapsityö. Sen lisäksi hän on vaimo, kahden lapsen äiti ja omaishoitaja. Hakurin tyttärellä on vaikea-asteinen tunnistamaton kehitysvamma.

Torstai 10.2. Herään nälkäisen lapsen käninään ja olen hyvilläni, että takana on seitsemän tuntia rikkoutumatonta yöunta. Lämmitän kymmenvuotiaalle tuttipullollisen velliä, tarjoilen sen vuoteeseen ja vaihdan vaipan. Kahdeksanvuotias on kuudetta päivää kuumeessa, ja tänään mies jää kotiin.

Lähden pihasta **8.30** yhtä aikaa tytön koulutaksin kanssa. Espoon Laajalahdesta on Helsingin Pihlajamäkeen 15 kilometrin matka. Aamuruuhkan lopussa se taittuu 16 minuutissa. Aurinko nousee pilvettömälle taivaalle, ja lumi hohtaa valkoisuuttaan. Olen iloinen upeasta talvisäystä ja luvassa olevasta kiireettömästä päivästä.

Lasten raamattuseikkailu

Kirkolla sonnustaudun ”Jeesus-kaapuun” ja sandaaleihin. Olemme nuorisotyönohjaajan kanssa rakentaneet kolmeen huoneeseen Lasten raamattuseikkailun. Ryhmä ekaluokkalaista tulee **klo 9.00**. Matkaamme temppeeliin, jossa rikkaat antavat liiastaan ja köyhä leski lahjoittaa viimeisen roponsa. Lasten oikeustaju on vahva! He puolustavat leskirukkaa yhdessä Jeesuksen kanssa niin ponnekkaasti, että melkein hirvittää. Siirrymme taloon, jonka katon läpi pian laskeutuu halvaantunut paareillaan. Teologisen osaamiseni ääri rajoja koetellaan, kun asettelen sanojani parantumisihmeen äärellä. Lopuksi olen vielä Hyvä paimen ja etsin lampaat kirkon penkki-

en välistä. Apulaiseksi otan yhden pojista. Huomaan, että hän ei vielä osaa suomea, mutta eihän se haittaa. Nyt opetellaan yksi uusi sana: ”Löysin!”

Koululaisten lähtiessä tulee päiväkotiryhmä **klo 10.00**. Lapsia jännittää sopivasti. Halvaantuneen parannuttua he haluavat jokainen kokeilla paareilla makaamista. Mikäs siinä. Jeesus parantaa heidät kaikki. Hyvä paimen-leikissä mietimme vertauskuvia, joita Jeesuksesta käytetään. Lasten nokkeluus hämmästyttää taas kerran. Lopuksi rukoillaan. Yksi lapsista kertoo omasta iltarukouksestaan. Toiset ovat ihmeissään ja hiukan kateellisiakin. Lähtiessä yksi meinaa unohtua naulakolle. ”Mohammed, nyt mennään!”

Toimistotyö kutsuu

Klo 11.00 pikainen palaveri lapsityönohjaajan sijaisen kanssa. Muutama tilavaraus ja sähköposti työtovereille yhteisistä kokoontumisista. Kirjoitan viikoittaisen työstäni kalenterin väliin. Yksinkertainen Post it -lappu on tehokas stressinsyöjä. Kolmen tietokoneen ja neljän työntekijän yhtälö ratkeaa, kun nuorisotyönohjaaja lähtee nöyrästi etsimään vapaata työpistettä Malmilta. Selaan sähköpostit ja vastailen helpoimpiin.

Klo 12.00 syön aamulla tekemäni evään. Nuorisotyönohjaaja Pukinmäestä tulee kanssani rippikoulupalaveriin. Päivitämme kevään tapaamiset, suunnittelemme ensimmäisen kokoontumisen sisällön ja jutustelemme hiukan odotuksistamme. Edessä on ensimmäinen yhteinen leiri ja yhteistyö vaikuttaa mutkattomalta.

Klo 13.30 pappiskollega ottaa esiin akkuperakoneensa. Tätä hetkeä on odotettu! Meillä on vihdoinkin aikaa siirtää huonekaluja kirkolla. Kookas pöytä vain ei liiku huoneesta toiseen ennen kuin sen jalat ruuvataan irti. Nyt asia hoituu. Viime vuosien muutokset kolmikerroksisessa kirkkorakennuksessa ovat saaneet tilat näyttämään kierrä-

tyskeskukselta epämääräisine tuoli- ja pöytäpinoineen. Nyt jään vahtimestarin kanssa selvittämään kalusteiden paikkoja. Muutaman järjeistävän liikkeen jälkeen tilat saadaan yhtenäisemmän näköiseksi. Olemme myös saaneet hyvää liikuntaa.

Klo 15.00 tulee ihan oikea nälkä. Lähdän lähikauppaan. Kassajonossa ilahdun: paikalla on kymmenkunta asiakasta, jotka ovat yhtä lukuun ottamatta tuttuja kirkon eri toiminnoista. Hienoa, että myös tiuhaan muuttavien lähiöseurakuntalaisten paimen voituntea laumaansa! Kirkolla syön eikseni hyvässä vahtimestariseurassa.

Palaan tietokoneelle ja päivitin sähköisen kalenterini kesään saakka. Lähetän muutaman sähköpostin, soitan kahteen kastekotiin, valitsen siunaus-

”Yksinkertainen Post it -lappu on tehokas stressinsyöjä.”

musiikin, valmistelen pyhäkoulunopettajien kokousta, lasken kevätretken kustannuksia, etsin pyhäkoulun tarvikkeita. Useilta opettajilta on tosin tullut viestejä, että eivät pääse tulemaan. Muutamaa kuitenkin odottelen.

Pyhäkoulunopettajien kokoukseen **klo 18.00** tulee tasan yksi opettaja. Emme jää harmittelemaan toisille tulleita esteitä, vaan puhumme tunnin verran meille tärkeistä asioista. Myös pyhäkouluun tulee joskus yksi lapsi tai ei yhtään. Uskollisuus vähässä on arvokasta. Välillä tosin toivon, että myös tavoittava työ nähtäisiin resurssien arvoisena seurakunnan lapsityössä.

Iltapuuhia

Kotimatalla tankkaan auton ja ostan huoltoasemalta pari donitsia potilas-

ta piristämään. Kotona olen tasan **klo 20.00**. Tyttö on vastassa eteisessä, kauuniina ja kiemuraisena kuin sirkuksen käärmänainen. Pääsen suoraan kakavaipan vaihtoon. Onneksi tänään on ollut farkku- ei jakkupukupäivä. Puhtaiden sukkahousujen pukeminen ei ole lapsen mieleen. Hän heittää silmälasini lattialle, puree käsivarresta ja tarrautuu hiuksiini. Hetken kuluttua tanssimme ja nauramme.

Yläkerrasta löydän tylsistyneen perheenisän, joka makaa sohvalla TV:n ääressä. Isän päällä istuu yskivä kahdeksanvuotias. Potilaalle maistuu donitsi ja iltakaakao. Iltapalan lomassa sovimme huomisesta. Poika saa luvan lähteä kanssani muutamaksi tunniksi töihin – iltapäivän teen kotoa käsin.

Mies laittaa tytön nukkumaan. Poika vaikuttaa terveeltä: yöpuvun hän pukee Munamiestä ja Mikko Zetterbergiä näytellen ja loikkaa sitten petiin parkour-tyylillä. Keskustelemme homoseksuaalisuudesta, äärettömyydestä, ensi treffeistä, kuolemasta, viikkorahasta ja Pokemoneista. Kaikki tämä alle vartissa. Uni tulee ennen aamunta. Ja minä jään nieleskelemään: jos olisin saanut kaksi puhuvaa lasta, särkyisin onnesta.

Mies virkistäytyy kellarissa seinää muuraten. Minulla iltapuuhiihin kuuluvat pyykki, tiskit, reissuvihkot, koulun varavaatteet, kauppalista huomiseksi, tuttipullollinen lämmintä velliä nukkuvalla tytölle. Vetäydyn koneelle. Kirjoittelen tätä. Selaan Facebookia, ja aikuistunut kerholaiseni kysyy chatisa, voinko kastaa hänen vauvansa. Netin kautta kulkevaa sielunhoitoa on tänä iltana muutaman viestin verran. Järjestelen maahanmuuttolupa-asioita nepalilaiselle tytölle, josta haaveilemme meille au pair -perheenjäsenä vuodeksi. Vilkaissin muutaman valokuva-blogin eri puolilta maailmaa. Käyn kellarissa ihailemassa tulevan saunasaston runkoa. Kyllä: meille on tulossa pyöreäkulmainen sauna! ■

1.5.

YLÖSNOUSSEEN TODISTAJIA

1. SUNN. PÄÄSIÄISESTÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 21:1–14

Virret: 449, 129, 104, 419, 475, 265

Muuta musiikkia: Kaikki lapset maan
(SK 70, LKM 77)

”Ihmisen elämä on itsessään arvokas.”

kijää. Siksi aamupuuron keittäminen, lapsen kadonneen avaimen etsiminen, myötätunnon osoittaminen työtoverille ja päivän normitehtävien hoitaminen nousevat arvoon arvaamattomaan.

Opetuslasten kalansaalista katsellessani en voi välttää kauteiden tunteilta. Ihmisten kalastajaksi itseen kutsuttuna ihmettelen heidän täpötäyttä verkkoaan. Pietarin käsissä verkko säilyi vielä ehjänä. Omassa kirkossamme katson sen sijaan tällä hetkellä sitä, kuinka kalat uivat toisiin verkkoihin tai tipahtelevat verkkonsilmien läpi. Verkkokin näyttää repeilevän tai ainakin haurastuvan ajan murroksen ja hajaannuksen uhkan alla. Miten kirkko ja kristityt todistavat Ylösnoussesta tänä päivänä?

Hiljattain ilmestyneessä kirkon tulevaisuusselonteossa kuvataan kirkon tehtävää tässä ajassa ennen kaikkea merkitysten antajana. Kun yhteisen hyvän rakenteet ovat murtumassa, elää sen keskellä vahva kaipaus kokonaisuuden ja kokonaisvaltaisen merkityksen löytämiseen. Kirkon tehtävä on edelleenkin tukea yhteisöllisyyttä ja vahvistaa muun muassa ihmisten lähiyhteisöjä. Sen tulee olla vastavoima kilpailuajattelulle ja jatkuvasti kiihtyvälle muutokselle, jotka musertavat monet alleen. Sen tärkeänä missiona on muistuttaa ja elää siitä, että ihmisen elämä on itsessään arvokas. Ketään ei saa jättää ulkopuolelle. Tulevaisuuden ja toivon ylläpitäjänä kirkolla on edelleenkin korvaamaton tehtävä ja Ylösnousut itse on tulevaisuus ja toivo.

Kun opetuslapset ovat saaneet suuren kalansaaliin ja samalla tehtävänsä tällä erää päätökseen, Jeesus kutsuu heitä syömään. Tässä kohtaa näkyy, kuinka Johanneksen evankeliumin lopullinen kirjoittaja on itse asiassa yhdistänyt kaksi kertomusta vanhasta perimätiedosta toisiinsa: kertomuksen suuresta kalansaaliista sekä kuvauksen Ylösnousseen ilmestymisestä opetuslapsilleen Gennesaretinjärven rannalla ja aterioinnista heidän kanssaan. Silti ympyrä sulkeutuu kauniilla tavalla. Tässä uudistetaan se ateriyhteys, kun Jeesus ruokki viidellä leivällä ja kahdella kalalla suuren väkijoukon ja jäljelle jäi vielä yllin kyllin. Nyt ollaan pyhällä aterialla, jossa Kristus itse palvelee.

Kaikki lähtee liikkeelle yhteydestä Ylösnousseeseen. Ilman häntä emme saa mitään aikaan. Siksi arkeen ja sen tehtäviin lähdetään liikkeelle ehtoollispöydästä. Seurakunta laulaa messun eukaristisessa rukouksessa: ”Me julistamme hänen kuolemaansa. Me todistamme hänen ylösnousemustaan. Me odotamme hänen tulemistaan kunniaa.” ■

Näky ja tehtävä

TIINA REINIKAINEN

”Ilman minua te ette saa aikaan mitään.” Nämä Jeesuksen sanat Johanneksen evankeliumista tulevat mieleeni, kun seuraan opetuslasten yöllistä kalastusta Tiberiaanjärvellä. Koko yön ponnisteluista huolimatta verkot ovat tyhjat aamun valjetessa. Vasta, kun Jeesus käskee heittää verkot vielä kerran veteen, ne täyttyvät repeämispisteeseen asti. Samassa hetkessä Jeesuksen rakkain opetuslapsi tunnistaa Ylösnousseen. Hänet, jota ilman ei voi saada mitään aikaan.

On sanottu, että tehtävä ilman näkyä muuttuu raadanaksi. Näky ilman tehtävää on puolestaan pelkkää haihatelua. Opetuslasten kalaretki osoittaa sen, ettei raadanta myöskään tuota tulosta, jos ei ole näkyä ja näyn antajaa.

Kristitty on saanut sekä näyn että tehtävän. Ensimmäisellä sunnuntailla pääsiäisestä on latinalainen nimi, joka tarkoittaa alun perin pois riisuttujen valkoisten vaatteiden sunnuntaita. Nimi viittaa kasteeseen, jonka varhaiset kristityt saivat pääsiäisenä. Viikon valkoista vaatetta pidettyään kristityn piti kuitenkin riisua se pois ja palata arkivaatteissa omiin elämänpyröihinsä. Kasteessa hän oli saanut lahjan ja näyn, mutta myös kutsun ja tehtävän todistaa Ylösnoussesta.

Ylösnoussut Kristus kohtaa opetuslapset, joista ainakin osa oli Gennesaretinjärven kalastajia, keskellä arkista työtään. Tästä nousee hyvin luterilainen ajatus siitä, kuinka kristitty palvelee Jumalaa ja toista ihmistä nimenomaan oman arkensa keskellä, siinä maallisessa tehtävässä ja kutsumuksessa, jonka on saanut. Näillä teoilla ei ehkä jäädä historiankirjoihin, mutta omasta lähiympäristöstä ei välttämättä ainakaan sillä hetkellä löydy ketään muutakaan te-

8.5.

HYVÄ PAIMEN

2. SUNN. PÄÄSIÄISESTÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 21:15–19

Virret: 374, 729, 251, 506, 375, 94: 2–3

Muuta musiikkia: Ei silloin mitään puutu (SK 305),
Ei mitään multa puutu (CE1 23, HH 23)

Toivossa väkevät

JANI KAIRAVUO

Voi paimenia, jotka hävittävät ja hajottavat minun laitumeni lampaat, sanoo Herra (Jer. 23:1–4). Nuo sanat ovat aika lailla ahdistaneet minua viime vuosina. Erityisesti alkuvuodesta, kun on aika ilmoittaa vuoden aikana hävinneet lampaat kirkkohallituksen ylipaimenille. Olen parhaani mukaan yrittänyt pitää huolta omasta laumastani, rippikoululaisista. Vuosi vuodelta lauman saattaminen konfirmaatioon asti on kuitenkin vaikeutunut. Syitä on monia: ei kiinnosta, ei haluta sitoutua ennakkokäynteihin, harrastukset tai koulu vievät kaiken ajan jne. Surullisinta on, että vuosittain enenevä on myös se osa laumaa, joka ei sosiaalisten tai psyykkisten syiden vuoksi voi osallistua ainakaan perinteiseen leirimuotoiseen rippikouluun. Tälle osalle laumaa olemme sitten yrittäneet tarjota päivä- ja pienryhmärippikoulua, jotta kaikki lampaat saataisiin pidettyä laumassa. Ongelma on tietysti laajempi kuin vain rippikouluikäluokkaa koskeva: laumoistamme häviää kaiken ikäisiä lampaita. Erityisen huolestuttavaa on kastettujen määrän pieneneminen – osa lampaista ei koskaan pääse mukaan laumaan.

Profeetta Jeremiaan mukaan oikean laitumen tuntee siitä, että siellä lampaat ovat hedelmälliset ja lisääntyvät. Meistä tiedotusvälineiden kirkkopessimismillä kyllästämisestä suomalaisista saattaa välillä tuntua, ettei sellaisia laitumia enää missään ole. Edelleen löytyy kuitenkin myös niitä laidunmaita, joilla paimennettavat laumat voivat hyvin ja kasvavat kaiken aikaa. Kristinuskon vehreimmät laitumet sijaitsevat tällä hetkellä eteläisen pallonpuoliskon kolmannessa maailmassa: Aasiassa, Amerikassa ja ennen kaikkea Afrikassa. Näppituntumalta voi yleistää, että siellä missä on

köyhintä, siellä kirkko leviää nopeimmin. Onko niin, että Euroopan varakkaat lampaat eivät enää koe tarvitsevansa laumaa? Vai ovatko ne syöneet itsensä niin ähkyy, että kaikki huomio kiinnittyy omaan märehkimiseen paimenen äänen kuuntelemisen sijaan?

Luulen muutenkin, että monikaan ihminen ei nykyään halua tulla verratuksi lampaaseen. Harva kokee olevansa passiivinen, märän villapaidan tuoksuinen määkijä, joka on aika avuton ja täysin toisten johdettavissa. Paimenään-tä käyttävän kirkon tulee ottaa tämä huomioon niin julistuksessaan kuin strategioiden laadinnassa. 2010-luvun koulutettuja, hyvinvointiyhteiskunnan lampaita on paimennettava eri ottein kuin vaikka 1700-luvulla.

Olen kuitenkin vakuuttunut, että paimenia ja paimenuutta tarvitaan edelleen. Ihmisten yleissivistys on korkealla tasolla ja mahdollisuudet omatoimiseen tiedonhakuun ja opiskeluun ennennäkemättömän laajat, mutta inhimillisten peruskokemusten ja perimmäisten kysymysten äärellä ihminen on koko lailla muuttumaton. Otetaan esimerkiksi Paimenpsalmi: kukapa nykyajan ihminen ei tarvitsisi elämän ruokaa ja juomaa, lepoa, virvoitusta, opastusta, rohkaisua, suojelusta ja rakkautta? Tuhatkannen taalan kysymys onkin siinä, miten nykyajan laumaa tulee kaitsea: miten sen saa johdateltua ikäikojen vihreille niityille, missä muodossa ruoka ja juoma pitää tarjota, millaista lepoa ja virvoitusta nykyään tarvitaan ja miten opastus, rohkaisu ja rakkaus menisivät parhaiten perille?

Paimenen rooli on aika lailla yhteneväinen äidin tehtävien kanssa – läpi elämän jatkuvasta hoivasta, huolenpidosta, rakastamisesta ja saattelustahan molemmissa on kysymys. Jotta paimen osaisi toimia parhaalla mahdollisella tavalla eri tilanteissa, hänen olisi tunnettava laumansa mahdollisimman hyvin: kuin äiti, joka tuntee lapsensa tarpeet, luonteen ja oikut läpikotaisin. Äiti tietää, mihin saakka maito riittää ja milloin tarvitaan perunaa. Hän kannustaa jaksamaan itse, mutta ymmärtää myös, milloin on jatkettava matkaa sylissä. Äiti tietää myös, missä kohtaa on tiukasti pidettävä rajoista kiinni ja milloin taas on jouston paikka.

Keneltä sinä olet oppinut iltarukouksesi tai -virtesi; kuka on saatellut sinua pyhäkouluun tai opettanut ruokarukouksen? Veikkaan, että aika monen meidän kohdalla kysymys on äideistä tai isoäideistä. Äidit, tädit, mammat ja mummot ovat niitä paimenia, joilla on suuri vastuu kristillisen kasvatuksen alkumetreillä. He ovat avainasemassa karitoiden ruokinnassa. Kotien kristillisen kasvatuksen tukemisen tulee olla yksi seurakunnan tärkeimmistä tehtävistä, jotta laumoissamme riittää lampaita jatkossakin. ■

15.5.

JUMALAN KANSAN KOTI-ikäVÄ

3. SUNN. PÄÄSIÄISESTÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 17:11–17

Virret: 105, 133, 162, 98, 224, 619: 1, 4

Muuta musiikkia: Herra, minun valoni (SK 293, Sulasol: S667), Taivaassa minulla on sinut (CE1 24, HH 41), Mun kotini taivaassa ihana on (CE1 59), Matkamiehen mieli palaa (CE1 63), Täältä' halajaa mun sieluni (CE1 67), Nyt kodista laulun mä laulan (CE1 68), Taivaassa on mun kotini (CE1 69), Jerusalem (CE1 116, HH 57)

Taivaskaipuuta?

KATI ELORANTA

Voi kunpa sitä pääsisi jo taivaaseen, totesi eräs nuori kesätyöntekijä minulle vuosia sitten. Ihan kirkkain silmin, haaveellisen näköisenä. Se oli jotenkin yllättävä lause verevän parikymppisen suusta. Vanhojen ja väsyneiden tai vaikeasti sairaiden ihmisten taivaskaipuun kyllä ymmärtää, mutta kuinka kukaan nuori, elämänsä terässä oleva ihminen haluaisi kiirehtiä taivaaseen.

Niin, pitääkö taivaaseen jotenkin kiirehtiä ja haikailla? Sunnuntain otsikko tuntuu ainakin puhuvan tämän puolesta: Jumalan kansan koti-ikävä. Evankeliumikirjassa viitataan Heprealaiskirjeen kohtaan, jonka mukaan ”kristityt odottavat ikävöiden sitä kaupunkia, joka tulee”.

Mutta mitä se taivasikävä oikein tarkoittaa? Onko kristityn todellakin haikailtava jo tässä elämässä taivaan kohtiin? Eikö vaarana ole se, että pahimmillaan tällainen kaippu näkee tämän elämän pakollisena kärsimyksen taipaleena taivaan ihanuutta odotellessa? Ja eihän tällaisessa elämänasenteessa ole mitään mieltä, eikä sellaiseen pidä ketään rohkaista. Sehän sotii Jumalan antamaa elämän lahjaa vastaan. Antaessaan ihmiselle elämän Jumala myös odottaa ihmisen elävän ns. täysillä. Eikä ihminen voi elää vain tulevaisuudesta käsin, on elettävä tässä ja nyt, sillä molemmat elämät on meille annettu; sekä nykyinen että tuleva.

Sunnuntain evankeliumissa, jäähyväisrukouksessaan Jeesus sanoo jättävänsä seuraajansa maailmaan. Mutta samalla hän sanoo rukoilevansa heidän puolestaan, että he varjeltuisivat pahalta ja että hänen ilonsa täyttäisi heidät. Itse ymmärrän tämän niin, että tämä on kutsu elämään. Meitä kutsutaan rakastamaan, etsimään ja täyttämään kut-

sumustamme tässä maailmassa. Meidät kutsutaan elämään jokainen päivämme niin täydesti kuin osaamme.

Eli kristitty siis saa keskittyä elämään tässä ja nyt. Mutta silti taivas olkoon siellä taustalla jo siintävänä horisonttina; kohteena, johon katseen saa kiinnittää jo nyt. Ehkä taivasikävä voisi olla jotain tällaista. Levollista tietoisuutta siitä, mihin tämä maallinen matka kerran päättyy. Eräs työtoverini kertoi, että sairastuttuaan vakavasti hän koki, että taivas tuli häntä lähemmäksi. Hän tajusi konkreettisemmin sen, mihin hän on matkalla. Ja elämään myös tuli tätä kautta rauhaa ja toivoa. Ja sitähan taivas ihmisille välittäköön: Toivoa ja rauhaa sekä myös lohdutusta tämän elämän keskelle. Ja iloa sinne pääsemisestä, sitten kun sen aika on.

Itse evankeliumissa ajatukset kiinnittyvät sanaan maailma. Tästäkin voisi lähteä saarnassa liikkeelle, sillä sana maailma on hyvin keskeisessä asemassa Jeesuksen jäähyväisrukouksessa. He eivät kuulu tähän maailmaan, rukoi-lee Jeesus opetuslapsistaan. Mutta mitä Jeesus tällä mahtaa tarkoittaa? Sitäkö, että kristityn on otettava pesäero tähän maailmaan?

Tähän tapaan kohtaa lieene ainakin tulkittu vuosisatojen saatossa. Kristitty ei kuulu tähän maailmaan. Tällä varjolla on helppo sulkeutua sisäänpäin ja puolustaa omaa totuutta muuta maailmaa vastaan. Pitää tiukasti kiinni omasta totuudesta ja nähdä helposti vihaa sielläkin, missä sitä ei ole. Ja toisaalta mikään ei herätä niin paljon ennakkoluuloja ja vihamielisyyttä kuin muun maailman ulkopuolelle sulkeva asenne. Mutta ajatus siitä, ettei kristitty kuuluisi tähän maailmaan ja eläisi sen keskellä, on jotenkin kestävä. Ei maailmaa voi jakaa Johannesmaisen teologian tavoin pimeyden ja valon maailmaan. Ei ihmisiä voi jakaa. Ihmiset kaikkialla ovat pohjimmiltaan samanlaisia. He rakastavat, vihaavat, iloitsevat, kärsivät ja etsivät jotain suurempaa, jonka varassa elää.

Itse ajattelen niin, ettei kristitty voi ottaa täydellistä pesäeroa tästä maailmasta. Mehän elämme maailman keskellä ja meidän täytyy elää vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Se on välttämättömyys ja rikkautta. Mutta totta kai me saamme ja meidän täytyykin kirkkona ja kristittyinä pitää rohkeasti kiinni omasta erityislaatuistamme. Tunnustautua kristityiksi, taivaan kansalaisiksi, mutta samalla myös suuntautua ulospäin. ■

22.5.

TAIVAAN KANSALAISENA MAAILMASSA

4. SUNN. PÄÄSIÄISESTÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 17:6–10

Virret: 470, 135, 569, 484, 444, 336: 1, 5

Muuta musiikkia: Kulje mielin iloisin (SK 300), Laula, matkalainen korpimaan (HLV 296, HLVK 107), Riennä riemuin eespäin vaan (CE1 57), Minun sydämeni on valmis (CE1 118, HH 26), Oi Herra, sulle tahdon laulaa (HH 17), Tuhansin kielin (CE1 72, HH 18), Nyt kiitosvirren mä riemuin laulan (HH 77), Soi kiitos, soi (HH 20)

Lähtölahja

TIINA REINIKAINEN

Aiti katsoo liikituksen kyyneleitä nieleskellen tyttäen, joka pakkaa vaatekomeron sisällöt lattialla lojuviin matkalaukkuihin. Muutaman hetken kulluttua juna vie tytön laukkuineen uuteen opiskelu-kaupunkiin. Äiti ihmettelee, miten totta on ajan kuluminen. Vastahan hän saatteli pientä lettipäätä päiväkerhoon ja nyt hän on lähettämässä nuorta naista maailmalle. Luopuminen ja huoli tulevasta purkautuvat hänen mielessään hiljaiseksi, melkein sanattomaksi rukoukseksi tyttären puolesta.

Rukous on yksi kauneimmista lähtölahjoista. Tämän päivän evankeliumi on osa Jeesuksen jäähyväisrukousta, jossa Jeesus rukoilee Isää omiensa, opetuslastensa puolesta. Jeesuksen silmien edessä on hänen oma tuleva kohtalonsa ja opetuslasten tilanne, kun he tulevat joutumaan ahtaalle. Suotta ei ole sanottu, että tämä rukous on Johanneksen evankeliumin helmiä. Vastaavaa ei löydy koko Uudesta testamentista.

Jeesuksen jäähyväisrukouksen kantavana voimana on Isän ja Pojan välinen ikuinen ykseys. Rukouksessaan Jeesus kiteyttää omaksi tehtäväkseen Jumalan nimen ilmoittamisen niille, jotka Jumala on hänelle antanut. Nimen ilmoittaminen on Jeesuksessa näkyvän Jumalan pyhyyden ja rakkauden tekemistä tunnetuksi.

Jumalan nimen ilmoittamisella on vahvat vanhatestamentilliset juuret. Niinpä kielellä, jonka kristinuskon perinyt juutalaisuudesta, nimellä on ollut suuri merkitys. Jumala ilmoitti nimensä Moosekselle: ”Minä olen se joka olen.” Niin kuin Jumala lähetti Mooseksen valitun kansansa luokse autiomaahan, hän on lähettänyt Jeesuksen niille,

”Rukous on yksi kauneimmista lähtölahjoista.”

jotka Jumala on hänelle antanut. Profeettakirjoissa on myös viittauksia Jumalan nimen voimaan. Jumalan nimesä on hänen läsnäolonsa voima ja edelleen Jumala vaikuttaa Jeesuksen nimen voimassa.

Jeesus muisti omiaan rukouksessa ja jätti meille perinnöksi rukouksen lahjan. Hän opetti seuraajilleen Isä meidän -rukouksen, jonka ensimmäisessä pyynnössä pyydämme juuri sitä, että Jumalan nimi säilyisi pyhänä keskellämme. Katekismuksen mukaan Jumalan nimen pyhittäminen tarkoittaa sekä Jumalan kunnioittamista että kiittolisena kaiken sen vastaanottamista, minkä hän on tehnyt hyväksemme. Kristittyjen keskuudessa on ollut kauan käytössä myös ortodoksisen kirkon kautta tutuksi tullut Jeesuksen rukous, jonka keskuksessa on Jeesuksen nimi ja lakkaamattoman rukouksen, sydämen rukouksen ajatus.

Samaan aikaan, kun kristinuskon tietämys ohenee, erilaiset tilastot kertovat, että suomalaiset rukoilevat. Melkein koko ikäluokka opettelee rippikoulussa Isä meidän -rukouksen. Varsinkin äitien ja mummojen rukoukset näyttäivät saattavan vielä seuraavia sukupolvia. Rukouksen lahja kannattelee taivaan kansalaisia.

Päivän evankeliumin äärellä jäin miettimään, ketkä lopulta kuuluvat Jeesuksen joukkoihin. Ketkä ovat näitä pyhäpäivän otsikon kuvaamia taivaan kansalaisia tässä maailmassa? Jeesus sanoo, ettei hän rukoile maailman puolesta, vaan niiden puolesta, jotka Jumala on valinnut.

Sanan teologina Johannes korostaa, että kristittyjä ovat ne, jotka ovat ottaneet omakseen Jumalan sanan – Jeesuksen ja hänen sanomansa. Maailma ei edusta tässä niinkään Jumalan luomaa maailmaa, vaan pikemminkin Jumalasta vieraantunutta ihmiskuntaa.

Johanneksen evankeliumissa on Jeesuksen vertaus, jossa hän sanoo olevansa hyvä paimen. Hyvä paimen antaa henkensä alttiiksi lampaiden puolesta. Hän ei jätä lampaitaan ja hänellä on myös sellaisia lampaita, jotka eivät ole tästä tarhasta. Luukaen evankeliumissa kerrotaan taas paimesta, joka jätti koko lauman ja lähti etsimään yhtä kadonnutta lammasta löytääkseen sen. Johannes oli myös hyvin tietoinen opetuslasten heikosta ja puutteellisesta uskosta.

Saarnassa voikin pohtia sitä, millainen on oma seurakuntanäkemykseni. Mitä on taivaan kansalaisuus ja miten se näkyy? Onko seurakunta niin sanottujen tosi uskovien yhteisö? Vai mahtuvatko mukaan myös ne harvoin kirkossa käyvät tavalliset tallaajat, kastetut kristityt, jotka joskus hiljaa rukoilevat läheistensä puolesta? ■

29.5.

SYDÄMEN PUHETTA JUMALAN KANSSA

5. SUNN. PÄÄSIÄISESTÄ

Liturginen väri: valkoinen

Mt. 6:5–13

Virret: 271, 131, 409, 367, 223, 324: 5–6

Muuta musiikkia: Sä, taivaallinen Isämme (CE1 20), Isä meidän (HH 28), Rauhan rukous (HH 52)

Yksityisestä yleiseen

KATI KEMPPAINEN

Mainitsin kerran opiskelijoilleni Tansaniassa, että Jumalaa voi kutsua isäksi merkkinä läheisestä ja luottamuksellisesta suhteesta. En ymmärtänyt, miksi kuulijani menivät niin hämilleen ja neuvottomiksi. Vasta jälkepäin tulin ymmärtämään, että lasten ja vanhempien välit ovat usein varsin muodolliset ja erityisesti suhde isään voi jäädä etäiseksi tai pelon sävyttämäksi. Kunnioitus on läheisyyttä tavoiteltavampi arvo lasten ja vanhempien välisessä suhteessa. Pyyntöjä ei helposti esitetä isälle suoraan, vaan äidin kautta. Välikäsi olisi hyvä olla olemassa, kun isää lähestytään.

Välillä harmittelin, että Marialla, Jeesuksen äidillä, oli ja on niin ohut rooli luterilaisessa kirkossamme. Monelle tuntemalleni tansanialaiselle olisi ollut helpompaa lähestyä Isää Jumalaa Äiti Marian välityksellä. Toinen toimiva mielikuva olisi voinut olla isovanhempi. Isovanhempien ja lasten suhteissa toteutuu se välittömyys ja läheisyys, jonka me ajattelempa toteutuvan isän ja lapsen välillä. Olisiko opetukseni mennyt paremmin perille, jos olisin ohjannut heitä rukoilemaan Babu yetu, Isoisämme – eikä Baba yetu, Isämme? Olihan Lars Leevi Laestadiuksenkin suhde isään niin ongelmallinen, että hän puhutteli Jumalaa mieluummin Taivaalliseksi Vanhemmaksi.

Jeesuksen opetus rukoilemisesta ja hänen opettamansa rukous itsessään ovat kristillisen hartaudenharjoittamisen kulmakiviä. Rukoilemisessa ei ole kyse rituaalisesta velvollisuudesta, vaan välittömästä ja luottavaisesta suhteesta ihmisen ja Jumalan välillä. Niin tärkeää kuin rukoileminen olikin juutalaisuudessa, ei Jumalaa puhuteltu intiimillä ja välittömällä Abba-sanalla. Jeesus opettaa, että rukous on syvästi henkilökohtainen tapahtuma ja sitä kautta avautuu

mahdollisuus läheisyyteen Jumalan kanssa. Rukoilemiselle paras paikka on yksinäisyydessä ja suljettujen ovien takana.

Tätä vasten on mielenkiintoista huomata, että Jeesus ohjeistaa meitä puhuttelemaan Jumalaa muodossa Isä meidän, ei Isä minun. Epäilen, että meiltä länsimaisilta individualisteilta on jäänyt mieltämättä, miten äärettömän tärkeää on tämä meidän-muoto, joka toistuu koko rukouksen läpi. Vaikka rukous olisi täysin yksityinen tapahtuma, me liitymme siinä suureen joukkoon saman tien kulkijoita.

Näen, että usko on ennen kaikkea yhteinen asia. Me uskomme kirkkona, Kristuksen ruumiina ja yhteisönä. Tästä tulee kantava voima silloin, kun oma usko joutuu koetteille, kenties hajoaa kokonaan tai vaaditaan meiltä pois. Kun omasta uskosta on enää muisto jäljellä sielun pimeässä yössä vaeltajalle, on vielä jotakin jäljellä: on toisten usko, on yhteisön usko, joka voi kannatella pimeyden yli. Kun et enää jaksa uskoa, Jeesusta ei näy ja Jumala on kääntänyt selkänsä, voit pudota toisten uskon varaan.

Meillä on se vamma, että pidämme uskoa vain yksityisasiana. Tämä uskon ylikorostunut privatisoituminen näkyy siinä, miten suorastaan traumaattisesti yhteiskunta suhtautuu uskontoon ja uskoon. Kristinuskon halutaan siivota pois näkyvistä, ja tätä eivät ole vaatimassa muiden uskontojen edustajat, vaan uskonnottomaksi itsensä mieltävät suomalaiset. Usko ja uskonto koetaan kiusalliseksi, jos se näkyy.

Näin ei tarvitsisi olla. Uskon pitäisi olla mitä yleisin ja mitä julkisin asia, koska Jeesus ei perustanut maan päälle salaseuraa tai harvojen ja valittujen klubia. Uskonto ylipäänsä on ihmisen oikeus. Evankeliumi tuli koko maailmaa varten. Kaikille on esitetty kutsu taivasten valtakuntaan, ja kutsu on koko ajan voimassa. En Tansaniassa ikinä kohdannut kristittyä, joka ei olisi ollut hyvin tietoinen kristityn identiteetistään. Sama koski muslimeja. Ilman uskonnollista identiteettiä olevaa eurooppalaista sekulaaria kulkijaa katsottiin ihmetellen ja säälien: voiko joku olla niin köyhä, että hänellä ei ole mitään uskontoa? Taksikuski aloittaa small talkin kysymällä, missä kirkossa käyn rukoilemassa. Ei uskonto ole maailmalla yksityisasi, se on ”meidän”, ei ”minun”, kuten Jumalakin on ”meidän”.

Yllä oleva ei ole mitenkään ristiriidassa sen kanssa, että Jeesus neuvoo meitä rukoilemaan yksin. Sydän on se ulottuvuus olemuksessamme, jossa kohtaamme Jumalan. Rukouskammion yksinäisyydessä ja hiljaisuudessa voi Jumala puhua. Rukouskammiossa kylvetään siemen toiminnalle ja maailmassa olemiselle. Tämä jatkuva kaksisuuntainen liike sisäisen elämän ja ulkoisen aktiivisuuden välillä on kristittyä kannatteleva voima. Meitä kutsutaan rukoukseen, miehistelyyn ja Jumalan kohtaamiseen. Tämän kohtaamisen hedelmänä voimme toimia maailmassa, tehdä työtä, kantaa vastuuta luomakunnasta, elää ja osallistua. ■

29.5.

SYDÄMEN PUHETTA JUMALAN KANSSA

5. SUNN. PÄÄSIÄISESTÄ

Rukoussunnuntai (rogate)

Liturginen väri: valkoinen

Mt. 6:5–13

Virret: 194: 1, 4–6, 135, 208, 366 t. 373, 459, (59), 461: 5–6

Muu musiikki: PKL 1969: Oi, katsohan lintua oksalla puun 48, Pikku lintu riemuissaan 49, Pyhäaamun rauhaa 76, Aamu armahainen 94, Oi Jeesus, täältä taivaaseen 98, Kuule rukouksen, Jeesus 101, Ken on luonut kukkasen 151, Ken on luonut sinitaivaan 191, Niityn kukat ihanat 192

Suvivirren sunnuntai

SUVI-PÄIVI KOSKI

Matteuksen evankeliumissa on viisi Jeesuksen suurta puhetta Jumalan valtakunnasta. Niistä ensimmäinen on vuorisaarna. Sitä on luonnehdittu maailmanhistorian valtavimmaksi puheeksi. Puhe pidettiin vuorella. Vuorella Kristus sitten myös kirkastui ja antoi lähetytskaskyn. Vuorisaarnan kahdeksannen osion (Almut, rukous ja paasto) aihe on Miten lähestyä Jumalaa? Jeesus opettaa seuraajiaan rukoilemaan (Mt. 6:1–13). Ytimenä on Jumalan valtakunnan rukous, Isä meidän. Rukoustapa on uusi ja läheinen: Iankaikkisen Jumalan ja pienen ihmisen suhde muuttuu kuin hyvän isän ja lapsen väliseksi suhteeksi. Muut tekstit esittelevät rukousta kiitoksena ja ylistyksenä (Ps. 40:2–6), avunpyyntönä ja syntintunnustuksena (Dan. 19:17–20). Rukoukseen vahvistajana on Pyhä Henki (Rm. 8:24–28).

Rukoussunnuntaina on luontevaa nostaa esiin eri aikoina syntyneitä, yhdessä laulettavia rukouksia eli virsiä. Seurakunnan yhteinen, innokas virrenveisuu omalla äidinkiellällä oli uskonpuhdistuksen merkittävimpiä innovaatioita. Tämä sanojen ja sävelten yhdistelmä kantoi hedelmää: syntyi kokonainen laululiike, jolla oli suorastaan vallankumouksellinen luonne. Juuret olivat varhaisten kristittyjen jumalanpalveluksissa (Kol. 3:16–17, Ef. 5:19; Hebr. 13:15, Jaak. 5:13 jne.). Lukemattomia uusia virsiä on sitten syntynyt vanhojen rinnalle varsinkin kirkon uudistumis- ja murrosvaiheissa (pietismi ja herrnhutilaisuus sekä niiden pohjalta syntyneet Sionin Wirret ja Halullisten sieluin hengelliset laulut ja virret, 1800-luku – lähetyksen vuosisata, Sionin kannel, Hengellisiä lauluja ja virsiä -koelma, Nuoren seurakunnan veisut, Taizé-laulut jne.).

Jo 2010 Helsingissä vietettiin suvivirren sunnuntaita, ja ru-

koussunnuntaina 2011 siellä alkaa kokonainen suvivirren viikko. Se on Kirkon Ulkomaanavun ja Helsingin seurakuntayhtymän uusi yhteishanke. Nyt on tehty jumalanpalvelusmateriaalia – koulukirkkojakin silmällä pitäen. Virsien ja kevtälaulujen yhdessä laulaminen linkitetään käytäntöön: Sunnuntain virallinen kolehti kerätään koulutuksen mahdollistamiseen kehityksimaissa Ulkomaanavun kautta. Varoilla rakennetaan mm. Haitiin koulua – maanjäristyksessä tuhoutuneen tilalle.

Virret ovat sydämen puhetta Jumalan kanssa. Ne rohkaisevat jakamaan elämän ilot ja surut Herramme kanssa. Lukemattomin variaatioin ne jatkavat Isä meidän -rukouksen aloittamaa läheisten, elävien rukousten ketjua. Jeesus on maailman Valo (Jh. 8:12). Kristitty ei huuda tyhjiin pimeyteen. Valon lapsena hän jakaa elämänsä ja lähimmäistensä hätää rukouksia kuulevan, läsnä olevan Jumalan kanssa. Hän ylistää Herraa (Ef. 5:6–9, Fil.4:4–7).

Saarnaksi sopii myös virsisaarna esim. Isä meidän -rukouksen parafrasien pohjalta (208: Martti Luther – 366: P. J. Ignatius). Päivän virsi voisi tällöin olla esim. 373. Suvivirren sunnuntaina luonteva aihe on myös Israel Kolmodinin (?) Suvivirsi. Se lauletaan yhdessä – saarnan osien väliin jakotettuna.

Suvivirsi houkuttelee ihmettelemään aurinkoa, joka heittää kuolleen luonnon eloon talven jälkeen (1. säk.). Teksti jatkuu esittelemällä Jumalan kasvimaailman Luojana (2. säk.). Sitten siirrytään eläinkuntaan ja sitä kautta ihmiseen. Hänet kutsutaan muitten luotujen rinnalle kiittämään Luojaa, armon Herraa (3. säk.). Virren ydin on Jumalan armo Jeesuksessa Kristuksessa. Se muuttuukin rukoukseksi tälle maailman Valolle. Hän on ilaurinko ja loiste (alkutekstiksi glädie-sol och skien). Rukous avautuu ylistykseen (säk. 4). ”Kaste Siionin” (Ps. 133:3) kuvailee armoa. Morsiusmystiikan käsitteet (Saaronin hedelmällisen tasangon lilja, Libanonin ruusu – Libanons ros) vertautuvat itse Kristukseen (vrt. Laul. L. 2:1–2, 4:11, 6:2–3, Hoos. 14: 6–7 jne., myös KR 1938). Taivaallinen aurinko sulattaa kohmeiset sydämet ja ottaa murheemme omikseen. Virsi päättyy pyyntöön saada maistaa Jeesuksen suloisuutta hänen sanassaan (säk. 5–6). Keskeisiä käsitteitä voi koulukirkossa havainnollistaa myös kuvin [aurinko/niityt/pellot, linnut ja ihminen, Jeesus/Saaronin lilja/Libanonin ruusu, maa ja meri/rukoilevat kädet jne.].

Virressä on kaikuja Isä meidän -rukouksesta: Se kutsuu näkemään luonnon lisäksi Isän, jonka käsialaa kaikki on. Se rohkaisee pyytämään hänen valtakuntansa tulemistä ja hänen tahtonsa toteutumista omassakin elämässämme. Jumalalta tulee jokapäiväinen leipä – jaettavaksi toisillekin. Hän antaa velkamme anteeksi ja päästää pahasta. Suvivirsi johdattaa laulajansa kiittämään tavallisen suven ihmeistä ja ylistämään Jumalan armoa, taivaallisen suven iankaikista aurinkoa (Jes. 60:19, Ilm. 21:23). ■

2.6.

KOROTETTU HERRA HELATORSTAI

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 17: 24–26

Virret: 106, 726, 108: 3-5, 339, 230, 110: 4-5

Muuta musiikkia: Sä nousit, Jeesus, taivaaseen (SK 71), Meit' Jeesus muistuttaapi (CE1 28), Oppaakseni, oi Herrani (MaL 66)

Avainkortti taivaaseen

JANI KAIRAVUO

Helatorstai on yksi kristinuskon tarkimmin varjeluista salaisuuksista. Se on niin salainen, että juuri kukaan ei tunnu oikein tietävän, minkä vuoksi helatorstaita vietetään. Jopa valtakunnan ykkösviestimissä on sattunut sekaannuksia helatorstaista puhuttaessa. Tuhansille suomalaisille helatorstai onkin yksinkertaisesti vain se mukava ylimääräinen vapaapäivä, jonka perään tavataan ottaa pekkasia tai liukumia, jotta voidaan viettää mökillä kiva pitkä viikonloppu. Ennen teologian opintoja minullekin oli pitkään hämärän peitossa, mitä se helatorstai oikein merkitsee. Hela kun oli tuttu lähinnä ovesta tai puukosta; erisimenä toki myös säveltäjä-Martista ja Kummeli-Heikistä.

Helatorstain toinen nimi, Kristuksen taivaaseenastumisen päivä, johtaa meidät salaisuuden lähteelle. Kristuksen ylösnousemus ja taivaaseenastuminen ovat kristillisen uskomme tärkeitä peruspilareita. Niiden tärkeys ilmenee jo siitäkin, että kristitty toistaa ne kerta toisensa jälkeen uskontunnustusta lausueessaan: nousi kolmantena päivänä kuolleista, astui ylös taivaasiin. Ylösnousemus ja taivaaseenastuminen ovat Jumalan suuria ihmeitä, ja siksi ihmiselle kovin vaikeita ymmärtää. Niiden perustavaa laatua oleva merkitys kristinuskossa velvoittaa kuitenkin tarkemmin tutkiskelemaan näiden termien merkitystä.

Rippikoululaisen suusta saa usein kuulla kysymyksen: ”Miks se Jeesus taas astu taivaasee, ku eik se jo pääsiäisen noussu ylös?” Rippikoululaisille olenkin joskus koettanut havainnollistaa näitä asioita esimerkiksi erikoisesta kerrostalosta. Talon ylimmässä kerroksessa sijaitsevat kattohuoneistot ovat kaikkein arvokkaimpia, sillä niistä on paras nä-

köala. Keskikerroksissa asuu aivan tavallista väkeä. Aivan alimmassa kerroksessa taas ei ole enää asuntoja, vaan pannuhuone. Tässä kerrostalossa keskikerrosten väki ei pääse yksinään hissillä kattokerrokseen. Erikoista on myös, että pannuhuoneessa ei ole lainkaan ovenkahvaa sisäpuolella niin että kun sinne kerran menee, ei enää pääse pois. – Tämä kerrostalomalli vastaa hieman yksinkertaista Jeesuksen aikalaisten käsitystä maailmasta. Pannuhuonetta vastaa syvyys eli tuonela, kuolleiden valtakunta. Talon keskikerroksia vastaa maa: elävien ihmisten ja eläinten paikka. Maan yllä ovat taivaat, eli kerrostalon kattohuoneistot. Taivas on Jumalan asuinpaikka, jonne ei maan ihmisillä ole mitään asiaa – tai oikeammin ei ollut asiaa ennen Jeesusta Kristusta.

Opetuslapset saivat todistaa Herransa ylösnousemusta. Kristus oli voittanut kuoleman vallat ja noussut kuolleista. Meidän kerrostalomallissamme tämä merkitsee murtautumista pannuhuoneen lukitusta ovesta takaisin keskikerrokseen. Kuolleista nouseminen oli tietysti jo sinällään suuri ihme, mutta jotain vielä puuttui. Kristuksen virkatodistuksesta puuttui vielä leima ”Jumalan poika”. – Taivaaseenastuminen on se pelastushistorian käännekohta, jolloin Kristuksen jumalallinen luonto kirkastuu lopullisesti. Kristus siirtyy ”keskikerroksesta kattohuoneistoon” - ihmisten alueelta Jumalan alueelle. Kreikankielisen alkutekstin ilmaus ”otettiin ylös taivaaseen” korostaa vielä taivaaseenastumista Jumalan harkittuna, aktiivisena pelastustekona. Korotetuna Herrana Jeesus on vapaana ajan, paikan ja kuoleman kahleista. Ja kuten kerrostalossakin, ylhäältä pääsee kyllä milloin tahansa alas naapureita tervehtimään.

Vaikka taivaaseenastumisen ihme ylittääkin käsityskymme, Jeesuksen viimeinen toivomus oli, ettemme jäisi tumput suorina tuijottelemaan kohti korkeuksia. Meitä kaikkia kutsutaan Jumalan valtakunnan työhön. Evanke-liumi, jonka levittämisen Jeesus antoi meille tehtäväksi, on ilosanomaa ylösnousseesta ja taivaaseen astuneesta Jumalan Pojasta. Se on ilosanomaa siitä, että mikään ei voi erottaa meitä Jumalan rakkaudesta. Kristus on nyt taivaassa, me opetuslapset maassa. Yhteys keskikerroksista kattohuoneistoon on jo kuitenkin avattu; tie taivaaseen on meillekin auki. Kristuksen risti on se ihmeellinen avainkortti, jonka avulla hissimme voi nousta korotetun Herramme luo, maan päältä taivaan iloon. ■

5.6.

PYHÄN HENGEN ODOTUS

6. SUNN. PÄÄSIÄISESTÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 7:37–39

Virret: 123: 1–4, 128, 454, 571, 420: 8–9

Muuta musiikkia: Nyt tulla jo sun valtakuntasi suo (SK 394), Loista kevätaurinko (HLVK 122, SK 442), Aurinko armas valollansa (CE1 9), Suvivirsi (S1015), Tarvitsen voimaasi (UM 21), Armoa, Jeesus, odotan (SV 50)

Elävä vesi

KALERVO SALO

Tekstin taustana on juutalainen lehtimajajuhla. Se muodosti yhden kolmesta suuresta juutalaisesta juhlasta, jonka hurskas juutalainen (mies) oli velvoitettu viettämään Jerusalemissa edellyttäen, että hän asui tarpeeksi lähellä tätä pyhää kaupunkia.

Lehtimajanjuhlan ajaksi ihmiset rakensivat ulos oksista majan. Se muistutti Israelin erämaavaelluksen ajasta. Katto ja seinät olivat harvat. Paljas taivas näkyi sisältä. Majoissa asuttiin koko juhlan ajan, kahdeksan päivää. Ei ihme, että erityisesti lapset pitivät tästä juhlasta.

Juhlan toinen teema muodostui satokauden päättymisestä, kiitollisuudesta Jumalan hyviä luonnon tarjoamia antimia kohtaan.

Tekstimme edellyttää, että Jeesus osallistui Jerusalemin temppeleissä vietettävään juhllaisuuteen, joka liittyi lehtimajajuhlaan. Jeesus paljastaa juhkakansalle messiaanisen olemuksensa. Ihmiset eivät kuitenkaan täysin käsittäneet Jeesuksen opetusta. Joku uskoi, joku ei ymmärtänyt Jeesuksen tarkoitusta, joku taas tahtoi tappaa hänet.

Lehtimajajuhlan rituaaliin kuului Jerusalemin temppeleissä mm. uhritoimituksia ja ylistyspsalmien (Ps. 113–118) resitointia. Juhlaan kuului myös toimitus, jossa pappi nouti Siiloan lammikosta vettä ja kantoi sen Vesiportin läpi alttarille. Toimitusta seurasi joukko, joka soitti huilua, tanssi ja heilutti palmun oksia. Juhlan aikana ylimmäinen pappi syytti temppelein suuret lamput ja niin juhlinta saattoi jatkua pitkään yöhön. Juhlaan liittyi myös rukous tulevan vuoden hyvästä sadosta. Tekstisämme Jeesus näkee juoksevan veden riitissä kuvan tulevasta pelastuksen ajasta.

Jeesuksen sana janosta ja juomisesta on ymmärrettävä lehtimajajuhlan taustasta käsin. Jeesus tavalla tai toisella ilmaisee, että hänellä on vielä merkittävämpi lähde käytettävään kuin tuo Siiloan lammikko. Jeesuksen luo tuleva voi juoda vettä, joka johtaa iankaikkiseen elämään.

Ilmaus Ihmisen sisältä kumpuavista elävän veden virroista sisältää kaksi mahdollista tulkintaa. Joko uskova itse on elävän veden virran lähde tai Jeesus itse muodostaa elävän virran lähteen. Tekstiin liittyy toinenkin tulkintaongelma. Vanhasta testamentista ei löydy viittausta ihmisen sisältä kumpuavasta elämän veden virrasta, kuten teksti väittää.

Tekstin ydin muodostuu Pyhän Hengen odottamisesta. Se oli maailmassa jo olemassa, mutta Jeesukseen uskovat tulisivat saamaan sen vasta myöhemmin. Syksyinen lehtimajanjuhla sisältää odotuksen kevään helluntaista. Ensimmäisenä kristillisenä helluntaina avautui Pyhän Hengen lähde, joka tästä eteenpäin on ihmiskuntaa virvoittanut.

Kuivuudesta kärsivässä maassa vesi muodostaa erityisen vertauskuvan. Tosielämää kaipaava on kuin ilman vettä erämaassa kulkeva ihminen. Hän saa tulla Jeesuksen luo juomaan elävää vettä. Kun ihminen itse on saanut elävän veden janonsa tyydytettyä, hän itse tulee lähteeksi, joka virvoittaa muita. Jumalan pelastava lahja on tarkoitettu toisille jaettavaksi.

Ihminen ei saa Pyhää Henkeä ainoastaan kokeakseen hengellisesti jotain uutta. Pikemminkin tässä on kyse tehtävästä. Pyhä Henki muodostaa jatkuvasti liikkeellä olevan voiman. Kristityn on Jeesuksen esikuvan mukaisesti annettava itsenä jatkuvasti alttiiksi. Pyhä Henki kutsuu ihmistä työhön toisen hyväksi. Nyt on aika olla liikkeellä ja kutsua muita elävän veden ääreen. Pelastuksen asialla on kiire. Kutsu kertoo evankeliumista toisille koskee kaikkia.

Pyhän Hengen lahja merkitsee myös tiettyä kohtalonyhteyttä Jeesukseen. Hän hoiti tehtävänsä kuoleman uhasta huolimatta. Kristitty on kutsuttu samanlaiseen uskollisuuteen tehtävänsä hoidossa riippumatta edessä olevista uhista tai haasteista.

Kristityn elämään kuuluu Pyhä Henki. Hän on aloittanut työnsä ihmisessä jo kasteen yhteydessä. Tämä työ jatkuu halki koko elämän. Pyhä Henki jatkuvasti virvoittaa ja uudistaa kristittyä. Hankalinakin elämän vaiheina ihminen voi palata elävän veden ääreen ja saada sieltä sisimpäänsä virvoitusta. Lisäksi Pyhän Hengen tehtävä on lopulta johtaa ihminen tuonpuoleiseen kirkkauteen. ■

11.6.

TULE, PYHÄ HENKI

HELLUNTAIAATTO

Liturginen väri: punainen

Jh. 14:8–17

Virret: 112, 132, 118: 1, 5-6, 124, 232, 122

Muuta musiikkia: Nyt saapui kevät mainen (CE1 12), Sun henkesi sateen alle (CE1 27, HH 37), Saavu, oi Henki (MaL 2), Saavu, Henki Jumalan (MaL 3), Saavu Henki taivaasta (MaL 70), Saavu, Henki taivaasta (UM 34), Salli, Jeesus että saisin (SV 97)

Näkymättömän Puolustaja

TIINA REINIKAINEN

Toimittaja **Johanna Korhonen** pohtii eräässä haastattelussa näkymättömän todellisuuden olemusta ottamalla vertauskohdaksi ihmisen äänen. Hän sanoo minusta yksinkertaisen osuvasti, että vaikka ihmisen ääni on näkymätön, se on silti totta. Näkymättömän todellisuuden voi ajatella olevan samalla lailla olemassa, vaikka silmämme eivät sitä havaitse. Silti sen voi joskus tavoittaa, kuten kirkkauden hetken salaman valaistessa pimeää maisemaa, sanoo Korhonen. ”Silloin on läsnä jotain pyhää.”

Pyhä Henki on Jumalan ääni, joka tekee nähtäväksi Jumalan näkymättömän todellisuuden. Kirkko opettaa, että Pyhä Henki toimii sanan ja sakramenttien kautta ja kristitty saa Pyhän Hengen lahjaksi kasteessa. Silti kirkko ei hallitse Henkeä, vaan Henki hallitsee seurakuntaa.

Sanat tuovat Pyhän läsnä olevaksi, mutta silti moni löytää Pyhän hiljaisuudessa. Kirkko ja maailma ovat täynnä sanoja, jotka ovat kuluneet loppuun tai puhuttu puhki. Silloin hiljaisuus näyttää avaavan tilaa Pyhän kohtaamiselle. Näin kävi aikoinaan jo Elialle, joka kohtasi Jumalan hiljaisuudessa huminassa – ei myrskyssä, maanjäristyksessä, eikä tulenlieskassa. Kirkko on jo varhaisista ajoista alkaen ymmärtänyt myös symbolien voiman. Ne tavoittavat jotakin sellaista, mihin pelkät sanat eivät yllä. Symbolit tuovat ja liittävät yhteen jotakin toisesta todellisuudesta. Ne tuovat näkymättömän todellisuuden läsnä olevaksi. Voisiko helluntaiaaton saarnassa ja jumalanpalveluksessa antaakin enemmän tilaa hiljaisuudelle ja symboleille?

Näkeminen on aisteista se, jonka useimmat ihmiset haluaisivat viimeisenä menettää. Siksi kait juuri Jumalan näkeminenkin on monissa uskonnoissa ylin tavoite ja monen

ihmisen suurin unelma. Helluntaiaaton evankeliumissa Filippus pyytää Jeesukselta, että saisi nähdä Isän. Hän ei ymmärtänyt, että Jeesuksessa hän näki jo Isän kasvot. Filippuksen tavoin Mooses pyysi Jumalan kirkkauden näkemistä lain antamisen vuorella. Jumala katki Mooseksen kallionkoloon, ja hän sai nähdä Jumalan vain takaapäin, koska yksikään ihminen ei kestä Jumalan kirkkautta. Tuomas taas, joka sanoi, ettei usko, ellei näe, sai nähdä Ylösnousseen ja naulanjäljet hänen käsissään.

Jumala näyttäytyy meille niin toisenlaisena kuin odotamme ja toivomme. Mooses sai nähdä hänet takaapäin. Luther puhuukin siitä, kuinka voimme nähdä ja tuntea Jumalan hänen selkäpuoleltaan, hänen ihmisyydestään ja heikkoudestaan käsin. Jumala on seimen köyhyydessä ja ristin häpeässä. Sillä todellinen Jumala on siellä, missä me hänen rakastamansa ihmisetkin olemme: ihmisyydessä ja heikkoudessa. Jos suostun näkemään tällaisen Jumalan, tiedän hänen olevan lähellä, vaikka kaikki näyttäisi ja tuntuisi ihan muulta.

Tämä on myös se todellisuus, johon Jeesus jäähyväispuheessaan lupaa Pyhän Hengen. Kun hän itse ei enää ole seuraajiensa kanssa silmin nähtävänä ja käsin kosketeltavana, hän pyytää meille Puolustajaa, Lohduttajaa ja Auttajaa – näillä sanoilla tätä Johanneksen evankeliumin Parakleetti-nimitystä on käännetty. Taustalla ovat alun perin niin antiikin merkitykset oikeusavustajasta ja asianajajasta kuin juutalaiset merkitykset puolestapuhujasta, esirukoilijasta ja lohduttajasta. Myöhemmin sanalla on kuvattu myös sitä, joka kehottaa ja opettaa. Johannes käyttää tässä nimitystä Totuuden Henki. Totuus tarkoittaa hänelle kristillistä sanomaa, ja sen vastapoolina on Jumalasta vieraantunut ihmiskunta.

Henki itsessään ei tuo mitään uutta siihen, mitä Jeesus on jo tuonut, vaikka vaikuttaakin pääsiäisen jälkeisessä kirkossa uudella tavalla. Jumala on läsnä Pyhän Henkensä kautta. Siinä toteutuu pohjimmiltaan sama lupaus, jonka Jumala antoi vaikkapa Moosekselle tai Jeremialle: ”Minä olen sinun kanssasi.”

Uskonko minä tämän lupauksen elämässäni, näenkö Jumalan mahdollisuudet? Annanko Pyhälle tilaa ja sen myötä ilolle, lohdutukselle ja luottamukselle? Suostunko siihen, ettei Pyhä ole otettavissa, mutta yllättää sen, joka pysähtyy ja malttaa? Saako Henki avata silmäni, jotta huomaan toiset vierelläni. Saako Pyhä kuljettaa, kunnes unelmista suurin on totta ja saan nähdä Jumalan kasvoista kasvoihin? ■

12.6.

PYHÄN HENGEN VUODATTAMINEN HELLUNTAIPÄIVÄ

Liturginen väri: punainen

Jh. 14:15–21

Virret: 125, 727, 114, 121, 452, 444

Muuta musiikkia: Tule nyt, Pyhä Henki, sä lohduttaja (SK 80), Sana vastaanottakaa (CE1 6, UV 11), Hän meille rakkauden antoi (MaL 12), Vedet jo virratkaa (MaL 41), Taas laulumme soi (UM 10), Taivaassa soi enkellaulu (LT 2011/63), Oi sielut, riemuitkaa (HH 13)

Puolustusta parhaimmillaan

KATI ELORANTA

Helluntaipäivä on omistettu Jumalan 3. persoonalle, Pyhälle Hengelle. Helluntai painii samassa sarjassa muiden suurten kirkollisten juhlapyhien kanssa: siinä voi pysytellä hyvin perinteisessä setissä ja salitisti natsaa. No mitä se perinteinen voisi olla? Ihän perusopetusta Pyhän Hengen merkityksestä: Pyhästä Hengestä uskon synnyttäjänä ja ylläpitäjänä, Jumalan läsnäolon välittäjänä. Liikkeelle voi lähteä myös ensimmäisen helluntain tapahtumista, maalata niitä tunnelmia, joista Apostolien teot kertoo. Ensimmäisenä helluntaina Pyhä Henki vuodatettiin ja kirkko syntyi. Helluntai on siis kirkon syntymäjuhla ja muistuttaa siitä, miten Pyhä Henki toimii kirkossa. Ensimmäisen helluntain tavoin Henki tavoittaa jokaisen sielun sen ”omalla kielellä”, eli Jumala puhuttelee jokaista ihmistä hänen omalla, ainutkertaisella tavalla. Mutta tämä kaikki tapahtuu kuitenkin kirkon suojassa.

Liikkeelle voi lähteä kuitenkin myös suoraan sunnuntain evankeliumista, josta aukeaa itse asiassa montakin hyvää reittiä.

Yksi tällainen on Jeesuksen viittaus Pyhään Henkeen toisen puolustajana. Jeesus itse on ensimmäinen puolustaja, mutta hänen astuessaan taivaaseen jatkaa toinen puolustaja, Pyhä Henki, ensimmäisen toimintaa. Johannes käyttää Pyhästä Hengestä nimitystä Parakleetos, Parakleetti. Tämä merkitsee kirjaimellisesti vierelle/avuksi kutsuttua, auttajaa. Vastaava latinankielinen sana on advocatus ja merkitsee asianajajaa, oikeusavustajaa. Pyhä Henki on siis meidän syytettyjen ystävä. Tämä on aika lohdullinen ajatus. Pyhä Henki on täysin meidän puolellemme, olimme pa me sitten minkälaisien syytösten alla tahansa.

”Pyhä Henki on siis meidän syytettyjen ystävä.”

Mutta mistä meitä sitten syytetään, tai kuka, ketkä syyttävät? No me syyttämme usein itse itseämme. Petyimme, kun emme pystykään saavuttamaan asettamiamme tavoitteita ja ruoskimme sitten itseämme hyvinkin ankarasti. Toiset ihmiset odotuksineen ja vaatimuksineen myös syyttävät. Joskus syytökset ovat epäoikeudenmukaisia, mutta useimmiten ne osuvat ja uppoavat. Kaiken lisäksi myös Jumalan laki syyttää meitä. Tai toimii peilinä ja osoittaa virheemme ja laiminlyöntimme hyvin armottomasti. Tämän kaiken keskellä Pyhä Henki, totuuden Henki toimii kilpenä, lohduttajana ja auttajana. Hän puolustaa meitä omaa itseämme, tämän maailman pahaa ja myös Jumalan tuomiota vastaan.

Puhe Pyhästä Hengestä puolustajana tuo väistämättä mieleeni Judas Priest -nimisen yhtyeen albumin ”Defenders of the Faith”. Albumin kannessa komeilee jonkinlainen eläimen kaltainen sotakone, joka jyrää eteenpäin täysin aseistettuna. Tämä kuva minulle nousee lähes aina silmieni eteen, kun puhun Pyhästä Hengestä puolustajana. Pyhä Henki, war machine, defender of the faith, joka jyrää vahvoin ottein eteenpäin ja puolustaa omiaan. Ei lainkaan huono mielikuva, ainakaan hevareiden mielestä.

No mitä muuta evankeliumista nousee esille? Koska helluntai on kirkon syntymäjuhla, voisihan saarnassa pohtia myös kirkon olemusta. Vaikka sitä, mistä kirkon tuntee, mikä tekee kirkosta kirkon. Evankeliumin mukaan yksi kirkon jäseniä yhdistävä tuntomerkki on rakkaus Kristukseen. Ja Jeesuksen rakastaminen ja Jumalan käskyjen seuraaminen kuuluvat yhteen. Rakkaus näkyy siis tahtona elää ja tehdä Jumalan mielen mukaan. Tässä haastavassa hommassa meitä ohjaa Pyhä Henki, Kristuksen kirkastaja.

Vielä yksi asia tekee mieli nostaa esille. Nimittäin Jeesuksen lupaus siitä, miten hän ei jätä seuraajiaan orvoiksi. Me emme tarvo tässä elämässä yksin. Henki kulkee vierellä ja kannattelee, puhalttaa elämää sinne, missä sitä tarvitaan. Aamen sille. ■

19.6.

SALATTU JUMALA

PYHÄN KOLMINAISUUDEN PÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 15:1–10

Virret: 134, 126, 129, 180, 228, 335

Muuta musiikkia: Suur olet Herra (CH1 19),
Herra, sinun armosi ulottuu taivasiin (HH 25),
Jumalan voima ja varjelus (HH 5),

Kehältä ytimeen

KATI KEMPPAINEN

Johanneksen evankeliumin läpi kulkevat Jeesuksen ”Minä olen” -julistukset (”ego eimi”) huipentuvat seitsemänteen ja viimeiseen lausumaan ”Minä olen tosi viinipuu”. Muut ovat elämän leipä (6:35, 51), maailman valo (8:12), lampaiden portti (10:7, 9), hyvä paimen (10:11, 14) ylösnousemus ja elämä (11:25) sekä tie, totuus ja elämä (14:6). Jeesuksen ”Minä olen” -julistukset erottavat hänet muista hengellisistä opettajista, profeetoista ja uskontojen perustajista. Jeesus ei tullut maan päälle opettamaan oikeaa hengellistä tietä tai metodia tai näyttämään mallia, miten Jumalan luokse päästään. Hän ykskantaan asettaa itsensä uskon kohteeksi ja päämääräksi. Jeesus ei julista: ”Minä tiedän, miten...”, vaan ”Minä olen”. Tämä oli kova pala monille hänen aikalaisilleen, ja on sitä monille tänäänkin.

Tähän uskon salaisuus kulminoituukin, Kristukseen. Monet ovat ne keskustelut, joita olen käynyt kristinuskompyönteisten ihmisten kanssa. Aikamme kaiveltuamme alamme lähestyä ydintä: kuka on Kristus? Eikö riitä, että omaksuu Jeesuksen hienon eettisen opetuksen? Entä jos minua viehättää hänen radikaaliutensa ja profeetallisuutensa? Rohkea mies, nousi vallitsevia instituutioita vastaan – ilmankos hänet piti vaientaa. Olen niin vaikuttunut Jeesuksen persoonasta. Hän on yksi historian merkkihenkilöistä. Luen mielelläni hänen teoistaan ja ajatuksistaan. Mutta, ettäkö vain Kristus? Ahdasmielistä. Noloa. Fundamentalistista. Epäkohteliasta muita kohtaan. Eksklusiivista. Ei kiitos. Muillakin uskonnoilla on niin paljon annettavaa. Ajattelen modernisti, en halua leimautua liikaa. Pidän vaihtoehtoja avoimina.

Tansaniassa suomalaisen luterilaisen teologin versoja karsittiin kovalla kädellä. Tulin huomaamaan, kuinka tiukasti napitettu opillisuus ei vain toiminut. Oli pakko höllätä. Monet sellaisista asioista, joiden olin kuvitellut kuuluvan uskon keskukseseen, väistyivätkin kehälle ja jäivät sinne. Ydin alkoi pelkistyä, kirkastua ja kasvaa – Kristus. ”Minä olen” alkoi kuulua yhä useammin ja yhä selvemmin, ja moni kauan korvissa kaikunut hälyääni vaikeni lopullisesti. Versojen karsimisen prosessi oli välillä vapauttava, välillä työläs. Jokainen oikeaksi opittu uskon asia piti ottaa käteen, tarkastella ja arvioida: onko tämä ydintä vai kehällistä? Onko tämä luovuttamatonta vai ei? Kun muuta ei jäänyt käteen, ”Minä olen” valtasi kaiken tyhjän tilan.

Kansainvälisessä seurakunnassamme oli parhaimmillaan lähes kaksikymmentä kristillistä kirkkoa tai tunnustuskuntaa edustettuina. Oppia ei ollut määritelty, vaikka lähtökohta oli anglikaanikirkossa. Ei ollut liturgiaa – tai oli, jos jumalanpalveluksen juontaja päätti näin. Meillä oli ehtoollisyhteys kaikkien tunnustuskuntien välillä, vastoin kaikkia virallisia linjoja. Oppiriitoja ei juuri ollut, vaikka mistään ei varmaan oltaisi oltu samaa mieltä, jos olisimme alkaneet siihen keskusteluun. Eräs anglikaani ei sietänyt mitään liturgiaa. Eräs luterilainen piti kolminaisuusoppia epäilyttävänä. Moni ei uskonut lapsikasteeseen, ei ehkä aikuiskasteeseenkaan. Osa tykkäsi ikivanhoista käsittämättömistä virsistä. Osa ei. Anglikaanit halusivat seistä laulun aikana, karismaatikot rukouksen aikana, luterilaiset raamatunluvun aikana. Jos joukossamme olisi ollut ortodokseja, he olisivat seisonet koko ajan.

Ongelmiakin oli, tietenkin. Saadaanko ensi sunnuntain palvelus toimitettua, kun vapaaehtoisia ei ole ilmoittautunut? Jos se ja se saarnaa, se tietää 45 minuutin kokovartalopuudutusta. Ne ja ne eivät puhu toisilleen. Pyhäkoulunopettajat ovat väsähtäneitä. Mutta olimme yhteisö ja pysyimme palvelemaan toisiamme. En ole varma, olivatko Raamatun mainitsemat hengen hedelmät (rakkaus, ilo, rauha, kärsivällisyys, ystävällisyys, hyvyys, uskollisuus, lempeys ja itsehillintä, Gal. 5:22) aina niin kukeasti läsnä, mutta yksi asia oli kristalloitunut yli kaiken: Minä olen. Joskus koimme hengen hedelmien puutteen karvaastikin, mutta se taas synnytti yhä suurempaa pyhyiden kaipausta ja Kristuksen läsnäolon janoa.

Kun oma tai yhteisön arjen todellisuus ei kestä liian läheistä tarkastelua, Minä olen käy aina vain rakkaammaksi. ■

25.6.

TIEN RAIVAAJA

JUHANNUSPÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 1:57–66

Virret: 571: 1–4, 135, 751, 572, 581, 462

Muuta musiikkia: On kesän kirkas huomen (CE1 13)

Kolme Johannesta — kolme raivaajaa

JANI KAIRAVUO

1 Apostoli Johanneksen päivänä vuonna 1571 syntyi saksalaiseen Keplerin perheeseen poikalapsi, joka sai syntymäpäivänsä mukaisesti nimen Johannes. Johanneksen kerrotaan olleen heikko ja sairasteleva lapsi. Kun hän ei aina voinut sairautensa takia osallistua muiden lasten rientoihin, oli hänellä aikaa ajatella ja katsella taivaalle. Pieni Johannes lumoutuikin taivaan ilmiöiden seuraamisesta jo varhain: kuuden vuoden ikäisenä hän havainnoi komeettaa ja yhdeksän vuoden ikäisenä vuoden 1580 kuunpimennystä. Kiinnostus taivaankappaleita kohtaan johti vuosisadan lopulla siihen, että itse Tyko Brahe kutsui nuoren Keplerin avustajakseen. Johannes Keplerin tutkimukset tuottivat huomattavia parannuksia planeettojen liikkeiden tuntemukseen. Keplerin omia tutkimustuloksia merkittävämpää on kuitenkin hänen tutkimustensa vaikutus tieteen myöhempään kehittymiseen. Pitkälti Keplerin tulosten pohjalta sir Isaac Newton nimittäin loi perustan kokonaiselle uudelle matematiikan osa-alueelle, joka nykyään tunnetaan nimellä differentiaali- ja integraalilaskenta.

2. Eipä osannut nuori Johannes Virolainen kuvitella opiskelemaan lähtiessään, millaisiin haasteisiin häntä tultaisiin kutsumaan. Vain vuoden kuluttua valmistumisestaan Virolainen nimitettiin ensin kansanhuoltoministeriöön ja sitten esikuntatehtäviin, joissa keskeisintä oli siviiliväestön evakuoiminen. Kun sodan lopputulos alkoi olla selvillä, sai Virolainen uransa suurimman haasteen. Sisäasiainministeriön osastopäälliköksi ylennettynä Virolaisen tehtävänä oli Karjalan evakoiden asuttaminen. Evakoita oli yhteensä noin 430 000, joista jopa puolet oli hankkinut elantonsa vil-

jelijöinä. Virolaisen ja Vennamon johtaman asutustyön tuloksena evakot saivat menetystensä tilalle noin 140 000 maatilaa. Evakoiden asuttaminen yhdessä rintamamiestilojen lohkomisen kanssa oli Suomen historian suurin maa-reformi. Tien raivaaminen kaikkensa menettäneelle siirtoväelle ei ollut helppoa eikä hauskaa. Paitsi metsää, piti raivata myös valtaväestön asenteita. Kova työ kuitenkin onnistui: pienentynyt Suomi tarjosi asuinpaikan kaikille kansalaisilleen.

3. Kolmas Johannes on itseoikeutetusti juhannuksen päiväsankari, Johannes Kastaja.

Nimensä mukaisesti Johannes Kastaja julisti Jumalan armollista hyvyyttä, pelastusta ja syntien anteeksiantamista. Näin hän oli esikuvana ja raivasi tietä itse suurelle mestarille, Jeesukselle Kristukselle. Herää kuitenkin kysymys, mihin Jumala oikeastaan tarvitsee ihmisen apua? Miten ihmis-Johannes voisi olla Jumalan Pojan esikuva?

Vastausta voi lähteä etsimään inhimillisen toiminnan lainalaisuuksista. Jos menet kesällä vaikka Savonlinnan oopperajuhlille tai Pori Jazzeille, saat odottaa huippukohdtaa jonkin aikaa. Ei missään oopperassa huipennus ole alkuvaiheessa, eikä Sting pauhaa Porissa ensimmäisenä esiintyjänä. Kuulijan pitää saada virittäytyä tunnelmaan kaikessa rauhassa, jotta voi täysillä nauttia huippukohdasta. Toinen syvästi inhimillinen piirre on muutosvastarinta. Useimpien ihmisten on vaikea omaksua ja hyväksyä itselle täysin vieraita ja uusia asioita. Oppiminen helpottuu huomattavasti, jos opeteltava asia on edes jollakin tavalla entuudestaan tuttu ja esteet oppimisen tieltä raivattu. Tarvitaan pohjatytöä!

Vaikka Jeesuksen julistus olikin aikanaan varsin radikaalia, ei se suinkaan syntynyt mistään tyhjiöstä tai ollut täysin esikuvatonta. Sekä Johannes että Jeesus ankkuroivat julistuksensa juutalaiseen perinteeseen. Johannes Kastajan tehtävänä olikin olla yksi edeltävä lenkki siinä pitkässä pelastushistorian ketjussa, jonka keskeisiä kohtia ovat Vapahtajamme syntymä ja ylösnousemus.

Me tarvitsemme edelleen tienraivaajia, jotta kaikki esteet saataisiin kaadettua ilosanoman etenemisen tieltä. Suurimmat esteet evankeliumin leviämiseksi ovat maailman pisimmällä tiellä; sillä tiellä, joka johtaa korvasta sydämeen. ■

26.6.

KATOAVAT JA KATOAMATTOMAT AARTEET

2. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 13:44–46 tai Lk. 12:13–21

Virret: 183: 1–3, 334: 1, 5–8, 302, 601, 299, 342: 1, 4

Muuta musiikkia: Laske murhe lauhtumaan (CE1 22)

Taivasten valtakunta

KALERVO SALO

Kriittisimmätkin tutkijat ovat sitä mieltä, että tiedämme Jeesuksen julistuksesta kaksi asiaa: opetuksen keskeinen sisältö on Jumalan valtakunta (Jumalan hallintavalta), ja vertaukset muodostavat tärkeimmän retorisen tehokeinon. Päivän evankeliumiteksti sisältää kaksi vertausta taivasten valtakunnasta. Olemme siis sekä tyylin että sisällön puolesta Nasaretin miehen opetuksen ytimessä. Matteus on hurskaan juutalaisen tavoin ajatellut, että Jumalan nimen turhaan lausuminen on väärin. Näin opettavat jo käskyt. Varmuuden vuoksi Matteus käyttää termiä taivasten valtakunta.

Vertaukset peltoon kätkeystä aarteesta ja helmeä löytyvät Matteuksen lisäksi toisesta siitä riippumattomasta lähteestä, Tuomaan evankeliumista (§ 76 ja 109). Tämä evankeliumi yleisimmin ajoitetaan toisen vuosisadan alkupuolelle. Tuomaan versiot ovat siis Matteuksen tekstiä myöhäisempiä.

Tavaran piilottaminen peltoon muodostaa vanhan, ensimmäisen vuosisadan Galilean maaseudun asukkaan hyvin tuntemaan tavan säilyttää arvoesineitä. Josefus esimerkiksi kertoo, että valloitetuun Jerusalemiin 70 jKr. roomalaiset löysivät paljon maahan kätkeytyä aarteita.

Mies kulki toisen omistaman pellon halki ja havaitsi jotain, jota edes pellon omistaja ei ollut huomannut. Hän ei kerro löytämästään, vaan peittää aarteen uudelleen, myy omaisuutensa ja ostaa pellon, jossa aarre sijaitsee. Aarteen löytäjä oikeastaan pettää pellon omistajaa. Vertaus sisältää samantapaisen normaalista hurskaasta käyttäytymistavasta poikkeavan piirteen kuin Luukkaan teksti epärehellisesti taloudenhoitajasta (Lk. 16:1–8a). Teksti sisältää Jeesuk-

sen opetukselle tyypillisen yllätyksellisyyden. Moraalisesti ja lain edessä epäilyttävällä tavalla toimiva onkin vertauksen sankari. Michenhän olisikin pitänyt kertoa aarteesta pellon omistajalle.

Kun mies osti pellon, siirtyikö omistusoikeus aarteeseen uudelle omistajalle? Vt ei anna vastausta tähän. Lain tulkinta ei ole keskeistä. Jumalan valtakuntaa verrataan niin arvokkaaseen asiaan, että sen saavuttamiseksi on uhrattava kaikki muu. Tämän päämäärän eteen kannattaa nähdä vai-vaa ja toimia vieikkaasti.

Vertauksen tarkka tulkinta on hankalaa. Miten Jumalan valtakuntaa voi verrata aarteeseen, jonka mies löytää ja hankkii omakseen? Itse asiassa tässä vertauksessa ei niinkään ole kysymys peltoon kätkeyn aarteen kaltaisesta taivasten valtakunnasta. Pikemminkin kysymys on miehen löydöstä ja toiminnasta sen todellisen arvon mukaisesti. Jeesuksen opetuslapsi vastaa taivasten valtakunnan vaatimukseen sitoutuneisuudella ja uhrauksilla, jotka merkitsevät varauksetonta riskin ottamista.

Vertauksilla aarteesta ja helmeä on tiettyä samankaltaisuutta. Keskeisin eroista on itse vertauksen kohde. Taivasten valtakuntaa ei verrata aarteeseen, vaan kauppiaseen, joka etsii kallisarvoista helmeä. Vertauksista ensimmäinen korostaa iloa löytyneestä, mutta jälkimmäisessä tästä ei ole mainintaa.

Tässä vertauksessa on kyse merkittävän havainnon tekevästä ihmisestä, joka reagoi löytöönsä oikealla tavalla: hän myy kaiken hankkiakseen itselleen arvokkaan helmen. Sen löytävä yllättyy. Häntä ei hämmästyttä niinkään helmen löytäminen, sillä helmeä hän etsikin, vaan löydön suunnaton arvo. Samaan tapaan on mahdollista löytää Jumalan valtakunta, joka ylittää etsijän kaikki arviot löydön arvosta. Kyseessä on ikuinen elämä. Kauppias muodostaa metaforan kiertävää elämää viettävästä opetuslapsesta. Hän uhraa koko elämänsä Jeesuksen seuraamiselle. Vertauksen kannalta ei enää ole merkityksellistä, mitä kauppias tekee helmellä sen hankittuaan.

Jeesuksen opettaa, että Jumalan valtakuntaan sisälle pääsy on elämän tärkein asia. Tämä kuulostaa jotenkin itsekkäältä, mutta siitä ei ole kyse. Vertaukset eivät kerro, mitä taivasten valtakunnan aarre oikein sisältää. Selkeää on vain tietty prioriteettijärjestys: mikään ei saa estää taivasten valtakuntaan sisälle pääsemistä.

Saarnassa voi pohtia Jeesuksen julistuksessa keskeistä kahta Jumalan valtakunnan ulottuvuutta: nykyistä elämää ja iankaikkisuutta. Millaisen aarteen kristitty oikein omistaa elämänsä aikana tai tuonpuoleisuudessa? ■

KIRJOITTAJAT

KATI ELORANTA

Oppilaitosteologi, Tampereen seurakuntayhtymä

JANI KAIRAVUO

Seurakuntapastori, Keravan seurakunta

KATI KEMPPAINEN

Kasvatussihteeri, Suomen Lähetysseura

SUVI-PÄIVI KOSKI

TT, virsitutkija, vs. johtava kappalainen,
Helsingin tuomiokirkkoseurakunta

TIINA REINIKAINEN

Kappalainen, Pielisensuun seurakunta

KALERVO SALO

Dosentti, kirkkoherra, Leppävaaran seurakunta

VIRRET JA MUSIIKKI

JUKKA HASSINEN

kanttori, Jyväskylän seurakunta/Palokan
alue seurakunta/musiikkityö

LAULUJEN LÄHTEITÄ

LKM = Laula kaikki maa. SLS 1991

SK = Siionin kannel, SLEY -kirjat Oy, 2000

HLVK = Hengellisiä lauluja ja virsiä kuorolle. SLS 1969

CE1 = Chorus Ecclesiae 1

S = Sulasol

HH = Hartaisiin hetkiin. Hengellisiä yksinlauluja ... Bells 2007

LT 2011 = Laulutuuhi. Lasten Keskus 2011

MaL = Matkalauluja. Kirjapaja Oy 2001

UM = Uusia messulauluja. Kirjapaja Oy 2006

UV = Uusia virsiä 2008. Kirjapaja 2008

SV = Siionin virret. Toim. Wilhelmi Malmivaara, laajennettu.
Herättäjä-yhdistys 2005

PKL = Pyhäkoululauluja. 1969 uudistettu, tarkistettu ja lisätty laitos.
Suomen pyhäkouluyhdistys. Helsinki 1969.

**AKAVAN KIRKOLLISET AMMATTILIITOT —
KYRKLIGA FACKFÖRBUND INOM AKAVA AKI R.Y.**
Perustettu 25.1.2001

**SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
FINLANDS KYRKAS PÄRSTFÖRBUND R.Y.**
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Pappisliitto**
Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön päällikkö, TM
Puh. (09) 8050 2330
GSM 040 544 1695
jukka.huttunen@evl.fi

**SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**
www.skul.fi
kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto
Mikael Helenelund
Kantor i Borgå svenska domkyrkoförsamling, FM
Puh. 040 584 9952
mika.helenelund@evl.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatienkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9-15
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi
Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät
kysymykset osoitteeseen edunvalvonta@akiliitot.fi

LAKIMIESPALVELUT AKIN JÄSENILE

Puhelinpalvelu työhön ja virkaan liittyvissä lakiasioissa: ma-pe klo 9–15 lakimies Heidi Halonen ja varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699, lakimies@akiliitot.fi
Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
arkisin klo 10–16 Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531
Mainitse minkä liiton jäsen olet.

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Vesa Engström, teol.yo
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-, mento-
rointi- ja työllistymiskysymyksissä

Apulaistoiminnanjohtajat
Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 150 2445
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi

Johdon assistentti
Tuula Anttonen, HSO-sihtööri
Puh. (09) 150 2453
tuula.anttonen@akiliitot.fi

AKIn neuvottelu- ja luottamusmies-
toiminta, AKIn alaostastoiminta,
Kanttori-urkuriliiton hallinto, kantto-
rien ammatilliset asiat, palvelussuh-
deneuvonta

Toimistosihtööri
Tuija Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaostastot, luottamus-
mieskurssit

Opiskelija-asiamiehet

Kaisa Takkula, mus. yo
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 518 4038
kaisa.takkula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton opiskelijatoiminta,
neuvonta opiskelijoiden harjoittelu-
ja työllistymiskysymyksissä

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi
Cruxin toimitussihtööri, jäsenyys-
asiat, opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 150 2657
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTÖMYYSSKASSA ERKO

Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki

Puh. (09) 7206 4343 ma-to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Arvottava palkinto on
n. 800 euron arvoinen iPad.

Anna palautetta lehdestä ja voita iPad!

Samalla voit antaa aihe-
ehdotuksia ja vaikuttaa lehden
sisältöön. Vastaa heti lyhyen
kyselyyn osoitteessa
www.mcipress.fi/lukijakyselyt

Vastaaminen on helppoa.

1. Kirjautu osoitteeseen
www.mcipress.fi/lukijakyselyt.
2. Valitse kyseinen lehti.
3. Merkitse numerosarja 0248
4. Tämän jälkeen pääset
lukijakyselyyn klikkaamalla
Lähetä-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä. Kyselyyn voivat osallistua kaikki MCI Press oy:n tuottamien lehtien lukijat. Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä vastauksella lehden numeroa kohtain. Kysely ja arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät kevätkaudella 2011. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki vastanneet. Palkinto arvotaan 1.8.2011. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjeitse.

Kirkon asialla!

Kirjautumalla seurakunta-asiakkaaksi saat heti näkyviin seurakuntien omat tuoteryhmät ja seurakuntahinnat. Seurakunnan työntekijänä saat myös omat ostoksesi seurakuntahinnoin.

16,¹⁰
(norm. 17,90,-)

Anna-Maija Raittila
Ristin tien äärellä

14 ristin tien pysähdystä. Kuhunkin sisältyy mietiskely sekä kaunis, pieni rukous ja lyhyt teksti Raamatusta.

 KIRJAPAJA

25,¹⁰
(norm. 27,90,-)

Marko Mattila
Ihminen Jumalan edessä

Näkökulma psalmien ja apokryfikirjojen teologiaan

 KIRJAPAJA

26,⁹⁰

Juha Sihvola
Maailmankansalaisen uskonto

Voiko ajatteleva ihminen uskoa Jumalaan? Tarvitseeko moraalinen uskonto? Mikä on uskontojen rooli politiikassa?

Otava

Kulmastola

Kotimainen stola, jossa näyttävä, korostettu selkäosa.
1-puoleinen 151,00
2-puoleinen 239,00

Ateljé Solemnis

31,⁴⁰
(norm. 34,90,-)

Outi Lehtipuu
Raamatun äidit

Sivustakatsojista päähenkilöiksi
Tuoreesti ja raikkaasti 20 Raamatun tutusta ja vähän tuntemattomammasta äidistä.

 KIRJAPAJA

21,⁹⁰
(norm. 24,90,-)

Jaakko Heinimäki
Kafekismus
Katu-uskovan kristinoppi.
Seurakunnille:
yli 20 kpl 16,90
yli 100 kpl 12,90

 KIRJAPAJA

kotimaakauppa.fi

KAIKKEA MAAN JA TAIVAAN VÄLILTÄ.

* MK8 1 *

Tervetuloa Kirkkopäiville Lahteen 13.-15.5.2011!

Kirkkopäiväviikonloppu on
täynnä kulttuuria, keskustelua
ja kiinnostavaa koettavaa.
Tule sinäkin!

Herkullisimpia väläyksiä ohjelmasta

PECHA KUCHA. Suunnattoman suosion
saanut hulvaton työskentelymuoto
luoville ajatuksille ja ideoille nyt
ensi kertaa pääkaupunkiseudun
ulko-puolella. Esiintyjällä on
20 kuvaa. Aikaa per kuva on vain
20 sekuntia.

HILLSONG LONDON. Maailmalla jo ilmiöksi
muodostunut kristillistä ylistysmu-
siikkia soittava Hillsong nyt ensi
kertaa Suomessa.

**JARI SILLANPÄÄN, ENCHANT'N JA LAHDEN GOSPEL-
KUORON** koskettava yhteiskonsertti.

MITÄ KIRKOSSA TAPAHTUU? Hilpeän hurtti
Kirkkopäivärelevy, jossa kirkon tilaa
käsitellään lempeän humoristisesti.

SEITSEMÄN PÄIVÄÄ. Ennennäkemätön
muotinäytös, joka ammentaa
inspiraationsa Raamatusta.

SIBELIUKSEN JOKAMIES JA CASSAZIONE. Ani
harvoin esitetty teos **Sinfonia Lah-
den** tulkitsemana. Kertojana **Lasse
Pöysti** ja solistina mm. **Lilli Paasikivi**.

AVARAT AJATTELIJAT ja sanavalmiit supliik-
kimiehet **Jukka Relander, Tuomas
Nevanlinna** ja **Jaakko Heinimäki** poh-
tivat kristinuskon kummallisuuksia.

KAUPUNKIPYHIINVAELLUS kuljettaa kävijää
Lahden kaduilla, kulmilla ja kortteleissa.

KIRKKOPÄIVILLÄ etsitään myös kirkon
ääntä. Kuka sitä käyttää? Entä kenen
pitäisi?

Uutuus!

Perinteinen valtuustokauden ykkösjuuttu,
luottamushenkilöiden suurtaapahtuma,
nyt ensi kertaa Kirkkopäivien yhteydessä.

Hanki Kirkkopäivätunnuksesi ajoissa!

Kirkkopäivillä nautit laadukkaasta ohjelmasta
koko viikonlopun uskomattoman edullisesti.
Ilmoittaudu 25.4. mennessä www.kirkkopaivat.fi.

www.kirkkopaivat.fi

KIRKKO- PÄIVÄT

13.-15.5.2011 LAHDESSA